

บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7
ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

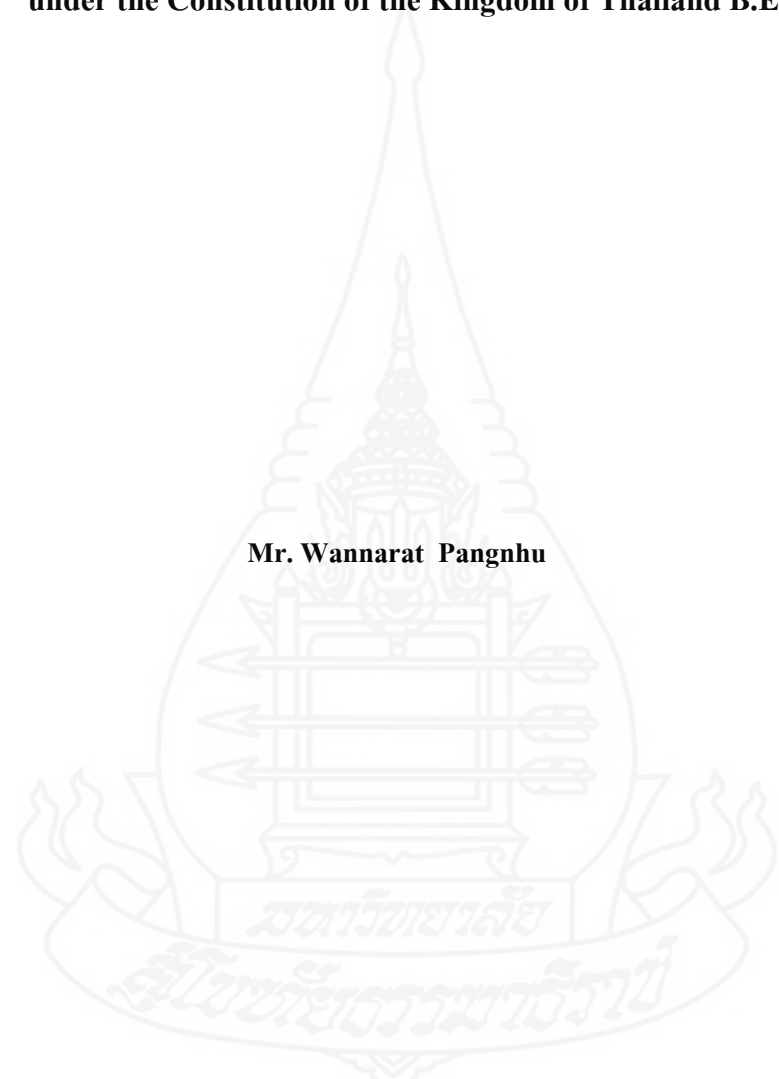
นายวรรณรัชต์ แพงหนู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

**The Political Roles of the Sugarcane Planters Association for Zone 7
under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550**

Mr. Wannarat Pangnhu

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ชื่อและนามสกุล นายวรรณรัชต์ แพงหนู

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม
2. อาจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์ศมี

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์ศมี)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์สมิ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยทราบซึ่งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ เสียสละเวลาให้มาร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ ดร. ทวีศักดิ์ สุรชาติดำรงรัตน์ ผศ. เชิดชาย ดวงกมล และอาจารย์ ภกมล เจริญสูง ที่ให้เกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์ ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

วรรณรัชต์ แพงหนู

มีนาคม 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ผู้วิจัย นายวรรณรัชต์ แพงหนู รหัสนักศึกษา 2508000417 ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
(การเมืองการปกครอง) อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งพงษ์ ชัยนาม
(2) อาจารย์ ดร. »~~XXXXXXXXXXXX~~'

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 (2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง การสังเกตและสนทนากับผู้นำสมาคมตัวแทนสมาชิกกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน 19 คน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า (1) การใช้สิทธิอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล ผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง ผ่านสถาบันนิติบัญญัติ ผ่านสื่อมวลชน เป็นบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 (2) ปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เกิดจากปัญหาภายในคือ สมาชิกส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมของสมาคม ผู้นำสมาคมเป็นผู้ชี้แนะและกำหนดแนวทางการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมฯ ปัญหาภายนอกคือ การแทรกแซงจากรัฐและผู้มีอำนาจทางการเมืองที่ต้องการควบคุมกำหนดทิศทางบทบาททางการเมืองของสมาคม

คำสำคัญ บทบาทการเมือง สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. 2550

Thesis title: The Political Roles of the Sugarcane Planters Association for Zone 7 under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550

Researcher: Mr. Wannarat Pangnhu; **ID:** 2508000417; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Rungpong Jayanama, Associate Professor; (2) Dr. Pisan Mukdaratsami; **Academic year:** 2010

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the political role of the Sugarcane Planters Association for Zone 7; and (2) the problems and obstacles faced by the Sugarcane Planters Association for Zone 7 in fulfilling its political role under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550.

This was a qualitative research based on a study of related documents combined with observations, discussions and interviews with a sample population of 19 people chosen through purposive sampling, consisting of leaders and members of the Association and related government officials. Data were collected using structured interview forms.

The results showed that (1) the political role of the Sugarcane Planters Association for Zone 7 was to use the association's power and influence to lobby for its desired policies, working through political and government leaders, political parties, legislative institutions, and the mass media. (2) The problems faced by the Sugarcane Planters Association for Zone 7 in fulfilling its political role were both internal and external problems. The internal problems consisted of a lack of participation by the majority of the association's members in sharing their opinions on the association's activities and the tendency of the association's leader to single-handedly steer the association's political agenda. The external problem was interference from government officials and politicians who wanted to control the association's political role.

Keywords: Political role, Sugarcane Planters Association for Zone 7, The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามคำศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองแบบมีส่วนร่วม.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการทางการเมือง.....	14
กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองเกษตรกลุ่มอ้อย.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7.....	63
ตอนที่ 2 บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	67
ผลการวิเคราะห์.....	89
ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	100
สรุปอภิปรายผลการวิจัย.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	105
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	119
ก แบบสัมภาษณ์.....	120
ข ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์).....	138
ประวัติผู้วิจัย.....	140

ณ

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 โครงสร้างการจัดการองค์กร สมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7.....66

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและลักษณะสำคัญ

ตั้งแต่หลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึง พ.ศ. 2516 รัฐบาลข้าราชการได้เข้ามาผูกขาดอำนาจรัฐมาตลอด และพยายามป้องกันอำนาจทางการเมืองอื่น จำกัดบทบาทองค์กรต่าง ๆ ควบคุมการจัดตั้งการรวมตัว และดำเนินกิจกรรมที่มีบทบาททางการเมือง รวมทั้งกลุ่มสมาคม สหภาพ สหกรณ์ องค์กรเอกชน ให้เหตุผลว่าจำเป็นต้องควบคุมเพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ เพราะกลุ่มองค์กรดังกล่าวดำเนินกิจกรรมอย่างเสรีจะก่อความวุ่นวายให้กับบ้านเมือง ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มองค์กร สถาบันภาคเอกชน มีบทบาททำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานมีอิทธิพลอำนาจต่อเสถียรภาพการบริหารงานของรัฐ เป็นการแสดงว่ารัฐนั้นหวงแหนอำนาจการปกครองต้องการรวมอำนาจทางการเมืองอยู่กับรัฐฝ่ายเดียว จนเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ขณะนั้นประชาชนมีความรู้มีการศึกษามากขึ้น และมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง หลังจากที่ถูกรัฐบาลปิดกั้นความคิด และจำกัดบทบาทการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน ควบคุมการดำเนินกิจกรรมขององค์กรภาคประชาชนกลุ่มต่าง ๆ มานาน ประชาชน และนิสิตนักศึกษาได้รวมตัวกันเป็นพลังมวลชนเคลื่อนไหว กดดันเรียกร้องสิทธิเสรีภาพจากการที่ถูกรอปรจาเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีอำนาจรัฐ และการบริหารงานที่แสวงหาผลประโยชน์ผูกขาดในอำนาจ การต่อสู้ทางการเมืองของประชาชน รัฐได้พยายามเข้าควบคุมและปราบปรามจึงเป็นเหตุให้เกิดการสูญเสียชีวิตของประชาชนเป็นจำนวนมาก การปราบปรามจากรัฐยิ่งทำให้เพิ่มความรุนแรงในการเรียกร้อง และต่อสู้ของประชาชนหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 การแสดงความคิดเห็นการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน และการเกิดกลุ่มองค์กรภาคประชาชนต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย และดำเนินกิจกรรมอย่างเสรี รัฐไม่สามารถปิดกั้นต่อไปได้อีก จำเป็นต้องกลับมาให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติระบุงธิปไตยอำนาจหน้าที่ของประชาชนไว้อย่างชัดเจน สืบเนื่องมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ฉบับปัจจุบันเป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น ไม่สามารถปิดกั้นได้อีกต่อไป

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2550 ในหมวด 3 สิทธิ และหน้าที่ของชนชาวไทย ส่วนที่ 11 เสรีภาพในการชุมนุม และการสมาคม มาตรา 64 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น เป็นการแสดงถึงความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมือง ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนหรือการเมืองภาคประชาชน “ประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชน” หมายถึงประชาชนพลเมืองเป็นเจ้าของอำนาจปกครองเป็นผู้ใช้อำนาจ และเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเอง

ในทางปฏิบัติเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยบรรลุเป้าหมาย มีหลักของระบอบประชาธิปไตย 5 ประการ คือ (สมภพ โหตระกิตย์ 2504: 25-28)

1. ภาวะการพลเมือง ที่ทุกคนควรพึงมี และใช้สิทธิในการเป็นสมาชิกสังคม
2. พลเมืองทุกคนย่อมมีสิทธิลงคะแนนเสียงเมื่ออายุพอสมควรที่จะรับผิดชอบ
3. ให้มีระบบเลือกตั้งโดยเสรี คือการลงคะแนนเสียงจะกระทำโดยเสรี
4. พรรคการเมือง เป็นองค์กรที่รวมความคิดเห็นที่เหมือนกันของประชาชนที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครอง การบริหารงานของรัฐ โดยการเสนอนโยบาย และส่งตัวแทนเข้าไปรับใช้ประชาชนในรัฐสภา
5. อิทธิพลของกลุ่มชน เพื่อที่จะให้ประชาชนพลเมืองสามารถติดต่อกับรัฐบาลของตนอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการจูงใจรัฐบาล ให้กำหนดนโยบาย และบริหารให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของตน เครื่องมือที่สำคัญคือการจัดตั้งกลุ่มเอกชน รวมเอาผู้มีความคิดหรือมีผลประโยชน์เดียวกันหรือหลายอย่างในทางเดียวกันรวมกันเป็นหมู่คณะ ส่งผลให้เกิดอำนาจและอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไขนโยบายของรัฐบาล

กลุ่มผลประโยชน์ ก่อกำเนิดเป็นผลมาจากปรากฏการณ์ธรรมชาติของสังคมมนุษย์ที่ต้องการหรือประสงค์ที่อยู่รวมกลุ่มไม่ว่าจะอยู่ในยุคใด สมัยใด และในสังคมใดการรวมกลุ่มนั้นถือสาเหตุ ที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพของสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพการเมือง ในแต่ละแห่งซึ่งไม่เหมือนกัน ดังเช่นสังคมไทยมีความหลากหลาย มีความแตกต่าง ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นผลมาจากการแบ่งปันผลประโยชน์จากรัฐที่ไม่เท่าเทียมกัน ในพื้นที่ชนบทประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประสบปัญหาต่าง ๆ ในด้านความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ และสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับจากภาครัฐไม่เท่าที่ควร ฉะนั้นหนทางของการเรียกร้องเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการที่มีพลัง จะต้องมีการรวมกันเป็นกลุ่มในผลประโยชน์ร่วมกัน เกิดเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่สามารถเสนอข้อเรียกร้องต่อรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติตามความต้องการ กลุ่มทางการเมืองเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นพลังบีบบังคับอีกกลุ่มหนึ่ง แบ่งตามอาชีพก็จะได้ผู้ที่ใช้

แรงงานทางการเกษตร ได้แก่เกษตรกร ชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน ฯ ที่อาศัยผลิตผลทางการเกษตรเพื่อเลี้ยงชีพและเป็นสินค้าออก การจัดตั้งกลุ่มของเกษตรกรขึ้นมาเป็นสถาบันองค์กรมีหลายรูปแบบด้วยกันคือ เป็นกลุ่ม สมาคม และเป็นสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ

กลุ่มเกษตรกรแสดงบทบาทในการรักษาผลประโยชน์ของตน โดยการรวมตัวกันตั้งขึ้นเป็น กลุ่ม สมาคมหรือเป็นองค์การ โดยใช้ลักษณะอาชีพเดียวกัน คือจากการทำการเกษตรกรรม โดยกำหนดความต้องการเพื่อกดดันผู้กำหนดนโยบายหรือรัฐบาลให้ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องตามเจตนารมณ์ของกลุ่มการกำหนดข้อเรียกร้องนั้น เป็นการแสดงออกถึงการที่จะรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มเพื่อได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม

อ้อยเป็นพืชทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่มีกฎหมายคุ้มครองเฉพาะ คือพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการจัดสรรผลประโยชน์ แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มการเกษตรกลุ่มอ้อยก็ยังประสบปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ในอดีตที่ผ่านมาชาวไร่อ้อยเองต้องพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรชาวไร่อ้อยต้องล้มลุกคลุกคลานมาตลอด เกิดปัญหาหนี้สิน ปัญหาการขนส่ง ปัญหาที่สำคัญยิ่งคือปัญหาเรื่องราคาอ้อย ซึ่งหากความมีเสถียรภาพแทบไม่ได้ โดยไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องราคาอ้อย รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต่างก็พยายามแก้ปัญหา แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และยังคงกลายเป็นเครื่องมือของพรรคการเมืองในการสร้างฐานอำนาจขึ้นมาจากสถานการณ์ของปัญหาดังกล่าว ชาวไร่อ้อยขายอ้อยให้กับโรงงานเป็นแบบต่างคนต่างขายกันเอง ทางโรงงานจึงถือโอกาสกดราคาอ้อยได้ตามใจชอบ ชาวไร่อ้อยไม่มีหลักประกัน อะไรที่แน่นอนกับอาชีพปลูกอ้อย

การก่อเกิดสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ในระยะ พ.ศ. 2500-2503 ได้มีการก่อตั้งโรงงานน้ำตาลทรายขึ้นในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ประชาชนในท้องที่ 2 อำเภอ ซึ่งปลูกอ้อยกันนั้นก็ได้เริ่มปลูกอ้อยในไร่ขนาดใหญ่ขึ้น จำนวนชาวไร่อ้อยเพิ่มมากขึ้นเพื่อปลูกอ้อยในบริเวณที่มากพอสำหรับโรงงานน้ำตาล ต่างเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าระยะแรกการค้าขายอ้อยเป็นการค้าเสรีทั้งการกำหนดปัจจัยต่าง ๆ เช่นราคาอ้อย ระยะการเปิดหีบอ้อยหรืออื่น ๆ โรงงานจะเป็นผู้กำหนด และไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน ทำให้โรงงานแต่ละแห่งรับซื้ออ้อยในราคาที่ไม่เท่าเทียมกัน แม้ต่อมารัฐบาลได้จัดตั้งองค์กรน้ำตาลขึ้นเพื่อกำหนดราคารับซื้ออ้อยให้เหมาะสมเป็นธรรม แต่ก็ยังมีโรงงานที่ไม่ยอมปฏิบัติตาม

จากเหตุผลดังกล่าว ชาวไร่อ้อยบางส่วนที่เล็งเห็นปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากการดำเนินการอย่างไม่เป็นธรรมของโรงงานน้ำตาล ชาวไร่อ้อยกลุ่มหนึ่งจึงได้รวมกันเป็นองค์กรเรียกร้องต่อสู้แทนชาวไร่อ้อย โดยในปี พ.ศ. 2507 ได้ขอจดทะเบียนเป็น “กลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7”

ขึ้นและได้ขอจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายในปี พ.ศ. 2514 ใช้ชื่อว่า “สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7” และในปี พ.ศ. 2530 ได้ยื่นจดทะเบียนเป็นสถาบันชาวไร่อ้อยตามพระราชบัญญัติอ้อย และน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ปัจจุบัน สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้แพร่ขยายครอบคลุมพื้นที่การเพาะปลูกในบริเวณท้องที่ 5 จังหวัด คือ กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี และอุทัยธานี มีสมาชิกของสมาคม ฯ มากกว่า 85,000 คน แบ่งการบริหารออกเป็น 24 สาขา มีเนื้อที่เพาะปลูกอ้อยทั้งสิ้นประมาณ 1.4 ล้านไร่ มีโรงงานน้ำตาลในเขตความรับผิดชอบของสมาคม 13 โรงงาน ผลผลิตอ้อยโดยประมาณปีละไม่ต่ำกว่า 12-15 ล้านตัน คิดเป็นปริมาณการเพาะปลูกหนึ่งในสี่ของผลผลิตอ้อยทั้งประเทศ นับว่าเป็นสมาคมชาวไร่อ้อยที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีที่ทำการบริหารงานส่วนกลางตั้งอยู่ เลขที่ 9/8 หมู่ 4 ถนนแสงชูโต ต.ท่าไม้ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี

ชาวไร่อ้อยได้ร่วมกันปกป้องผลประโยชน์ของตน การรวมตัวกัน และการเคลื่อนไหวของชาวไร่อ้อยเป็นพลังผลักดัน ที่มีอิทธิพลต่อนโยบายของรัฐบาลในเรื่องอ้อยและน้ำตาล และมีความเป็นไปได้ที่ปัญหาของชาวไร่อ้อยจะแก้ไขได้ด้วยชาวไร่อ้อยเอง การรวมตัวกันเป็นองค์กรหรือสมาคม ฯ เพื่อปกป้องและคุ้มครองผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยได้อย่างเป็นธรรม ปัจจุบันปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชาวไร่อ้อยที่เป็นปัญหาที่สำคัญ คือปัญหาทางเศรษฐกิจเรื่องราคาที่เป็นปัญหาใหญ่ของชาวไร่อ้อย ที่ส่งผลกระทบต่อทางการเมือง รัฐบาลทั้งในอดีตและปัจจุบันต่างก็พยายามเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จำเป็นที่สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย ฯ หาทางร่วมกับภาครัฐเข้าไปมีบทบาทในการแก้ปัญหา

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ในการใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบาย โดยผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล ผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง ผ่านสภานิติบัญญัติ ผ่านสื่อมวลชนที่เสนอถ่ายทอดความต้องการให้รัฐกำหนดนโยบายตามต้องการ ในทางที่เป็นประโยชน์แก่ชาวไร่อ้อย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2550

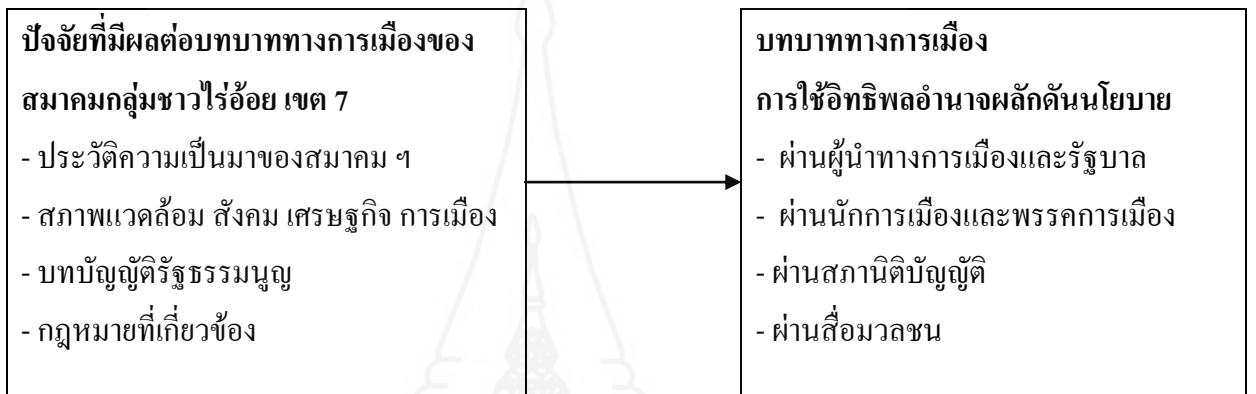
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประวัติความเป็นมาของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 มีผลต่อบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากร ประกอบด้วยผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน 19 คน

4.1.1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้แก่ รองเลขาธิการสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 จำนวน 1 คน กรรมการบริหาร/ประชาสัมพันธ์สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 จำนวน 1 คน กรรมการบริหาร/ผช.ประชาสัมพันธ์สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 จำนวน 1 คน นักวิชาการประจำสำนักงานสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 จำนวน 1 คน หัวหน้าโควต้าตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 จำนวน 10 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล ที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 จำนวน 5 คน

4.2 จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารชั้นต้นบันทึกรายงานการประชุมของสมาคม ฯ รายงานของหน่วยงานราชการ เอกสารสรุปผลการสัมมนาหรือประชุมทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเอกสารชั้นรอง บทความรายงานการวิจัย ข่าว และแถลงการที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

5. นิยามคำศัพท์เฉพาะ

5.1 บทบาททางการเมือง หมายถึงบทบาทที่แสดงออกหรือการกระทำที่ส่งผลต่อทางการเมือง ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่จะสามารถเรียกร้องผลประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มที่จะให้รัฐกระทำตามข้อเรียกร้องตน ที่มีผลกดดันต่อการกำหนดนโยบายซึ่งมีผลต่อประชาชนส่วนรวมของประเทศ

5.2 กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึงการรวมตัวของกลุ่มชนที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน จัดตั้งขึ้นเพื่อภารกิจหรือผลประโยชน์เฉพาะอย่าง ยึดถือเอาอาชีพเดียวกันเป็นหลัก สามารถสร้างพลังและเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐ มีอำนาจกดดันหรือบีบบังคับรัฐบาลให้กำหนดนโยบายตามต้องการได้

5.3 กลุ่มด้านการเกษตร หมายถึงกลุ่มที่มีรายได้จากอาชีพเกษตรกรรม เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าว พืชไร่พืชสวน พืชพลังงานทดแทน ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม หรือเป็นองค์กร เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม

5.4 กลุ่มสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 หมายถึง กลุ่มอาชีพที่ดำรงชีพ และมีรายได้จากการปลูกอ้อยในพื้นที่ภาคกลางด้านทิศตะวันตกของประเทศได้แก่ พื้นที่จังหวัด กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม และอุทัยธานี ที่รวมตัวกันปกป้องผลประโยชน์ทางอาชีพของกลุ่ม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาวิจัย เรื่องบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้เข้าใจการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7

6.2 เข้าใจปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมือง ของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7

6.3 สามารถนำผลการวิจัยไปศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มอื่น และเป็น
ฐานข้อมูลในการศึกษาต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองแบบมีส่วนร่วม
 - 1.1 ความเป็นมากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย
 - 1.2 การเมืองแบบมีส่วนร่วม
 - 1.3 บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการทางการเมือง
 - 2.1 นิยามและแนวคิดการเกิดกลุ่มผลประโยชน์
 - 2.2 กลุ่มผลประโยชน์กับการกำหนดนโยบายของรัฐ
 - 2.3 หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์
 - 2.4 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์
 - 2.5 การดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์
3. กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองด้านการเกษตร กลุ่มอ้อย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองแบบมีส่วนร่วม

1.1 ความเป็นมากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย

ประเทศไทยนับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 เป็นต้นมาโครงสร้างระบบการเมืองแบบอำมาตยาธิปไตย ซึ่งข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการทหารได้เข้ามาผูกขาดอำนาจทางการเมืองไว้เพียงฝ่ายเดียว และกีดกันพลังทางการเมืองอื่น ๆ นอกกระบบราชการ โดยเฉพาะพรรคการเมือง ออกจากบริบทแห่งอำนาจทางการเมืองโดยเกือบสิ้นเชิง ผลที่เกิดขึ้นก็คือพรรคการเมืองไม่เพียงแต่ได้รับการห้ามจัดตั้งเท่านั้น แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์และอิทธิพลใด ๆ ในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะอีกด้วย

เมื่อพรรคการเมืองมีอาจแสดงบทบาทและอิทธิพลดังกล่าวนี้ได้ และกลุ่มผลประโยชน์ใด ๆ ก็ไม่สามารถทำหน้าที่แทนได้อย่างเป็นอิสระ การผูกขาดอำนาจทางการเมืองของทหารทำให้ข้าราชการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการริเริ่มนโยบายและตัดสินใจนโยบาย ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ทางธุรกิจที่ได้รับอนุญาตให้เปิดกิจการข้าราชการเข้าไปควบคุม เพื่อป้องกันอิทธิพลทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง ขณะที่กลุ่มผลประโยชน์มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพิงรัฐเพื่อหวังที่จะได้รับความคุ้มครอง และประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจของตนเช่นกัน ก่อให้เกิดสัมพันธภาพแบบไม่เป็นทางการระหว่างรัฐบาลข้าราชการกับกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจ ในรูปของระบบอุปถัมภ์ขึ้น (patron-client relationship) ลักษณะดังกล่าวนี้ได้ก่อตัวให้เห็นชัดเจนตั้งแต่สมัยรัฐบาลอำนาจนิยมของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นต้นมา กล่าวคือในปี พ.ศ. 2502 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติจัดตั้งสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปัจจุบัน) ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 ก็ได้มีการประกาศใช้แผนหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นครั้งแรก คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่หนึ่ง มีข้าราชการพลเรือนเป็นผู้มีบทบาทริเริ่ม (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ 2532: 77)

การรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจในรูปแบบการการค้าต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างมากมาย จนกระทั่งรัฐบาลต้องออกพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 มาควบคุมการก่อตั้ง และการดำเนินงานของสมาคมการค้าเหล่านี้ ตลอดจนเพื่อให้สมาคมการค้าดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐ (มนตรี เจนวิทย์การ 2522: 299-300)

สภาหอการค้าของไทย เป็นศูนย์รวมของบริษัทการค้า และกลุ่มผลประโยชน์ทางธุรกิจต่าง ๆ อันได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งขึ้นตามความต้องการของรัฐบาลข้าราชการ เพื่อรับใช้นโยบายของรัฐบาลในด้านต่าง ๆ และได้แสดงบทบาทในการกำหนดนโยบายภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวนี้ในลักษณะต่าง ๆ กัน คือการได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลให้เจรจาทางการค้ากับต่างประเทศ การเข้าไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการหรืออนุกรรมการที่รัฐบาลตั้งขึ้น การปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามที่ทางรัฐบาลมอบหมายเป็นต้น ในส่วนบทบาทที่เกิดจากข้อเรียกร้องของสภาหอการค้าเอง สภาหอการค้ามักจะแสดงอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลด้วยการสร้างสายสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้มีอำนาจหน้าที่ในกระบวนการกำหนดนโยบาย (ณรงค์ เพชรประเสริฐ 2518: 70)

ภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 จนถึงเหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นยุคที่ประชาธิปไตยเบ่งบานเป็นการเมืองมวลชน (mass politics) อย่างแท้จริง กลุ่มผลประโยชน์มีอิทธิพลทางการเมืองสูง กลุ่มผลประโยชน์ที่สำคัญประกอบด้วยทั้งกลุ่มผลประโยชน์

ที่ไม่ได้จัดตั้งโดยรัฐ และกลุ่มผลประโยชน์ที่จัดตั้งโดยรัฐ กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ได้จัดตั้งโดยรัฐ เป็นกลุ่มที่มีบทบาทภายหลังเหตุการณ์ ที่สำคัญคือกลุ่มเกษตรกรการเปลี่ยนแปลงที่เอื้ออำนวยให้ กลุ่มเกษตรกรมีบทบาททางการเมือง ในการเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ วิธีการคือการชุมนุมเรียกร้องให้มีการประกันราคาข้าว การเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ วิธีการคือการชุมนุมเรียกร้อง การปราศรัยเรียกร้องการเดินทาง การส่งตัวแทนพบ นายกรัฐมนตรีเป็นต้น ทำให้รัฐบาลทั้ง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ และรัฐบาลต่อมา ต่างก็ให้ความสำคัญกับข้อเรียกร้องของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของเกษตรกร นำมาสู่การจัดตั้งสหพันธ์ชาวนาชาวไร่ แห่งประเทศไทยในวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ.2517 แต่เป็น กลุ่มที่ไม่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย แต่กระนั้นยังมีการจัด โครงสร้างภายในที่แบ่งแยกย่อย ออกเป็นจังหวัด อำเภอ และหมู่บ้าน มีเครือข่ายดำเนินงาน 41 จังหวัด และมีสมาชิก 1,500,000 ครอบครัว

กลุ่มกรรมกรเป็นกลุ่มผลประโยชน์อีกกลุ่มที่ฟื้นฟูภายหลังการออก พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ ในพ.ศ. 2518 สมาคมลูกจ้างแปรเปลี่ยนเป็นสหภาพแรงงาน และหลายสหภาพแรงงานต่างมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มสหภาพแรงงานแห่งประเทศไทย และพัฒนาเป็นสภาแรงงานแห่งประเทศไทย (Labor Congress of Thailand) ทำให้มีบทบาททางการเมืองอีกครั้ง ส่วนกลุ่มนิสิตนักศึกษา และปัญญาชนมีความขัดแย้งภายในกลุ่ม และเป็นที่มาของการแยกตัวของนิสิตนักศึกษากลุ่มหนึ่งจัดตั้งเป็นสหพันธ์นักศึกษาเสรีแห่งประเทศไทย นอกเหนือจากศูนย์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย เพราะเริ่มมีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน และนักศึกษาบางกลุ่มให้การสนับสนุนกลุ่มจัดตั้งที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ และมีกิจกรรมที่ ถ่วงดุลกับนักศึกษาเดิม เป็นต้น ส่วนกลุ่มนักธุรกิจ แม้จะมีความตื่นตัวในการจัดตั้งกลุ่ม ผลประโยชน์ในรูปของสมาคมเป็นอันมาก แต่กลุ่มเหล่านั้นก็ยังอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลาย ฉบับเช่น พระราชบัญญัติสมาคมการค้าและพระราชบัญญัติหอการค้าที่ประกาศใช้ใน พ.ศ. 2509 เพื่อควบคุมธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้า เป็นต้นทำให้บทบาท และกิจกรรมในกลุ่มผลประโยชน์อยู่ในขอบเขตจำกัด

พ.ศ. 2519-2520 เป็นช่วงการเมืองเปลี่ยนผ่านที่สำคัญจากรัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ที่เป็นเผด็จการพลเรือน พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ (พ.ศ. 2520-2523) และพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ (พ.ศ.2523-2531) ในระบอบประชาธิปไตยครึ่งใบ กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่ม กดดันหลายกลุ่มถูกลดบทบาทสำคัญลง ในครึ่งทศวรรษแรกผู้นำกลุ่มเกษตรกรหลายคนเสียชีวิต ส่วนกลุ่มกรรมกรหรือผู้ใช้แรงงานถูกลดความสำคัญลงในช่วงระยะหนึ่ง โดยเฉพาะภายหลังการ รัฐประหารของคณะรัฐประหารของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินด้วยการประกาศคำสั่งยกเลิก

สหภาพแรงงาน ภายหลัง เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองเปิดในรัฐบาล พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ สหภาพแรงงานจึงมีบทบาททางการเมืองอีกครั้ง และมีการจัดตั้งสหภาพแรงงานเป็นจำนวนมาก เพื่อมีบทบาทสำคัญในการต่อรองกับนายจ้างทำให้รวมกลุ่มกันตั้งเป็นสมาคมนายจ้างขึ้นเพื่อถ่วงดุลเป็นต้น ส่วนกลุ่มนักศึกษา และปัญญาชน เหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ทำให้นิสิตนักศึกษา และปัญญาชนส่วนหนึ่งได้เข้าป่า เพื่อร่วมปฏิบัติการกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และเหตุการณ์ทำให้นิสิตนักศึกษา และปัญญาชนถูกกดบทบาทลง

กลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทสำคัญในช่วงนี้และเป็นกลุ่มที่มีบทบาทอย่างต่อเนื่อง กลุ่มนักธุรกิจที่มีบทบาทตั้งแต่ภายหลังเหตุการณ์ วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ทำให้หลุดจากการพึ่งพิงอำนาจทางการเมืองที่ประกอบด้วยนายทหารเป็นส่วนใหญ่โดยผ่านระบบอุปถัมภ์ และมีบทบาทโดยอิสระโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังนับตั้งแต่รัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นต้นมา ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องทำให้กลุ่มนักธุรกิจที่เป็นชนชั้นกลางต่างมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์อย่างเหนียวแน่น และทำให้รัฐให้ความสำคัญ และเป็นที่มาของการดึงนักธุรกิจให้เข้าร่วมในการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน และการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐ และภาคเอกชน (กรอ.) ใน พ.ศ. 2524 ที่จัดว่าเป็นองค์กรที่เป็นเวทีของความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาล และพ่อค่านักธุรกิจในระดับจังหวัดหลายจังหวัด และเป็นที่มาของการนำเสนอทิศทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจการลงทุนภายในจังหวัด อันเป็นความร่วมมือในลักษณะสหการ (corporatist) ที่สำคัญยิ่ง ทำให้กลุ่มธุรกิจที่ได้รับประโยชน์จากรัฐในลักษณะที่เป็นความร่วมมือ แต่กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอื่นที่สำคัญคือ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มชาวนา ชาวไร่ หาได้มีโอกาส ดังเช่นที่ปรากฏในกลุ่มธุรกิจแต่ประการใดไม่ (อ้างใน วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, ธโสธร ตูทองคำ 2547: 72-74)

สรุปได้ว่าในประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2475 หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นต้นมาจนถึง พ.ศ. 2516 เป็นลักษณะการปกครองที่ยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนทางเมืองอย่างแท้จริง ยิ่งการก่อตั้ง กลุ่ม สมาคม หรือการชุมนุม ที่มีผลต่อทางการเมืองเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ส่วนกลุ่มธุรกิจหรือกลุ่มผลประโยชน์อื่นที่ก่อตั้งหรือรัฐจัดตั้งขึ้นต้องอิงกับข้าราชการหรือรัฐ และรัฐบาลพยายามที่จะควบคุมมาตลอด หลังจาก พ.ศ. 2516 กลุ่มผลประโยชน์ต่างเริ่มมีบทบาทขึ้นอย่างชัดเจน คือหลุดจากพันธนาการของระบบเผด็จการอุปถัมภ์ เริ่มมีบทบาทการเคลื่อนไหว มีการก่อตั้งเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทุกสาขาอาชีพ มีการก่อตั้งมีการดำเนินกิจกรรม และรัฐบาลก็ได้มีการตรากฎหมาย และประกาศใช้ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ขึ้นเพื่อรองรับปัญหาด้านแรงงานที่จะเกิดขึ้นจากการขยายทางเศรษฐกิจของประเทศที่เปิดเสรีมากขึ้น หลังจาก พ.ศ. 2540 หลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 รัฐได้ให้ความสำคัญกับ

บทบาทความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในทางการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองของประชาชนที่รวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มหรือองค์กรเป็นอย่างมาก คือเปิดเสรีทางการเมืองให้กับกลุ่มผลประโยชน์โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น ในหมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เช่น มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชนหรือหมู่คณะอื่น ใ้ได้อย่างชัดเจนถึงปัจจุบัน รัฐธรรมนูญฉบับ 2550 ที่ใช้อยู่ ก็ยังคงดำรงโดยที่มิได้เปลี่ยนแปลงใด ๆ ไปจากเดิม ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 64 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น ซึ่งเป็นการยืนยันที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในความจำเป็นที่แสดงความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชาชน ที่รวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มผลประโยชน์เพื่อแสดงออกในการรักษาผลประโยชน์ทางการเมืองของกลุ่ม

1.2 การเมืองแบบมีส่วนร่วม

การเมืองระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม ที่รัฐเห็นความสำคัญยอมรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน รวมทั้งเปิดโอกาสเสรีในการชุมนุม และการสมาคมที่เป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น การนำแนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงเท่ากับเป็นการยอมรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนส่วนหนึ่ง และเท่ากับเป็นการยอมรับความสำคัญขององค์กรพัฒนาเอกชนในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนด้วย เพื่อจะก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างองค์กรทางการเมืองและองค์กรพัฒนาเอกชน ในการตรวจสอบระบอบการเมืองให้เป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม และกล่าวได้ว่าองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นกลไกสำคัญในการผลักดัน แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และการเมืองภาคประชาชนให้เกิดขึ้นในประเทศไทย

การศึกษารัฐศาสตร์ในปัจจุบัน ทฤษฎีพหุนิยม เป็นทฤษฎีที่กำลังได้รับความสนใจมากทฤษฎีหนึ่ง โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวางกว่าแห่งใด โดยมีความเชื่อว่าถนนที่จะสู่ประชาธิปไตยจะต้องอาศัยทฤษฎีพหุนิยม

พหุนิยม (pluralism) หมายถึง สภาพหรือลักษณะของสังคมใด ๆ ที่ยอมรับการปรากฏอยู่หรือการมีอยู่ ของเสรีภาพที่แสดงออกซึ่งความคิดทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางศาสนา ตามที่เขาต้องการ ซึ่งเป็นลักษณะของลัทธิเสรีนิยม (liberalism) เอกชนหรือ

ปัจเจกชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมในผลประโยชน์ โดยสมัครใจในอันที่จะสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน หรือบรรลุปเป้าหมายบางประการที่ตั้งไว้

พหุนิยมทางการเมือง (political pluralism) คือแนวความคิดที่เสนอให้มีการจัดระเบียบเสียใหม่ โดยให้มีสถาบันหรือองค์การอิสระต่างทำหน้าที่ควบคุม และจำกัดอำนาจของรัฐ เช่น พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน สมาคมอาชีพ

ทฤษฎีพหุนิยม หลักการของทฤษฎีนี้คือ ประชาธิปไตยจะมีขึ้น และมั่นคงอยู่ได้ก็ด้วยการที่มีกลุ่ม สมาคม สันนิบาต องค์กร สหพันธ์ต่าง ๆ มากมายหลากหลายภายในรัฐ เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นมา และมีวิธีการดำเนินการที่เป็นไปโดยเสรี และด้วยความสมัครใจ รวมถึงกลุ่มที่เรียกว่า กลุ่มผลักดัน (pressure groups) กลุ่มผลประโยชน์ (interest groups) (สุรพล ราชภัณฑารักษ์ 2539: 224)

1.3 บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองหลายประการได้แก่

การรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อสารความหมายโดยวิธีอื่น ดังบัญญัติไว้ใน “มาตรา 39 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อสารความหมายโดยวิธีอื่น”

การรับรองเสรีภาพในการชุมนุม ดังบัญญัติไว้ “มาตรา 44 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ”

การรับรองเสรีภาพในการรวมกันเป็นองค์กร ดังบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่น ๆ ”

การรับรองเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ดังบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 47 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้”

หลังจากการรัฐประหารของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ คมช. เมื่อ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้เข้ายึดอำนาจ จากรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทางรัฐบาลใหม่โดยการนำของ พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ก็ได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 ได้ประกาศใช้จนถึง

ปัจจุบัน โดยเนื้อหาในรัฐธรรมนูญหมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ส่วนที่ 7 และส่วนที่ 11

การรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ดังบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น”

การรับรองเสรีภาพในการชุมนุม ดังบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 63 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ”

การรับรองเสรีภาพในการรวมกันเป็นองค์กร ดังบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 64 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น”

การรับรองเสรีภาพในการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ดังบัญญัติไว้ว่า “มาตรา 65 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้” (ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550: 24)

ดังเห็นได้ว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ยังคงให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยที่มิได้มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ซึ่งแสดงว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น มีความสำคัญต่อการเมือง และระบบการเมืองไทยในปัจจุบัน ที่รัฐพยายามสร้างการเมืองภาคประชาชนให้ประชาชนมีบทบาททางการเมือง กำหนดนโยบายเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ และสามารถสร้างความชอบธรรมได้จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในหมวดมาตรานี้

2. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการทางการเมือง

2.1 นิยามและแนวคิดการเกิดกลุ่มผลประโยชน์

David Easton ได้กล่าวโดยให้นิยาม คำว่า “การเมือง” หมายถึง การใช้อำนาจแบ่งปัน สิ่งที่คุณค่าทางสังคม (authoritative allocation of values in a society) สิ่งที่มีคุณค่าเหล่านี้ก็คือผลประโยชน์ของบุคคล กลุ่มและชุมชนนั่นเอง

Harold D. Lasswell ได้แบ่งคุณค่าเอาไว้ 8 ประการ (Harold D. Lasswell and Abraham Kaplan 1976: 87)

1. อำนาจ (power)
2. ความรู้ (enlightenment)
3. ความมั่งคั่ง (wealth)
4. ความผาสุกในร่างกาย (well-being)
5. ความชำนาญ (skill)
6. ความรัก (affection)
7. ความชอบธรรมและความยุติธรรม (rectitude)
8. ความเคารพนับถือ (respect)

สรุปแล้วผลประโยชน์ของบุคคลก็คือสิ่งที่มีคุณค่านี้เอง ซึ่งถูกแบ่งกันไปอย่างไม่เท่าเทียมกันหรือไม่เหมาะสมเท่าที่ควรจะเป็น จึงจะต้องมีกลวิธีต่าง ๆ ที่บุคคลจะพึงปกป้องถึงผลประโยชน์แห่งตนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ หากมีผลประโยชน์ด้านอื่น ๆ ที่ตนยังไม่มีอีกหรือผลประโยชน์จากคุณค่า และทรัพยากรอย่างเป็นทางการหรือช่วยเหลือให้ได้ผลประโยชน์อันใหม่ขึ้นมาอีกเช่นเรื่องของ “อำนาจ” หากผู้มีผลประโยชน์หรืออำนาจมากพอจะเห็นได้ว่าคุณค่าทางสังคมอื่นคงจะติดตามมาอย่างไม่อยากนัก สรุปว่าคุณค่า และทรัพยากรทางสังคมอันเป็นผลประโยชน์นี้สรุปได้ 3 ทางคือ

1. ผลประโยชน์และการแบ่งสันผลประโยชน์ในทางอำนาจ
2. ผลประโยชน์และการแบ่งสันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
3. ผลประโยชน์และการแบ่งสันผลประโยชน์ในทางสถานะทางสังคม

เมื่อสิ่งเหล่านี้ถูกแบ่งกันอย่างไม่เท่าเทียมกัน คนที่มีอิทธิพลมากซึ่งเป็นกลุ่มน้อยหรือชนชั้นนำ (elite) ในด้านต่าง ๆ ของรัฐย่อมจะได้รับการแบ่งสันไปได้มากกว่าประชาชนทั่วไป หากผู้มีอำนาจหรือออกนโยบายต่าง ๆ มากกระทบสิ่งที่เรียกว่าผลประโยชน์ (interests) ของคนในสังคมแล้ว ซึ่งย่อมจะเกิดความขัดแย้งขึ้น ฉะนั้นจึงเป็นธรรมดาที่ผู้ที่สูญเสียผลประโยชน์อันพึงได้รับ จะต้องมีการปฏิกิริยาโต้ตอบ (reaction or feedback) ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งอาจแสดงออกโดยบุคคลแต่ละคนเองในกระบวนการหรือยุทธวิธีที่แตกต่าง แต่ในลักษณะนี้ย่อมไม่เกิดผลสู่ความมุ่งหมาย เพราะขาดการจัดตั้ง การประสานงาน ขาดพลังที่เป็นรากฐานสำคัญ ฉะนั้นเพื่อให้เป็นการแสดงออกทางการเมือง หรือเพื่อการต่อรองจึงจำเป็นต้องปัจเจกบุคคลจะหันมารวมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งต่างก็มีผลประโยชน์ร่วมกัน (common interests) มีจุดมุ่งหมาย และแนวทางปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มนั่นเอง

จากความคิดเหล่านี้จะเห็นได้ว่า กลุ่มไม่ได้หมายถึงเพียงการรวมตัวของบุคคลอย่างเดียวนั้น แต่เป็นการรวมตัวของบุคคลเพื่อจะกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งในความหมายนี้จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อ (ไมตรี อินทสุต 2521: 74-75)

1. สมาชิกของคนแต่ละกลุ่มมีปฏิริยาตอบโต้ซึ่งกันและกันบ่อยครั้ง พอที่จะเป็นแบบแผน และนำมาซึ่งกิจกรรมที่แน่นอน และมีทิศทางที่ชัดเจนของคนในกลุ่มนั้น
 2. กลุ่มจะต้องมีสิ่งที่เรียกว่า “ผลประโยชน์” ซึ่งถือว่าเป็นพันธะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องของกลุ่มของคนที่มีต่อกลุ่มอื่น ๆ ในระบบสังคม
- สำหรับกลุ่มผลประโยชน์นั้นนอกจากจะมีลักษณะ 2 ประการดังกล่าวแล้ว ยังต้องเป็นกลุ่มที่เรียกร้องให้รัฐบาลหรือกลุ่มอื่นปฏิบัติตาม โดยมักจะเรียกร้องต่อรัฐบาลมากขึ้น เพราะรัฐบาลขยายแขนงขาใหญ่โตขึ้น เมื่อภาคราชการ (public sector) มีข้าราชการหน่วยงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น มีกิจการแทรกเข้าไปในทุกหน่วยของสังคม กล่าวคือจะขยายกิจการเข้ามาทับผลประโยชน์ในส่วนของภาคเอกชน (private sector) มากยิ่งขึ้น กลุ่มผลประโยชน์จึงต้องหันมาเรียกร้องรัฐบาลหลายกรณีเช่น

1. ตั้งกลุ่มเพื่อเรียกร้องรัฐบาลให้ทำในสิ่งที่ไม่ได้กระทำ มักสร้างแรงกดดัน (pressure) ต่อระบบ
2. ตั้งกลุ่มเพื่อเรียกร้องรัฐบาลทำในสิ่งที่กระทบต่อผลประโยชน์ (interests) ของตนก็เป็นไปอีกทางหนึ่ง

ในอีกแง่หนึ่งหากมองในส่วนของการเรียกร้อง (demands) ต่อระบบการเมืองแล้วอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มที่เสียเปรียบจะได้รับการกระจายคุณค่าเสียใหม่ให้ยุติธรรมยิ่งขึ้นแต่กลุ่มที่มีผลประโยชน์อยู่แล้วก็จะพยายามรักษาสถานภาพเดิมไว้ ไม่ยอมให้เปลี่ยนแปลงหรือไม่ยอมให้มีการจัดสรรทรัพยากรใหม่ ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะที่สะท้อนให้เห็นถึงระบบสังคม และการเมือง กล่าวคือ การเรียกร้องเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มในระบบนั้น

ในกระบวนการทางการเมือง จุดเริ่มต้นอันดับแรกได้แก่ การที่ประชาชนได้แสดงออกเพื่อผลักดันให้สิ่งที่ตนเองได้บรรลุเป้าหมาย แต่ประชาชนมีจำนวนมากจึงไม่สามารถแสดงออกได้อย่างมีระเบียบและระบบ ต่อมาในภายหลังจึงเกิดการรวมตัวกันขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ร่วมกัน การรวมตัวกันนี้กระทำอย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อน และกลุ่มเหล่านี้ได้พัฒนาเป็นกลุ่มผลประโยชน์อย่างถาวรในปัจจุบัน อย่างเช่นการรวมตัวของกลุ่มกรรมกร เป็นสหภาพแรงงานแห่งประเทศไทย ที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในโครงสร้างทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์จึงเป็นโครงสร้างแรกสุดที่ทำหน้าที่แสดงออกซึ่งผลประโยชน์ (interest articulation) เพื่อให้พรรคการเมืองหรือผู้บริหารประเทศได้ทำหน้าที่รวบรวมผลประโยชน์ เพื่อนำเข้าไปสู่รัฐสภาอีกชั้นหนึ่ง

การศึกษาของกลุ่มผลประโยชน์ อัลมอนด์ (Almond) และ เพาเวลล์ (Powell) ถือว่าเป็นกระบวนการทำหน้าที่ (process functions) อย่างหนึ่งภายในระบบการเมือง (Gabriel A. Almond and Bingham G. Powell 1966: 7) การศึกษาถึงโครงสร้างของกลุ่มผลประโยชน์จะทำให้ทราบถึงอิทธิพลมากขึ้นของกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งจะนำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์กับกลุ่มอิทธิพล บางครั้งสับสนระหว่างสองคำนี้เพราะต่างก็เกี่ยวข้องกัน และบางครั้งเป็นศัพท์การเมืองที่อาจใช้แทนในความหมายเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนระการมอง ดังนั้นการให้ความหมาย และการเรียกจึงแตกต่างกัน

“กลุ่มผลประโยชน์” พิจารณาจากพฤติกรรมแล้วเป็น การรวมตัวของกลุ่มที่มีผลประโยชน์ได้ยึดถือเอาแนวทางอาชีพเดียวกันเป็นหลัก เมื่อการรวมกันทำไปได้ด้วยดี มีการจัดองค์การที่ดีมีประสิทธิภาพแล้วก็สามารถมีพลัง แล้วก็เปลี่ยนแปลงกลายเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพล (influence) และอำนาจ (power) เหนือรัฐบาลเหนือผู้บริหารประเทศได้

คำว่า “กลุ่มผลประโยชน์” หมายถึง กลุ่มตัวแทนสาขาอาชีพหรือสาขาในสังคม ซึ่งมีจำนวนมาก และตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และเป็นที่ยอมรับว่าคำต่อไปนี้มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน และมักใช้ปะปนกันอยู่ แต่กลุ่มก็จะต้องการรักษาผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น

Interest groups หมายถึง กลุ่มผลประโยชน์

Pressure groups หมายถึง กลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มผลักดัน

ได้มีนักวิชาหลายท่านได้ให้คำนิยามไว้นานาทัศนะดังนี้

เดวิด บี ทรูแมน (David B. Truman 1955: 37) ได้อธิบายความหมายของ “กลุ่มผลประโยชน์” ว่า กลุ่มผลประโยชน์คือ กลุ่มที่มีทัศนคติของปัจเจกชนร่วม ร่วมกันจัดตั้งขึ้น และมีการเรียกร้องให้ปรากฏแก่กลุ่มอื่น ๆ ในสังคม และเมื่อใดที่มีการเรียกร้องต่อสถาบันทางการเมืองไม่ว่าสถาบันใดก็ตามหรือแสวงหาผลประโยชน์หรือจุดหมายปลายทางโดยผ่านกระบวนการเมือง กลุ่มนั้นจะกลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

เอส. อี. ไฟเนอร์. (S. E. Finer 1958: 237) ได้อธิบายว่า “กลุ่มผลประโยชน์” หมายถึงกลุ่มหรือสมาคมที่ต้องการจะมีอิทธิพลเหนือนโยบายของชาติให้เป็นไปตามแนวทางของกลุ่มตน แต่ไม่ต้องการรับผิดชอบโดยตรงต่อการปกครองประเทศ

เกรแฮม วู้ดตัน (Graham Wootton 1978: 1-2) ได้อธิบายความหมายของกลุ่มผลประโยชน์ไว้ว่า “กลุ่มผลประโยชน์” คือ กลุ่มทุกกลุ่มหรือองค์กรทุกองค์กรที่แสวงหาอิทธิพล

หรือนโยบายสาธารณะ (public policy) ตามวิธีทางที่กำหนดในขณะเดียวกันก็ปฏิเสธที่จะ
รับผิดชอบโดยตรงที่จะปกครองประเทศ

กลุ่มผลประโยชน์เป็นกลุ่มของผู้ร่วมทัศนคติที่ทำการเรียกร้องข้อเสนอของตนโดย
ผ่านสถาบันใด ๆ ของรัฐบาลก็ตาม กลุ่มดังกล่าวจะกลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง
(political interest group) เมื่อใดที่กลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทหรือกิจกรรมในระดับการเมืองกลุ่ม
จะถูกเรียกว่า “กลุ่มอิทธิพล” (pressure group) กลุ่มอิทธิพล คือองค์การใด ๆ ก็ตามที่มีอิทธิพล
เหนือนโยบายของรัฐบาล (governmental policy) โดยปราศจากความประสงค์ที่จะรับผิดชอบใน
งานราชการ (responsibility of public office) ฉะนั้นคำว่ากลุ่มผลประโยชน์ จึงใช้สลับเปลี่ยนกับกลุ่ม
อิทธิพลได้

กลุ่มอิทธิพล ความหมายในหนังสือ International Encyclopedia of the Social
Sciences ทำให้เห็นชัดเจนว่า หมายถึงกลุ่มผลประโยชน์หลาย ๆ กลุ่ม โดยให้ความหมาย เป็นการ
รวมกลุ่มโดยสมัครใจของบุคคลต่าง ๆ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่อาจจะเป็นผลประโยชน์
โดยทั่วไปหรืออาจเฉพาะเจาะจงของกลุ่ม และภายในการเข้าร่วมกลุ่มกันนี้ก็เพื่อให้มีอิทธิพล
ต่อนโยบายสาธารณะ (public policy)

เอ็น. ซี. ฮันท์. (N. C. Hunt 1956: 114) ได้อธิบาย “กลุ่มอิทธิพล” ว่าเป็น องค์การใด
ที่แสวงหาอิทธิพลต่อนโยบายการเมือง โดยปราศจากความพอใจที่จะรับผิดชอบต่อราชการ

มอริส ดูแวร์แซร์ (Maurice Duverger) นักรัฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศส ผู้ใช้คำ ๆ เดียวกัน
ซึ่งเป็นการสนับสนุนแนวความคิดของฮันท์ ว่า กลุ่มอิทธิพลไม่มีบทบาทโดยตรงโดยการแสวงหา
อำนาจทางการเมือง แม้จะมีอิทธิพลต่อศูนย์อำนาจ แต่ก็อยู่นอกศูนย์อำนาจ พยายามที่จะโน้มน้าว
บุคคลที่มีอำนาจ แต่ไม่พยายามเสนอคนของตนขึ้นมากครองอำนาจแทนอย่างเป็นทางการ กลุ่ม
อิทธิพลไม่ใช่องค์การทางการเมือง กิจกรรมผลักดันทางการเมือง ไม่ใช่กิจกรรมสำคัญที่สุดของ
กลุ่มอิทธิพล กลุ่มหรือองค์การใด ๆ แม้ว่าจะห่างไกลการเมืองแต่ก็สามารถทำงานเป็นกลุ่มอิทธิพล
ได้ในบางวาระหรือบางกรณี (Maurice Duverger 1972: 101-102)

สังข์ พัฒโนทัย นักวิชาการไทย ได้ให้คำนิยามว่า “กลุ่มอิทธิพล” หมายถึง กลุ่ม
บุคคลผู้ทรงอิทธิพล ซึ่งมีได้สังกัดพรรคการเมืองใด และใช้อิทธิพลนั้น ดำเนินการโฆษณาชักจูง
หรือดำเนินการอย่างอื่น เพื่อให้การเมืองหันไปเป็นประโยชน์แก่กลุ่ม (สังข์ พัฒโนทัย 2511: 752)

แสวง รัตนมงคลมาศ ได้พิจารณาแยกองค์ประกอบที่สำคัญของกลุ่มอิทธิพลได้
3 ประการคือ

1. เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของบุคคลต่าง ๆ โดยสมัครใจ มิใช่เป็น
การรวมในลักษณะที่ถูกบังคับให้รวมหรือถูกภาวะครอบงำบางอย่างที่ทำให้เกิดการรวมกัน

2. โดยเจตนาของการรวมกลุ่มก็เพื่อที่จะใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการปกป้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน โดยมีใช้เป็นการรวมกลุ่มเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์แต่อย่างใด

3. เจตนาของการรวมกลุ่มนี้ยังพาดพิงไปถึงเรื่องของการต้องการที่ใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการดำเนินการทางการเมือง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐอันจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของกลุ่ม (แสวง รัตนมงคลมาส 2514: 213)

สมพงษ์ ชูมาก ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า กลุ่มอิทธิพลหมายถึงกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (เช่น กลุ่มกรรมกร กลุ่มลูกจ้าง กลุ่มชาวนา) กลุ่มข้าราชการ สมาคม และขบวนการต่าง ๆ (เช่น สมาคมทหารผ่านศึก สมาคม สตรี) รวมทั้งหนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชน กลุ่มเหล่านี้จะมีบทบาทในการบีบบังคับทางการเมืองต่อฝ่ายปกครองมากบ้างน้อยบ้างตามแต่ลักษณะ และสถานการณ์ทางการเมือง (สมพงษ์ ชูมาก 2517: 18)

ดังนั้น เมื่อเราพิจารณาคำจำกัดความต่าง ๆ เหล่านี้แล้วเราจะได้ความหมายของคำว่า “อิทธิพล” ว่าหมายถึง กลุ่มองค์กร หรือสมาคมที่เกิดขึ้นจากการที่ปัจเจกชนที่มีผลประโยชน์หรือแนวทัศนคติในแนวกว้าง ๆ ทางการเมือง หรือทางเศรษฐกิจ หรือทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกันมารวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจ อย่างมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการป้องกันรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตน และต้องการมีอำนาจทางการเมืองโดยอ้อมเพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มของตน

ทฤษฎีการเกิดกลุ่ม

กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่ม คืออะไรเกิดขึ้นได้อย่างไร มีเหตุผลทางปรัชญา (philosophical rationale) รองรับอย่างไร โดยอธิบายถึงแนวความคิดที่มีมาในอดีต ซึ่งยังมีความสำคัญต่อการศึกษาเรื่องกลุ่มผลประโยชน์ และนักทฤษฎีกลุ่มสมัยหลังบางท่าน (มนตรี เจนวิทย์การ 2527: 10-19)

แนวความคิดของ **ฌอง ฌาค รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau ค.ศ. 1712-1788)**

รูสโซ นักปรัชญาสังคมชาวฝรั่งเศส ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับกลุ่มว่า กลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กลุ่มเป็นเจตนารมณ์บางส่วน (partial will) ไม่ใช่เจตนาทั่วไป (general will)

สำหรับหลักการของการเกิดกลุ่ม รูสโซ มีทัศนะว่ากลุ่มที่มีประโยชน์ต่อสังคมมิได้ แต่ทั้งนี้ผู้ที่เป็สมาชิกกลุ่มจะต้องตระหนักว่าผลประโยชน์ของกลุ่มจะต้องสามารถประสานกับผลประโยชน์ของสังคมที่เรียกว่า “เจตนารมณ์ทั่วไป” ให้ได้ กลุ่มที่ไม่พึงปรารถนา รูสโซ หมายถึง พรรค กลุ่มฉพาะ หรือกลุ่มวางแผนลับ กลุ่มพวกนี้เป็นอันตรายต่อรัฐ เพราะดำเนินการลึกลับ

และใช้ความรุนแรงในการแสวงหาผลประโยชน์ คำนี้ถึงผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นใหญ่หรือ กระทั่งที่เกิดจากกฎหมายดำเนินงานอยู่ในกรอบของกฎหมาย ก็อาจมีกิจกรรม และดำเนินงานซึ่งพร้อมที่จะก่อให้เกิดการบ่อนทำลายเจตนารมณ์ทั่วไปอยู่ ถ้าจำนวนกลุ่มเหล่านี้ไม่มีมากพอ จะทำให้เกิด คณาธิปไตย และความไม่ยุติธรรมขึ้นในสังคม โดยเฉพาะทางศาสนาและเศรษฐกิจ

กลุ่มผลประโยชน์ในทัศนะของรุสโซ เกิดขึ้นโดยมีเหตุผลทางปรัชญา (philosophical rational) อะโรมารองรับคำตอบคือ กลุ่มต่างที่เกิดขึ้นแล้วนั้นจะต้องพยายามให้กลุ่มเหล่านี้ “เสมอภาค” กัน คือให้กลุ่มมีจำนวนมาก ๆ เพื่อที่จะได้ทำให้อิทธิพลของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งลดลง ไม่มีอิทธิพลที่เป็นอันตรายต่อรัฐ และเป็นอุปสรรคต่อการเกิดสังคมมวลชน (mass society)

แนวความคิดของ เจมส์ เมดิสัน (James Madison ค.ศ. 1751-1836)

เจมส์ เมดิสัน เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญผู้หนึ่งในการรณรงค์เพื่อให้มีรัฐธรรมนูญ จัดตั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ร่วมมือกันกับอเล็กซานเดอร์ แฮมมิลตัน และจอห์น เจย์ เขียนเป็นบทความลงในหนังสือพิมพ์สนับสนุนความคิดในการจัดตั้งสหพันธรัฐ ซึ่งต่อมาได้รวมเป็นเล่มชื่อว่า The Federalist Papers บทบาทสำคัญของเมดิสัน ซึ่งมีอิทธิพลในความคิดเรื่อง “กลุ่ม” คือ The Federalist Paper, No. 10 ในบทความนี้สะท้อนภาพการเกิด “กลุ่มเฉพาะ (faction)” เขามองเห็นการเกิดกลุ่มผลประโยชน์ ในสังคมเป็นสิ่งธรรมดาตราบดีที่คนยังมีผลประโยชน์แตกต่างกัน โดยเฉพาะผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อันนำไปสู่ความแตกต่างในด้านความคิดเห็น และเรื่องอื่น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า กลุ่มผลประโยชน์ในทัศนะของเมดิสัน เกิดขึ้นจากการมีความคิดเห็น และผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การเกิดกลุ่ม มีลักษณะเป็นธรรมชาติ อันสืบเนื่องมาจากการที่มนุษย์มีความคิดที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้ทัศนะของมนุษย์เกิดแตกต่างกันขึ้น ซึ่งนำไปสู่ความแตกต่างทางผลประโยชน์ เพราะต่างคนต่างมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตของตน โดยมีพื้นฐานอยู่บนความรักตนเอง (self-love) เป็นสำคัญ ดังนั้นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มจึงเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพราะกลุ่มเกิดมาจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของบุคคลในสังคม

เมดิสัน ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า มนุษย์มีความสามารถทางสมองไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งทำให้การแสวงหาทรัพย์สินสมบัติ และการเป็นเจ้าของทรัพย์สินสมบัติที่ได้มาจึงไม่เท่าเทียม จากการมีทรัพย์สินต่างกันเหล่านี้ไปสู่การมีอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนะที่แตกต่างของมนุษย์ ทำให้เกิดเป็นกลุ่มผลประโยชน์และพรรคแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนั้นยังได้อธิบายว่า สาเหตุของการมีกลุ่มผลประโยชน์มีอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ ดังจะเห็นได้ในความแตกต่างของทัศนะที่เกี่ยวกับศาสนา การปกครอง และเรื่องอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม แหล่งที่มาอันสำคัญของการเกิดกลุ่ม

ผลประโยชน์ การกระจายทรัพย์สินที่แตกต่างไม่เท่าเทียมกันในสังคม ทำให้เกิดความขัดแย้งในหมู่คนที่มีผลประโยชน์ขัดกัน เช่น เจ้าหนี้ยกับลูกหนี้ย ระหว่างเจ้าของที่ดิน นักอุตสาหกรรม พ่อค้ายนายทุน เป็นต้น เมดิสันไม่เชื่อว่าการใช้อำนาจจัดกลุ่มออกไปเป็นผลดี เพราะเท่ากับเป็นการทำลายเสรีภาพ และระบอบประชาธิปไตย เขาเห็นว่าเพื่อมิให้การดำเนินงานกลุ่ม เป็นอันตรายต่อบุคคลภายนอก และผลประโยชน์ของส่วนรวม จำเป็นต้องหันมาควบคุมผลเสียดีกว่า และได้เสนอรูปแบบการปกครองแบบสาธารณะเป็นการป้องกันมิให้กลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีอำนาจโดยเด็ดขาด เมดิสัน จึงเป็นนักทฤษฎีกลุ่มที่เห็นว่ากลุ่มผลประโยชน์จำเป็นต้องมีการมีประชาธิปไตย แต่ต้องมีการควบคุมผลเสียของการดำเนินงานของกลุ่มผลประโยชน์ (กลุ่มเฉพาะ)

จากคำอธิบายข้างต้น เมดิสัน ได้ให้คำนิยามว่า “กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง จำนวนพลเมือง ไม่ว่าจะเป็กลุ่มเสียงข้างมากหรือกลุ่มเสียงข้างน้อยก็ตามซึ่งรวมกัน และดำเนินการ โดยมีแรงกระตุ้นหรืออารมณ์ร่วมกัน ซึ่งจะเป็ปฏิกิริยาต่อสิทธิของพลเมืองคนอื่น ๆ หรือต่อผลประโยชน์ถาวร และร่วมกันของชุมชน”

แนวความคิดของ อเล็กซิส เดอ ต็อกเกอวิล (Alexis de Tocqueville ค.ศ. 1805-1859)

ต็อกเกอวิล เป็นนักเขียน และรัฐบุรุษชาวฝรั่งเศส ได้สังเกตสังคมอเมริกาในหลายแง่มุมด้วยกัน และเขียนเป็นหนังสือขึ้นมาชื่อ Democracy in America เขาได้ตั้งข้อสังเกตสำคัญเกี่ยวกับการเกิดกลุ่มในสังคมอเมริกาไว้หลายประเด็น และพยายามอธิบายให้เห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศส และในอังกฤษ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องการมีกลุ่ม ตลอดจนวัฒนธรรมของการรวมกลุ่ม ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีประโยชน์มากในการศึกษาเรื่องกลุ่ม

ต็อกเกอวิล ได้แบ่งกลุ่มหรือสมาคมออกเป็น 2 ประเภท ประเภทที่หนึ่งเรียกว่า สมาคมการเมือง (political associations) และอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า สมาคมทางสังคม (civil associations) สมาคมประเภทแรกในปัจจุบันเราอาจเรียกว่าเป็นหน่วยหรือสถาบันการปกครองก็ได้ ส่วนประเภทหลัง ต็อกเกอวิลไม่ได้แยกแยะระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมือง เขาตั้งข้อสังเกตว่าคนอเมริกัน มีแนวความคิดที่จะก่อตั้งสมาคมอยู่ตลอดเวลา โดยมีจุดประสงค์ทางการค้า อุตสาหกรรม ศาสนา ศิลธรรม ทั้งในเรื่องจริงจังและเรื่องที่ไม่สำคัญทั้งที่จุดประสงค์ใหญ่และเล็ก โดยเขากล่าวเปรียบเทียบว่า ในการดำเนินงานใหม่ ๆ นั้นถ้าในฝรั่งเศสจะมีรัฐบาลเป็นหัวแรง ในอังกฤษจะมีขุนนางในท้องถิ่นเป็นหัวแรง แต่ถ้าพิจารณาในอเมริกาแล้ว สมาคมซึ่งเป็นการรวมตัวกันของปัจเจกบุคคลที่มีความเสมอภาคกันเป็นสำคัญ

การที่คนอเมริการวมตัวกันตั้งสมาคมนั้นเป็นลักษณะสำคัญหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการเกิดกลุ่มหรือสมาคมในอเมริกาอยู่พื้นฐานของเหตุผลทางปรัชญา (philosophical rational) ความเสมอภาค เสรีภาพ กล่าวคือ ในสังคมที่มีความเสมอภาคมากขึ้น แต่จะอ่อนแอไม่สามารถทำงานใหญ่ได้สำเร็จ จะต้องรวมตัวกัน การรวมตัวกันเป็นสำคัญ และที่น่าสนใจกว่านั้นก็คือ คนอเมริกาได้เรียนรู้ ศิลปะของการจัดตั้งเมื่อยังเยาว์วัย ตีอกเกอร์วิคกล่าวว่าคนอเมริกาจะหันไปพึ่งรัฐบาลเป็นหนทางสุดท้ายเมื่อจำเป็นจริง ๆ การดำเนินงานของสมาคมในอเมริกัน ไม่ได้ใช้ความรุนแรง หากแต่ใช้เหตุผลในการโต้เถียง การดำเนินงานของกลุ่มในสังคมประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมในการสื่อสารด้วย เพราะฉะนั้นหนังสือพิมพ์กับสมาคมจึงต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แต่สมาคมจะสำคัญกว่าหนังสือพิมพ์ในแง่ที่ว่าสามารถแสดงความคิดเห็น ออกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ดีกว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้รวมตัวกัน

จุดสำคัญอีกประเด็นหนึ่ง ตีอกเกอร์วิค ได้สะท้อนภาพการดำรงอยู่ของสมาคม การเมืองมีความสำคัญต่อสมาคมมาก ถ้าหากรัฐบาลพยายามจำกัดเสรีภาพมิให้สมาคมที่จัดตั้งขึ้น เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง สมาคมประเภทที่ไม่ใช่การเมืองก็เติบโตขึ้นยาก และผู้จัดตั้งเองก็ไม่รู้ว่าเมื่อไรกิจกรรมจึงถูกเรียกว่าการเมือง หรือไม่ใช่การเมือง อย่างไรก็ตาม ตีอกเกอร์วิค เห็นว่า สมาคมบางชนิดที่เป็นอันตรายต่อรัฐ ไม่ให้มีขึ้นมาเหมือนกัน การจำกัดการจัดตั้งสมาคมหรือกลุ่มจึงจำเป็นต้องมี หากแต่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการจัดตั้งสมาคมหรือกลุ่มมากเกินไปเท่านั้น

กล่าวโดยสรุป ตีอกเกอร์วิค ได้อธิบายว่า การเกิดกลุ่มหรือสมาคมเป็นเครื่องหมายแสดงถึงสังคมมีวัฒนธรรมเป็นประชาธิปไตย กลุ่มหรือสมาคมเกิดขึ้นบนรากฐานของความเสมอภาค สิทธิ และเสรีภาพของสังคมนั้น ๆ กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าสังคมนี้มีความเสมอภาคจะทำให้คนในสังคมมิได้มีเฉพาะสมาคมที่เป็นอันตรายต่อสังคมนั้น แต่ถ้าจำกัดมากเกินไปก็จะเป็นอันตรายต่อการมีสังคมที่มีวัฒนธรรมที่เป็นประชาธิปไตย การที่สังคมอเมริกันมีการจัดตั้งสมาคมหรือกลุ่ม มีการเกิดกลุ่มหรือสมาคมก็เพราะสังคมอเมริกันมีความเสมอภาค มีสิทธิเสรีภาพสูง และอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ คนอเมริกันได้เรียนรู้ และพัฒนาศิลปะของการรวมกันเป็นเครื่องมือของการต่อสู้โดยสันติวิธีเพื่อพิทักษ์สิทธิ และผลประโยชน์ของคนเสียงข้างน้อย ความคิดที่สำคัญของ ตีอกเกอร์วิค คือ การเกิดกลุ่มหรือสมาคมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่มีใช้คนทุกชาติจะมีวัฒนธรรมในการรวมกลุ่มที่เท่าเทียมกันเนื่องจากในบางสังคมโครงสร้าง และอำนาจทางการเมืองบางอย่างอาจทำให้รัฐ มีอำนาจและบทบาทมากหรือมีบุคคลที่เป็นใหญ่เป็นโต สามารถทำหน้าที่แทนสมาคมหรือกลุ่มเสียหมดได้

แนวความคิดของ โรเบิร์ต ซอลิสเบอรี (Robert Salisbury)

โรเบิร์ต ซอลิสเบอรี เป็นนักวิชาการอีกท่านหนึ่งที่ได้พัฒนาทฤษฎี

“การแลกเปลี่ยนของกลุ่มผลประโยชน์” (exchange theory of group) ขึ้น เพื่ออธิบายการรวมกลุ่มอย่างสมเหตุสมผลมากขึ้น โดยมีความคิดว่า กลุ่มเกิดจากการสอดคล้องต้องกันทางผลประโยชน์ระหว่างผู้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่ม (group organizer) กับผู้เป็นสมาชิก กล่าว อีกนัยหนึ่ง กลุ่มเกิดขึ้นมาเพราะมีผู้นำซึ่งเรียกว่า ผู้ก่อตั้ง (entrepreneur organizer) ที่ชักชวนให้คนเข้าร่วมโดยมีผลประโยชน์เป็นจูงใจ ผลประโยชน์ดังกล่าวนี้แบ่งออกเป็น

1. ผลประโยชน์ทางวัตถุ (material) เช่น งาน เงิน ภาษา ชื่อของลูก
2. การให้ความรู้สึกใกล้ชิดของอารมณ์ (solidary) เช่นการได้สร้างสรรค์ และการมีเพื่อนจากการเข้ากลุ่ม

3. การมีจุดหมาย (purposive) คือ ได้รับการพึงพอใจในด้านอุดมการณ์
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนมีรากฐานเดิมมาจากทฤษฎีการเพิ่มขยาย และทฤษฎีดุลยภาพ (theory of proliferation and equilibrium) อธิบายได้ดังนี้

ทฤษฎีการเพิ่มขยายอธิบายว่า กลุ่มมาจากกระบวนการของความแตกต่างกันทางสังคม ซึ่งเชื่อมโยงกัน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ทำให้หน้าที่ของประชาชนมีลักษณะเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้นมีบทบาททางสังคมเฉพาะอย่าง ซึ่งผลประโยชน์ของคนแต่ละกลุ่มหน้าที่บทบาททางสังคมจึงนำไปสู่จุดมุ่งหมายทางสังคมที่แตกต่างกัน สมมติฐานที่สำคัญของทฤษฎีการเพิ่มขยายอยู่บนรากฐานที่ว่า กลุ่มเป็นผลผลิตของความแตกต่างทางผลประโยชน์หรือคุณค่าทางสังคม และถ้าเวลานั้นความแตกต่างทางสังคมยิ่งปรากฏมากขึ้นก็ยิ่งไปเพิ่มกลุ่มเฉพาะเจาะจงในวงการเศรษฐกิจ และการเมืองยิ่งขึ้นเสมือนชนวนการแตกตัวทางสังคม ซึ่งเป็นชนวนที่ค่านิยมถูกทำให้เปลี่ยนไป เราจึงสามารถพหาคำอธิบายสำหรับการสร้างกลุ่มได้บนรากฐานของความแตกต่างเฉพาะอย่าง

ทฤษฎีดุลยภาพ ได้อธิบายของการเกิดกลุ่มในลักษณะการเสียดุลทางสังคม ซึ่งแทนที่จะอธิบายในทำนองเกี่ยวกับทฤษฎีการเพิ่มขยาย ทฤษฎีดุลยภาพกับอธิบายโดยใช้สาเหตุเดียวกัน แต่การวิเคราะห์ในเชิงซับซ้อนกว่าระดับหนึ่ง กล่าวคือ เมื่อสังคมมีลักษณะแตกต่างกันมากขึ้น ดุลยภาพทางสังคมดั้งเดิมก็เริ่มเสียไป อันเป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการ เป็นต้นว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เกิดสงครามเกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบขนส่งและสื่อสาร นอกจากนี้ อาจเกิดจากกระบวนการทางสังคมในระดับมหภาค เช่น เกิดขบวนการทางประชาชนเกิดความปั่นป่วนในวงการธุรกิจ และเกิดการเปลี่ยนแปลงให้เป็นอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มขึ้น เพื่อให้เกิดดุลยภาพอย่างเดิม (Robert II. Salisbury 1969: 3-5)

แม้ว่า ซอลส์เบอร์รี่ จะเน้นการเกิดกลุ่มในลักษณะการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ก่อตั้งกับสมาชิกของกลุ่ม แต่ก็ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การขัดแย้งรากเหง้าแห่งการก่อให้เกิดการสร้างกลุ่ม ส่วนสาเหตุของความขัดแย้งนั้นอาจเป็นเรื่องของการเพิ่มขยายมากเกินไป หรือคุณภาพของการแตกต่างทางผลประโยชน์ หน้าที่ หรือบทบาท และคุณค่าทางสังคม (มนตรี เจนวิทย์การ 2517: 65)

ลักษณะและประเภทของกลุ่มผลประโยชน์

แนวความคิดของนักรัฐศาสตร์ และนักสังคมวิทยาการเมืองชาวฝรั่งเศส ศาสตราจารย์ มอริส ดูแวร์เร่ (Maurice Duverger) ได้เขียนไว้ในพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ (Maurice Duverger 1972: 104-125) ได้แบ่งกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มผลักดันออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มผลักดันจริง และกลุ่มผลักดันแฝง

กลุ่มผลักดันจริง หมายถึงกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้ก่อตั้งขึ้นมา และสามารถจัดองค์การของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่คำนึงว่ากลุ่มจะมีขนาดใหญ่หรือเล็ก กลุ่มนั้นจะมีอำนาจมีพลังบังคับในทางการเมือง เรียกกันว่าเป็นกลุ่มอิทธิพล คำว่าอิทธิพลนี้ หมายถึง อิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลผู้บริหารประเทศ มีอิทธิพลต่อองค์กรนิติบัญญัติของรัฐคือรัฐสภา กลุ่มผลักดันจริงหรือกลุ่มผลักดันในทางทฤษฎีนั้นจะต้องมีลักษณะของการจัดการองค์กรที่สมบูรณ์ เช่นการมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ ที่แน่นอนเด่นชัด การมีสมาชิก การจัดการสายงานบริหารในองค์กร และสำคัญยิ่งคือต้องไม่มีเป้าหมายในการจัดตั้งรัฐบาลเพื่อเข้าบริหารประเทศ กลุ่มผลักดันกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเป็นเอกชน รัฐบาลไม่เกี่ยวข้องโดยตรง ฉะนั้นกิจกรรมบางส่วนของกลุ่มและโอกาสบางโอกาส จะทำให้กลุ่มเกี่ยวข้องกับอิทธิพลที่สามารถบีบบังคับทางการเมือง

ศาสตราจารย์มอริส ดูแวร์เร่ ได้แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอำนาจผลักดันออกเป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มผลักดันเฉพาะกรณี กลุ่มผลักดันบางส่วน กลุ่มผลักดันเอกชน และกลุ่มผลักดันมหาชน

1. กลุ่มผลักดันเฉพาะกรณี (exclusive groups) คือกลุ่มหรือองค์กรที่มีจุดประสงค์ที่จะรักษาผลประโยชน์ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง และอย่างจริงจัง เช่นเป้าหมายของกลุ่มจะมุ่งเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับการเมือง และนโยบายของรัฐ คืออยู่ในขอบเขตของการเมือง และนโยบายของรัฐเพื่อที่จะบีบบังคับผลักดันฝ่ายบ้านเมือง หรือฝ่ายปกครองเท่านั้น
2. กลุ่มผลักดันบางส่วน (partial group) คือกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งมีกิจกรรมบางอย่างของกลุ่มที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือนโยบายของรัฐ ส่วนกิจกรรมหลักของกลุ่มจะต้องมิใช่ เรื่องการเมืองหรือนโยบายของรัฐ กลุ่มผลักดันบางเรื่องนี้มีมักจะได้แก่กลุ่มผลประโยชน์

ในทางเศรษฐกิจ เช่น สหภาพแรงงาน สหภาพกรรมกร สมาคมนายจ้าง องค์การเหล่านี้บางครั้งกิจกรรมขององค์การจะไปบีบบังคับรัฐบาลให้ปฏิบัติตาม ซึ่งจุดหมายที่แท้จริงของสพันธดังกล่าวข้างต้นคือ การปกป้องผลประโยชน์และการต่อสู้เพื่อรักษาผลประโยชน์และการดำเนินงานเฉพาะเรื่องนายจ้าง ผู้ใช้แรงงาน อัตราค่าจ้าง ระยะเวลาการทำงาน และสวัสดิการต่างสิทธิต่าง ๆ ของผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผลักดันบางเรื่องนี้เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ปรากฏอยู่ในสังคม อุตสาหกรรม สังคมเกษตรกรรม

3. กลุ่มผลักดันเอกชน (private groups) กลุ่มผลักดันนี้ เกิดขึ้นโดยสถาบันของเอกชน เช่นกลุ่มธุรกิจเอกชน บริษัท ห้างร้าน หน่วยการผลิต ความคิดกลุ่มผลักดันนี้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในอเมริกา ประเทศนี้มีระบบเศรษฐกิจเป็นแบบทุนนิยม (capitalism) ดังนั้นเอกชนจึงมีเสรีภาพในการประกอบการต่าง ๆ ได้โดยรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องน้อยที่สุด ผลประโยชน์ของกลุ่มจึงเกิดขึ้นโดยเฉพาะเสรีทุกระดับ การต่อสู้เรียกร้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มจึงเกิดขึ้น โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มอาชีพสองกลุ่ม คือกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มผู้ขายแรงงาน กลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มผลประโยชน์ของเอกชน (individual) มิใช่เป็นของรัฐ (public) ดังนั้นกลุ่มผลักดันเอกชน คือกลุ่มผลประโยชน์ของเอกชน เช่น สหภาพแรงงาน สมาคมผู้ประกอบการ สมาคมเยาวชน สมาคมสตรี เป็นต้น

4. กลุ่มผลักดันมหาชน (public groups) หมายถึง กลุ่มที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และยอมรับกันว่าในบางครั้งหน่วยงานของรัฐมีวิธีปฏิบัติกิจกรรมคล้ายกับวิธีการของกลุ่มผลักดันเพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยการบีบบังคับหรือใช้อิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ

กลุ่มผลักดันมหาชน หรือกลุ่มผลักดันสาธารณะ แบ่งได้เป็น 2 แบบคือ

1. หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการตามแบบวิธีของกลุ่มผลักดันในการป้องกันผลประโยชน์ของหน่วยงานนั้น โดยที่ได้มีการแสดงให้เห็นว่าผลประโยชน์ของกลุ่มคือผลประโยชน์ของสาธารณะหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม

2. เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการ เช่นข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ ผู้ตรวจสอบบัญชี สมาคมศิษย์เก่าของสถาบันการศึกษาชั้นสูงของรัฐ โดยมีการก่อตั้งเป็นกลุ่มขึ้นในหน่วยงานของรัฐ แต่เดิมลักษณะของกลุ่มจะเป็นกลุ่มที่ไม่เปิดเผย กลุ่มจะหาทางช่วยเหลือคนในกลุ่มของตน เพื่อให้ได้รับตำแหน่งสูง และสำคัญในหน่วยงานนั้นแม้จะมีการเน้นว่า ผลประโยชน์ของส่วนรวมสำคัญแต่ผลประโยชน์ของสมาชิกของกลุ่มต้องมาก่อนในปัจจุบันกลุ่มผลักดันมหาชน ได้จัดตั้งโดยเปิดเผย และมีเป้าหมายเพื่อส่วนรวมจริง เช่น สมาคมข้าราชการพลเรือนของไทย

กลุ่มผลักดันแฟง คำว่ากลุ่มผลักดันแบบนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า pseudo pressure groups เป็นกลุ่มลักษณะกลุ่ม องค์กร ชมรม ที่มีได้จัดอยู่ในลักษณะของกลุ่มผลักดันจริง เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการบริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป เช่น กลุ่มของ นักวิชาการ กลุ่มของนักธุรกิจที่มีได้มีจุดประสงค์ที่บีบบังคับทางการเมือง เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง แต่กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ของผู้อื่น เป็นลักษณะที่จะต้องมีการจ้างตอบแทน การบริการ นั้นกลับไปมีผลในการบีบบังคับทางการเมือง กลุ่มผลักดันแฟง หรือผลักดันเทียม

ศาสตราจารย์มอริส คูแวย์เซ ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และ กลุ่มสื่อสารมวลชน

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นกลุ่มบุคคลที่เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง แม้ว่าบทบาทของกลุ่มจะสามารถบังคับ หรือมีอิทธิพลทางการเมืองแต่กลุ่มนี้ก็ไม่ได้เป็นกลุ่มผลักดันจริงไม่ กลุ่มเหล่านี้ควรจะเรียกว่า องค์กรที่มีอิทธิพล กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แก่ สำนักจัดหาทุนเพื่อการเลือกตั้งสำนักงานเพื่อการรณรงค์ทางการเมือง

ก. สำนักงานจัดหาทุนเพื่อการเลือกตั้ง สำนักงานลักษณะนี้มีอยู่ทั่วไปในประเทศยุโรปตะวันตก การจัดตั้งเป็นองค์กรจัดหาทุนเพื่อการเลือกตั้งนี้ เป็นวิธีการหนึ่งจะทำให้กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ใช้เป็นเครื่องมือบีบบังคับในทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรนายจ้างบางแห่งจ่ายเงินให้กับองค์กรนี้ แต่เดิมเป็นลักษณะของกรรมการจัดหาทุนเรียกเก็บเงินจากสมาชิกตามส่วน แล้วแต่ความสำคัญของธุรกิจ แล้วไปจัดสรรเป็นส่วนให้แก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง จัดว่าเป็นกลุ่มอิทธิพลเหนือพรรคการเมืองเหนือสมาชิกรัฐสภา ทั้งนี้เพราะพรรคการเมือง และสมาชิกรัฐสภาบางส่วนที่ใช้บริการจะมีหนี้ทางการเมือง (political debt) ต่อสำนักงาน หากสำนักงานต้องการใช้อิทธิพลบางอย่างต่อรัฐบาล หรือต่อพรรคการเมืองก็ย่อมทำได้ สำนักงานจัดหาทุนเพื่อการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนายทุนกับนักธุรกิจ ผู้ซึ่งหวังจะมีบทบาทบังคับทางการเมือง เป็นตัวเชื่อมระหว่างนายทุนกับนักการเมือง

ข. ล็อบบี้ (lobby) นอกจากจะหมายถึงเฉลี่ยของรัฐสภาอเมริกาแล้วยังหมายถึงห้องโถง หรือระเบียบของสถานที่สำคัญ ๆ ของรัฐในประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ล็อบบี้เป็นลักษณะของกลุ่มผลักดันที่มีอิทธิพลในทางการเมือง สามารถบีบบังคับในทางการเมือง การดำเนินงานของกลุ่มนี้จะกระทำโดยอาศัยเฉลี่ยของสภากรองเกรส เป็นลักษณะตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ที่หาทางทำให้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับหนึ่งฉบับใดผ่านหรือไม่ผ่านรัฐสภา ล็อบบี้จะปฏิบัติงานด้านการเมือง บีบบังคับทางการเมืองให้แก่กลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ใช้บริการของล็อบบี้ ฉะนั้น ลักษณะของล็อบบี้จึงเป็นลักษณะของกลุ่มผลักดันจริง และกลุ่มผลักดันแฟง

กลุ่มสื่อสารมวลชน หมายถึงกลุ่มผลักดันแฟงกลุ่มหนึ่ง ซึ่งในสภาวะสังคมในปัจจุบันได้มีความเจริญในด้านเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ศิลปวิทยาการสมัยใหม่ ได้เปลี่ยนแปลงสภาพของสังคมคิดแผ่ไปจากศตวรรษก่อน ๆ มาก สื่อสารมวลชนอันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ได้รับการพัฒนาขึ้นทั้งทางคุณภาพ และปริมาณ เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่สำคัญซึ่งจะขาดไม่ได้ เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยที่ 5 ของมนุษย์ รองจากเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และอาหาร ฉะนั้นในบางกรณีก็ยอมรับกันว่าสื่อมวลชนดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็น “สถาบัน” ที่มีความสามารถบีบบังคับเหมือนกับกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งตามสภาพความเป็นจริงแล้ว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นสถาบันทางเทคนิคแต่กลับมีบทบาทในการบีบบังคับทางการเมือง จึงต้องมองสื่อมวลชนใน 2 ฐานะคือเป็นทั้งหน่วยธุรกิจการค้า และกลุ่มกดผลักดันแฟง

ก. สื่อมวลชนในฐานะหน่วยทางธุรกิจการค้า หนังสือพิมพ์บางฉบับ วิทยุ และโทรทัศน์ บางสถานี ไม่มีลักษณะของกลุ่มกดผลักดันอยู่เลย แต่มีลักษณะของหน่วยทางธุรกิจการค้าเป้าหมายเพื่อที่จะขยายหรือให้เช่าบริการแก่เอกชน หรือองค์การที่สนใจ เช่น หนังสือพิมพ์ หรือวิทยุของบริษัทรถไฟที่สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในเรื่องการค้าขายเป็นประเด็นสำคัญ ในประเทศเสรีนิยมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมสื่อมวลชนจะมีลักษณะเป็นหน่วยทางธุรกิจการค้ามีการประกาศโฆษณาขายสินค้ากันเป็นหลักเพื่อกำไรกันทั้งนั้น

ข. สื่อมวลชนในฐานะกลุ่มผลักดันทางการเมือง หมายความว่า หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ มีจุดมุ่งหมายที่จะบีบบังคับทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญต้องการที่มีบทบาทต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่นการเปลี่ยนรัฐบาล การเลือกตั้ง ส่วนการแสวงหากำไรเป็นจุดหมายรองของกลุ่ม หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ กลุ่มนี้จึงเข้าลักษณะของกลุ่มผลักดันแฟงที่มีอิทธิพลสามารถแบ่งได้ 3 ประเภทคือ

1. หนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ ในฐานะที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม เพื่อแสดงออกทางการเมืองในฐานะเป็นตัวแทนของกลุ่ม เช่นหนังสือพิมพ์ของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จึงมีลักษณะเป็นการโฆษณาชวนเชื่อพูดแต่ความดีของกลุ่มตน มักเรียกว่ากระบอกเสียงของพรรคบ้างกระบอกเสียงของกลุ่มบ้าง

2. หนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ ในฐานะที่เป็นหน่วยสังคมที่ต้องการสร้างอิทธิพลให้แก่ตน มีอิทธิพลต่อสาธารณะ ซึ่งในบางครั้งสื่อมวลชนกลุ่มนี้ก็ปกปิดไม่กล้าแสดงตัวออกมาว่าเป็นหน่วยของพรรคการเมือง หรือสังกัดกับกลุ่มผลประโยชน์ แต่กลับแสดงว่าเป็นสถาบันที่เป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กับใครทั้งสิ้น

3. หนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ ที่ก่อตั้งขึ้นโดยสถาบันอิสระที่เป็นกลาง โดยมีจุดประสงค์สำคัญคือ การแสวงหาหลักการเพื่อความเป็นธรรม ให้แก่ทุกฝ่าย ทั้งฝ่าย

ประชาชน และฝ่ายรัฐบาล วางตัวเป็นกลางอย่างจริงจัง ดังนั้นสื่อมวลชนแบบนี้จึงเข้าลักษณะของกลุ่มผลักดันเหมือนกันกับสถาบันการศึกษาชั้นสูง กลุ่มปัญญาชน และกลุ่มศึกษาวิจัยนักการเมือง ซึ่งการรักษาความเป็นกลางในการสื่อสารข่าวสู่ประชาชน และกลุ่มศึกษาวิจัยการเมือง ซึ่งการรักษาความเป็นกลางในการสื่อสารข่าวสู่ประชาชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง

กลุ่มผลักดันมวลชนหรือกลุ่มผลประโยชน์นี้ จะกลายเป็นที่รวมแห่งอำนาจที่แข็งแกร่ง และมีประสิทธิภาพมาก หากมีการจัดการองค์กรภายในที่ดี กลุ่มผลักดันมวลชนหรือ mass pressure groups ก็คือองค์กรของผู้มีผลประโยชน์เหมือนกัน หรือในความคิดเดียวกัน ลักษณะของโครงสร้างของกลุ่มผลักดันมวลชนก็เหมือนกันกับพรรคการเมืองแบบมวลชน (mass parties) ที่เน้นในเรื่องของจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วม ต้องการให้มีผู้เข้าร่วมในกิจกรรมของพรรคมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งก็เช่นเดียวกับกลุ่มผลักดันมวลชน เพราะเหตุที่ว่ายิ่งขนาดของกลุ่มใหญ่โตมากเท่าใด ก็จะทำให้กลุ่มมีพลังเข้มแข็งเท่านั้น เมื่อมีสมาชิกมากขึ้นก็มีความจำเป็นที่จะต้องจัดสายงานภายในกลุ่ม สายงานการบังคับบัญชาที่เข้มแข็ง

องค์กรแห่งมวลชน (organization of the mass) คือองค์กรที่มีสมาชิกจำนวนมาก มหาศาล เป็นชื่อที่พรรคคอมมิวนิสต์ใช้เรียกองค์กร สหพันธ์ต่าง ๆ เช่น สหพันธ์แรงงาน สหพันธ์กรรมกร องค์กรพิทักษ์ผลประโยชน์ กสิกร องค์กรสตรี องค์กรเยาวชน องค์กรเหล่านี้จะมีกิจกรรมควบคู่ไปกับกิจกรรมของพรรคการเมือง

กลุ่มผลักดันมวลชนหรือองค์กรมวลชน เกิดจากแนวความคิดในการรวบรวมสมาชิกจากประชาชนทั่ว ๆ ไป โดยเริ่มจากสหพันธ์กรรมกร และพรรคสังคมนิยม เป็นผลให้องค์กรอื่น ๆ นำไปใช้ เช่น องค์กรของชนชั้นกลาง องค์กรเกษตรกร องค์กรทหารผ่านศึก เป็นต้น ปัจจุบันนี้แนวโน้มที่จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์กรมวลชน ให้เป็นกลุ่มการเมืองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหมายความว่า บรรดาบุคคลที่ไม่พึงประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ก็ยอมรับว่ากลุ่มของตนจะต้องมีบทบาทบางส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง เกี่ยวข้องกับสังคม ได้ทำการจัดตั้งองค์กรหรือขบวนการที่มีจุดมุ่งหมายหรือมีอุดมการณ์เพื่อสันติภาพ เป็นองค์กรของชนชาติต่างชาติดั้งภาษาต่างศาสนา และต่างลัทธิการเมือง เช่น

1. ขบวนการสันติ เพื่อต่อต้านการใช้ และทดลองการใช้อาวุธปรมาณูเป็นขบวนการของประเทศในยุโรป และอเมริกา
2. ขบวนการต่อสู้ด้วยสันติภาพโดยอหิงสาหรือไม่รุนแรง
3. ขบวนการต่อต้านการแบ่งแยกผิวในอเมริกา และในแอฟริกา
4. องค์กรนิรโทษกรรมสากล

กลุ่มผลประโยชน์ ยังสามารถแบ่งแยกออกเป็น โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และกลุ่มผลประโยชน์กึ่งอาชีพกึ่งอุดมการณ์

กลุ่มผลประโยชน์ทางอาชีพ

1. องค์กรนายจ้างด้านอุตสาหกรรม
2. องค์กรการเกษตรกรรม
3. องค์กรผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้

กลุ่มผลประโยชน์กึ่งอาชีพกึ่งอุดมการณ์

1. กลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชน
 - 1.1 กลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายด้านอุดมการณ์
 - 1.2 กลุ่มปัญญาชน
 - 1.3 สมาคมทหารผ่านศึก
 - 1.4 ขบวนการเยาวชน
 - 1.5 องค์กรสตรี และครอบครัว
 - 1.6 กลุ่มอุดมการณ์ศาสนา
2. กลุ่มผลประโยชน์ภาคมหาชน (รัฐบาล)
 - 2.1 องค์กรฝ่ายพลเรือน
 - 2.2 องค์กรฝ่ายทหาร (กองทัพ)

กลุ่มผลประโยชน์ทางอาชีพ

กลุ่มผลประโยชน์ทางอาชีพหมายถึงกลุ่มหรือองค์กรหรือชมรมหรือสมาคมที่ซึ่งรวบรวมเอาบุคคลที่มีอาชีพเดียวกัน ที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหมือนกันเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มเป้าหมายที่จะรักษาผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มให้มากที่สุด

องค์กรทางการเกษตรกรรมเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นพลังบีบบังคับอีกกลุ่มหนึ่ง หากแบ่งตามอาชีพก็จะได้แก่ผู้ใช้แรงงานในทางการเกษตร ได้แก่ชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน นับว่าเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจ และอาศัยผลิตผลในทางการเกษตรเพื่อเลี้ยงตัวเอง และเพื่อเป็นสินค้าออกโดยทั่ว ๆ ไป กลุ่มผลประโยชน์ของฝ่ายนายจ้างหรือกลุ่มผลประโยชน์ในทางอุตสาหกรรมนั้นเป็นกลุ่มผลประโยชน์เก่าดั้งเดิม กลุ่มผลประโยชน์ของฝ่ายชาวนา ฝ่ายกรรมกรเป็นกลุ่มผลประโยชน์มวลชนด้วย

องค์กรแรงงานผู้มีรายได้หรือสหภาพกรรมกร (labor union) ก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์มวลชนหนึ่ง เป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนจำนวนมาก รู้จักกันดีในนาม

สหพันธ์กรรมกร สหพันธ์กรรมกรประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นกรรมกร ซึ่งอยู่ในยุคแรกของการปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้น ประเทศส่วนใหญ่ในยุโรปต่างก็ประสบปัญหาผู้ใช้แรงงานเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ดังนั้นแทบทุกประเทศที่กำลังพัฒนาอุตสาหกรรม จึงได้ออกกฎหมาย ห้ามมิให้นายจ้างและลูกจ้างจัดตั้งสมาคม หรือองค์การเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตน สหพันธ์กรรมกรเริ่มพัฒนาในปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 สหพันธ์กรรมกรประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นกรรมกรผู้ใช้แรงงานที่ส่วนใหญ่มาจากโรงงานอุตสาหกรรม ต่อมากรรมกรได้เข้าไปมีบทบาทในการบริหารสหพันธ์แรงงาน

กลุ่มผลประโยชน์กึ่งอาชีพ-กึ่งอุดมการณ์

กลุ่มผลประโยชน์กึ่งอาชีพ-กึ่งอุดมการณ์ นอกจากจะหมายรวมถึงกลุ่มทางเศรษฐกิจแล้ว ยังมีกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งจะเป็นกลุ่มผลักดัน ได้อีกมากมายหลายชนิด แตกต่างกันไปอีก เป็นการยากที่จะนับจำนวนลงไปให้แน่ชัด กลุ่มต่าง ๆ หรือสมาคม หรือองค์การนั้น อาจจะดำเนินการเพื่อบีบบังคับทางการเมืองได้ในบางโอกาส และบางเรื่อง แม้ว่าลักษณะโครงสร้างวัตถุประสงค์ของกลุ่มจะห่างไกลจากวัตถุประสงค์ของการเมืองก็ตาม เช่นสมาคมกีฬา สมาคมศาสนา สถาบันวิชาการ

กลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชน

กลุ่มผลประโยชน์เอกชน หมายถึง การรวมกลุ่มของเอกชน ภาคเอกชน ไม่เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนของรัฐบาล กลุ่มผลประโยชน์นี้อาจหมายถึงการเป็นกลุ่มผลักดันที่แท้จริงคือมีจุดประสงค์ถาวรในการบีบบังคับทางการเมืองโดยเฉพาะ และหมายถึงกลุ่มผลักดันบางส่วน หมายถึงการบีบบังคับทางการเมืองนั้น ไม่ใช่เป้าหมายหลักของกลุ่ม กลุ่มผลประโยชน์ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะการเมือง เป็นกลุ่มที่ถูกจัดตั้งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายทางการเมืองโดยเฉพาะเช่นเพื่อการห้ามการผลิต การพัฒนา การใช้ และการสะสมอาวุธนิวเคลียร์ รวมทั้งการรณรงค์เพื่อการลดอาวุธอันร้ายแรงนี้ด้วย หรือจะเป็นกลุ่มเป็นองค์กรเพื่อการป้องกันสันติภาพของโลก เพื่อการต่อต้านลัทธิเชื้อชาตินิยม เพื่อเป็นการเรียกร้องเอาดินแดนคืน หรือการปฏิรูปทางการเมือง การดำเนินการของกลุ่มก็เป็นไปในลักษณะที่บีบบังคับรัฐบาลโดยตรงหรือโดยวิธีการโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อให้ได้มาซึ่งมติมหาชน สายงานบางอย่างของกลุ่มก็เชื่อมโยงกับพรรคการเมือง แต่กลุ่มหรือองค์การบางแห่งก็ดำเนินงานโดยอิสระ กลุ่มหรือองค์การที่ควรกล่าวถึงคือ

ก. ขบวนการเอกภาพแห่งยุโรป (European Unity Movement) ได้ทำการเผยแพร่โฆษณา เรียกร้องมติมหาชนของยุโรปให้สำนึกในความเป็นชาวยุโรป มาเป็นเวลากว่า

20 ปี สามารถสร้างอิทธิพลโดยอ้อมต่อรัฐบาลต่าง ๆ ในยุโรป เครื่องมือที่ช่วยในการรณรงค์คือ หนังสือพิมพ์ พรรคการเมือง สมาชิกรัฐบาล และหัวหน้ารัฐบาล

ข. ขบวนการต่อต้านการแยกผิว เป้าหมายก็คือการต่อต้านการรังเกียจผิว เป้าหมายที่จะทำลายการรังเกียจผิว องค์การนี้มีอิทธิพลมากในสหรัฐอเมริกา ที่ได้ช่วยเหลือในการต่อสู้ของนิโกร เพื่อให้ได้มาซึ่งความเสมอภาคในทางกฎหมายกับคนผิวขาว

กลุ่มปัญญาชน แต่เดิมหมายถึงกลุ่มนักปราชญ์ นักวิชาการผู้ให้แนวคิดในการปฏิวัติ ฝรั่งเศสส่วนมากเป็นกลุ่มสมาคมนักคิด และได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเข้าไปร่วมอยู่ในสโมสรการเมือง เช่น Political club ในประเทศฝรั่งเศส เป็นสโมสรที่ประกอบด้วยกลุ่มข้าราชการ วิศวกร อาจารย์มหาวิทยาลัย นักหนังสือพิมพ์ นักศึกษา ก้าวหน้า จุดประสงค์ของกลุ่ม คือ สร้างอิทธิพลต่อมหาชน นอกจากนี้กลุ่มปัญญาชนยังได้ก่อตั้งสันนิบาตเพื่อสิทธิมนุษยชน (League for the Rights of Man)

สมาคมทหารผ่านศึก เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลกิจกรรมรวมทั้งหมดของกลุ่มเพื่อการบีบบังคับทางการเมือง การบีบบังคับหรือใช้อิทธิพลเป็นได้ในบางครั้งบางโอกาส เท่านั้น สมาคมทหารผ่านศึกมีลักษณะเป็นองค์การป้องกันผลประโยชน์ และเป็นองค์การแห่งอุดมการณ์ในเวลาเดียวกัน เพราะหน้าที่หลักคือป้องกันผลประโยชน์ของทหารผ่านศึก หน้าที่รองก็คือ สนับสนุนพรรคการเมืองฝ่ายขวาหรือขวาจัด สมาคมทหารผ่านศึกมีบทบาทสำคัญที่ก่อให้เกิดลัทธิฟาสซิสต์ (fascism) ขึ้นในอิตาลี และในเยอรมันนีในประเทศฝรั่งเศสระหว่าง ค.ศ. 1950-1959 สมาคมทหารผ่านศึกอินโดนีเซีย และอัลจีเรียเป็นสมาคมที่สนับสนุนพรรคการเมืองขวาสุด ในสหรัฐอเมริกา และอังกฤษก็มีสมาคมทหารผ่านศึกที่เป็นพวกอนุรักษนิยมขวาสุด คือ The American region และ The British region

ขบวนการเยาวชน เป็นสมาคมของผู้ที่อยู่ในวัยเยาว์ ได้แก่สมาคมลูกเสือ สมาคมนิสิตนักศึกษา มีบทบาทในหลายด้านที่เป็นลักษณะของการบีบบังคับทางการเมือง ก่อนปี ค.ศ. 1939 ขบวนการเยาวชนมักจะเอนเอียง และสนับสนุนพรรคการเมืองฝ่ายขวา แต่หลังปี ค.ศ. 1945 ขบวนการเยาวชนมักจะกลับหันไปสนับสนุนพรรคการเมืองฝ่ายซ้าย ในปัจจุบันการตั้งสมาคมหรือองค์การนักศึกษามักจะเป็นไปในลักษณะของกลุ่มสนับสนุนแนวคิดทางการเมืองเช่น สหภาพนักศึกษาแห่งชาติ ฝ่ายขวาหรือฝ่ายซ้ายในยุโรป

องค์การสตรี และครอบครัว ในประเทศฝรั่งเศส องค์การสตรี และองค์การครอบครัวนั้น ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเพื่อใช้สำหรับขยายอิทธิพลของศาสนาคริสต์ (นิกายคาทอลิก) และใช้ในการบีบบังคับกับรัฐบาล เช่น สหภาพสตรีเพื่อสังคม ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

โดยร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยตรง และสนับสนุนพรรคการเมืองฝ่ายอนุรักษ์นิยม ส่วนสหภาพสตรีฝรั่งเศส (Union of French Women) และแนวร่วมแม่บ้านนั้นก็แสดงออกถึงการสนับสนุนพรรคฝ่ายซ้าย คือพรรคคอมมิวนิสต์ นอกจากสมาคมสตรีที่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองแล้วยังมีสมาคมเพื่อการกำจัดชุมชนแออัด สมาคมด้านสุราเป็นต้น

กลุ่มอุดมการณ์และศาสนาหมายถึง กลุ่มที่มีความยึดมั่น มีอุดมการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ หรือเป็นองค์กรที่อยู่ในความควบคุมดูแลของฝ่ายศาสนา เช่นศาสนาคริสต์ในฝรั่งเศส องค์กรที่สำคัญ และมีอิทธิพลมาก คือ สมัชชาคาร์ดินัล และสังฆราช (Assembly of Cardinals and Archbishops) สำหรับองค์กรฝ่ายฆราวาสที่ดำเนินการแทนพระสงฆ์ก็เกิดขึ้นเช่น สมาคมผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียน สมาคมสมาชิกรัฐสภาเพื่อเสรีภาพในการศึกษา สหพันธ์ครู แนวร่วมครู สันนิบาตการศึกษา กลุ่มเหล่านี้มีประโยชน์ ด้านจิตวิทยามากกว่าในด้านการบีบบังคับทางการเมือง

กลุ่มผลประโยชน์มหาชน

การก่อตั้งกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของการใช้อิทธิพลบีบบังคับรัฐบาลนั้น นักวิชาการฝ่ายหนึ่งเชื่อว่า กลุ่มผลประโยชน์เอกชนเท่านั้นที่สามารถบีบบังคับอย่างแท้จริงแก่รัฐ ส่วนฝ่ายบริการสาธารณะ ซึ่งต่อไปจะเรียกว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลุ่มผลประโยชน์มหาชน ไม่สามารถที่จะกระทำการบีบบังคับได้ ในเมื่อฝ่ายบริการสาธารณะนี้ก็เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเอง แต่อย่างไรก็ตามสถาบันทางการเมืองสูงสุด ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตัดสินใจทางการเมืองคือ รัฐสภา และรัฐบาล สามารถที่จะถูกบีบบังคับจากหน่วยงานบางหน่วยงานของรัฐเอง หน่วยงานดังกล่าวได้แก่หน่วยงานฝ่ายพลเรือน และหน่วยงานทหาร

องค์กรฝ่ายพลเรือนในฐานะกลุ่มผลักดัน

ก. หน่วยงานของรัฐ เป็นหน่วยงานที่จะต้องเปิดบริการประชาชนเป็นหน่วยงานที่จำเป็นที่สุด จึงจำเป็นที่จะต้องจัดขวงมิให้หน่วยงานเหล่านี้กลายเป็นองค์กรอิสระปกครองตนเอง และไม่ถือว่าผลประโยชน์ของกลุ่มจะสำคัญมากไปกว่าผลประโยชน์ของสาธารณะ แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มบางกลุ่มก็ยังคงความเป็นกลุ่มผลักดันอยู่ เช่นรัฐวิสาหกิจที่บริการคนทั่วประเทศ มีอำนาจในการตัดสินใจของตนเองเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มที่จะสามารถบีบบังคับรัฐในลักษณะเดียวกันกับที่บริษัทเอกชนใหญ่ ๆ ปฏิบัติอยู่ เช่น การไฟฟ้า การรถไฟ การท่าเรือ การประปา การขนส่งมวลชน เป็นต้น

ข. กลุ่มข้าราชการ การรวมตัวกันระหว่างข้าราชการในหน่วยงานเดียวกันหรือที่มาจากสถานศึกษาเดียวกัน การรวมกลุ่มนี้ก่อให้เกิดอิทธิพลอย่างมากในการบริหาร และใน

รัฐบาล กลุ่มผู้สอบบัญชีของฝรั่งเศสประกอบด้วยสมาชิกที่เชี่ยวชาญอย่างสูงในด้านนี้ เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อรัฐมนตรีเศรษฐกิจ และการคลังของฝรั่งเศส สามารถทำให้สมาชิกของกลุ่มได้รับตำแหน่งบังคับบัญชาที่สำคัญ นอกจากนี้ก็มีสมาคมข้าราชการพลเรือน สมาคมข้าราชการปกครอง และยังมีการรวมกลุ่มในสถานที่ราชการในรูปแบบของสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถานที่ราชการนี้หมายถึงรัฐวิสาหกิจด้วย เช่น การรถไฟ การไฟฟ้า

องค์กรฝ่ายทหารในฐานะกลุ่มผลักดัน องค์กรฝ่ายทหาร ซึ่งก็หมายถึงกองทัพนั้น ถ้าหากจะจัดตั้งในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์แล้ว ก็จะเป็นอันตรายต่อวิถีทางการเมืองมาก ทั้งนี้ เนื่องจากกองทัพนั้นมีกำลังอาวุธสามารถแทรกแซงด้วยกำลังการเปลี่ยนสถานะจากกองทัพมาเป็นกลุ่มผลักดันทางการเมืองสามารถกระทำได้ 2 วิธี

ก. การแทรกแซงด้วยกำลัง ได้แก่ กรณีกองทัพกระทำรัฐประหารยึดอำนาจ และเป็นผู้เข้าไปใช้อำนาจเสียเอง กองทัพจึงไม่อยู่ในฐานะกลุ่มผลักดันอีกต่อไป แต่ได้กลายเป็นรัฐบาลหรือผู้ใช้อำนาจรัฐเสียเอง และลักษณะการปกครองก็เป็นการปกครองแบบเผด็จการ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเป็นประจำในประเทศด้อยพัฒนา หรือในประเทศโลกที่ 3 กองทัพนี้จะหมายถึง กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ หรือตำรวจที่เป็นกองกำลังรักษาความสงบภายใน

ข. การบีบบังคับโดยทางการเมือง ในประเทศที่ในรัฐประชาธิปไตย ส่วนใหญ่ กองทัพจะไม่เข้าแทรกแซงกิจการทางการเมืองโดยตรง แต่จะบีบบังคับทางด้านจิตวิทยา ซึ่งจะทำให้ได้รับการสนับสนุนจากมติมหาชนมากกว่าการใช้กำลังทหารโดยตรง (สุรพล ราชภัณฑารักษ์ 2539: 237-258)

2.2 กลุ่มผลประโยชน์กับการกำหนดนโยบายสาธารณะ

กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับโครงสร้างทางการเมืองของระบบการเมืองนั้น ๆ กล่าวคือในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย กลุ่มผลประโยชน์หรือพรรคการเมืองต่าง ๆ จะเป็นผู้มีบทบาทในการริเริ่มนโยบายเพื่อให้รัฐสภา รัฐบาล หรือแม้แต่ข้าราชการประจำ นำไปพิจารณาในอันที่จะตัดสินใจออกมาเป็นนโยบายสาธารณะ (มนตรี เจนวิทย์การ 2528: 552)

ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบการปกครองประชาธิปไตยแบบเสรีนั้น กลุ่มผลประโยชน์เป็นกลุ่มที่มีบทบาทในทางการเมืองเกือบจะเท่ากับพรรคการเมือง แต่ก็มีความแตกต่างในเรื่องของความมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่จะเข้าไปใช้อำนาจรัฐ คือผู้กุมอำนาจทางการเมือง บทบาทของพรรคการเมืองเองจะอยู่ที่การรณรงค์เลือกตั้ง สมาชิกเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาสูง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การจัดตั้งรัฐบาลรวมทั้งการ

เลือกตั้งประมุขของรัฐส่วนกลุ่มประโยชน์นั้น หากได้มีบทบาทโดยตรงในการเข้ามาใช้อำนาจรัฐเหมือนพรรคการเมือง แต่สามารถใช้อิทธิพลบีบบังคับต่อผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้บริหารประเทศคือคณะรัฐบาล แต่มิได้เข้าไปดำเนินการด้วยตนเอง พรรคการเมืองจะเป็นได้เฉพาะลักษณะเดียวคือพรรคการเมือง มีบทบาท และหน้าที่ที่แจ้งชัดว่าเป็นพรรคการเมือง แต่กลุ่มผลประโยชน์มีหน้าที่หลักอยู่ 2 ประการ คือ การใช้อิทธิพลบีบบังคับ ผู้บริหารประเทศ และรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตน เช่น สมาคม องค์กร และกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้น ในการศึกษาถึงบทบาทการดำเนินงานของกลุ่มผลประโยชน์จึงจะมุ่งเน้น ในเรื่องของพรรคการเมืองทุกระบบรวมทั้งบทบาทที่มีต่อรัฐบาล และนโยบายสาธารณะ (สุพล ราชภัณฑารักษ์ 2539: 261)

2.3 หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ (มนตรี เจนวิทย์การ 2527: 39-40)

1. กลุ่มผลประโยชน์จะช่วยทำให้เกิดความสมดุลของการเรียกร้องกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะความสมดุลระหว่างกลุ่มในระดับชาติกับระดับท้องถิ่น เพราะสำหรับประชาชนในท้องถิ่น กลุ่มจะทำหน้าที่เชื่อมระหว่างประชาชนกับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งได้ดี ทำให้ผู้บริหารเข้าใจและสนใจ ต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น
2. กลุ่มผลประโยชน์ที่มีโอกาสทำหน้าที่ทางการเมืองได้เต็มที่ จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ประชาชนแสดงความต้องการของตน ได้ดียิ่งขึ้น และการแสดงความต้องการดังกล่าวของกลุ่มที่มีผลประโยชน์ต่างกันไป จะป้องกันมิให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งครอบงำกลุ่มอื่น ๆ หรือกระบวนกรวางนโยบายแต่กลุ่มเดียว ผลประโยชน์ของทุกฝ่ายน่าจะได้รับการพิจารณาจากผู้วางนโยบาย เสมอหน้ากันมากขึ้น
3. กลุ่มผลประโยชน์จะทำหน้าที่ป้อนข้อมูลซึ่งมีคุณค่าต่อการตัดสินใจในปัญหาหรือนโยบายที่สำคัญ และข้อมูลเหล่านี้ยังจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ประชาชนได้รับความรู้ความเคลื่อนไหวของการบริหารบ้านเมืองด้วย กลุ่มผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะพยายามใช้ข้อมูล และสถิติในการชักจูงให้นักการเมือง ผู้บริหาร และประชาชนเห็นคล้อยตามเหตุผลที่เป็นจุดยืนของกลุ่ม
4. สำหรับในสังคมที่มีความสลับซับซ้อน กลุ่มผลประโยชน์จะเป็นเครื่องมือทางองค์กรที่สำคัญของประชาชน ในการนำความต้องการ และข้อเรียกร้องของกลุ่มไปสู่การพิจารณาของผู้วางนโยบาย เพราะฉะนั้นกลุ่มที่มีการจัดองค์กรเป็นระเบียบที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงย่อมได้เปรียบกลุ่มผลประโยชน์ที่มีการจัดองค์กรไม่ดีพอ
5. ในช่วงระหว่างการเลือกตั้งครั้งหนึ่งกับครั้งต่อไป อาจเกิดช่องว่างที่พรรคการเมืองไม่ได้ทำหน้าที่หรือไม่อาจทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ได้อย่างแท้จริงกลุ่มผลประโยชน์จะสามารถทำหน้าที่แทนพรรคการเมืองในการเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของกลุ่มที่

ต้องการร้องเรียนต่อรัฐบาลได้ และในกรณีที่มีการเมืองอ่อนแอ กลุ่มผลประโยชน์อาจทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชนได้ดีกว่า

6. สำหรับประเทศที่สถานิติบัญญัติมีความสำคัญ กลุ่มผลประโยชน์ทำหน้าที่เสมือนสถานิติบัญญัติด้วย ในลักษณะที่ว่า จะพยายามนำความรู้ความชำนาญของกลุ่มเข้าไปมีอิทธิพล การพิจารณาผ่านเข้ามาในสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นการพิจารณาของกรรมาธิการชุดต่าง ๆ ของสภา กลุ่มจะมีอิทธิพลเหนือสมาชิกสถานิติบัญญัติที่กลุ่มได้รับความช่วยเหลือในทางการเงินและในการรณรงค์เลือกตั้งด้านอื่น ๆ บทบาทหน้าที่ของกลุ่มในสถานิติบัญญัติในแง่นี้มีมากในสภาของเกรสของสหรัฐอเมริกา

7. กลุ่มผลประโยชน์ จะทำหน้าที่ป้องกันมิให้รัฐบาลมีอำนาจมากเกินไป กล่าวคือ จะช่วยเป็นเครื่องมือตรวจสอบการใช้อำนาจในเรื่องต่าง ๆ ที่กระทบผลประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันซึ่งรัฐได้พยายามขยายบทบาท และหน้าที่เพิ่มขึ้นในกิจกรรมเศรษฐกิจและสังคมในรูปของรัฐสวัสดิการ

8. กลุ่มผลประโยชน์ที่แข่งขันจะทำให้สังคมพหุนิยมดำรงอยู่ได้ เป็นการประกันประสิทธิภาพเสรีภาพของประชาชนในกรปกครองมิให้ถูกครอบงำโดยอำนาจของกลุ่มทางการเมืองที่มาจากรัฐเอง หรือจากระบบเศรษฐกิจ และสังคม

9. ในแง่การพัฒนาการเมือง หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ จะทำให้ประชาชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการปกครองมากขึ้น ทำให้นำไปสู่การพัฒนาการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยเสรีนิยมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองมีหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชาชนไปสู่ผู้บริหาร และวางนโยบาย และเป็นกลไกสำคัญทางการเมืองปกครอง และพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยม

2.4 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์เป็นสถาบันทางการเมืองหนึ่งในสังคมการเมือง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ พิจารณาในสองลักษณะ คือ โครงสร้าง และด้านกระบวนการ ด้านโครงสร้าง เป็นบทบาทในการเชื่อมประสาน จำแนกออกเป็นสองประเภท คือ การเชื่อมประสานในแนวดิ่ง หรือแนวดิ่ง และการเชื่อมในแนวนอน (แสวง รัตนมงคลมาส 2541: 785-786)

การเชื่อมประสานในแนวดิ่ง (vertical co-ordination) เป็นตัวกลางในการส่ง และรับนโยบาย โดยมีประชาชนเป็นผู้ส่ง และพรรคการเมือง รัฐสภา รัฐบาล และระบบราชการเป็นผู้รับ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเป็นผู้เชื่อมประสานระหว่างสถาบันประชาชนกับสถาบันทางการเมืองอื่น

ในสังคม การเป็นตัวกลางในการเชื่อมประสานระหว่างสถาบันประชาชนกับสถาบันทางการเมืองอื่นนับเป็นบทบาทที่สำคัญ และจำเป็นที่สุดของกลุ่มผลประโยชน์ เพราะปราศจากกลุ่มผลประโยชน์จะทำให้โอกาส และความเป็นไปได้ในการแสดงออกในความคิดเห็นของประชาชนขาดกลไกในการทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านนี้ ในเวลาเดียวกันการผ่านนโยบายสู่ประชาชน จำเป็นต้องมีกลุ่มผลประโยชน์เป็นกลไกในการเชื่อมโยงเพื่อให้เห็นนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

การเชื่อมประสานในแนวนอน (horizontal co-ordination) เป็นการติดต่อสัมพันธ์ในระดับกลุ่มผลประโยชน์ที่มีลักษณะเป็นกลุ่มผลประโยชน์เหมือนหรืออาจเป็นระดับเดียวกัน ทั้งนี้เพราะแม้ว่ากลุ่มผลประโยชน์จะมีการดำเนินการที่เป็นอิสระต่อกัน แต่หากมีเหตุการณ์ที่สำคัญหรือมีความจำเป็นบางประการ ทำให้กลุ่มผลประโยชน์ต้องติดต่อประสานเชื่อมโยงหรือดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน ด้วยเหตุผลที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันหรือการมีคู่แข่งร่วมกัน ทำให้กลุ่มผลประโยชน์จำเป็นต้องร่วมกันตัวอย่างความร่วมมือของกลุ่มนิสิต นักศึกษา และกรรมกรในการต่อสู้กับการปกครองแบบเผด็จการ ความร่วมมือของกลุ่มนักธุรกิจในแต่ละส่วนหรือแต่ภาคอุตสาหกรรม ในการเรียกร้องให้รัฐบาลกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ในด้านกระบวนการ เป็นบทบาทในการขับเคลื่อนผลประโยชน์ที่บางส่วนออกมาเป็นนโยบายสาธารณะ แบ่งออกเป็นสองส่วน คือบทบาทหน้าที่ในการนำนโยบาย และบทบาทหน้าที่ในการประสานนโยบาย (แสวง รัตนมงคลมาส 2541: 784-785)

บทบาทหน้าที่ในการนำเข้านโยบายหรือการป้อนนโยบาย (policy input) การนำเข้านโยบายหรือการป้อนนโยบาย คือความพยายามในการใช้อิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ ผลักดันให้ผู้กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม โดยมีการกำหนดยุทธวิธีที่หลากหลาย เช่น การให้ข้อมูลข่าวสาร การจัดสรรผลประโยชน์ให้กับผู้กำหนดนโยบายทั้งทางตรงและทางอ้อม การเรียกร้องเงินขบวนให้การสนับสนุน การล็อบบี้ เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องและสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

บทบาทหน้าที่ในการประสาน และขานรับนโยบาย (policy co-ordinatar and implementatar) เป็นบทบาทหน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ วัตถุประสงค์สำคัญ คือการ การทำให้นโยบายสาธารณะที่นำมาสู่การปฏิบัติมีการดำเนินการอย่างกว้างขวาง และมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ในการประสานขานรับนโยบายสาธารณะมากกว่าการผลักดันนโยบายสาธารณะ กลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะนี้เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่รัฐบาลหรือผู้กำหนดนโยบายจัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการสนองตอบต่อนโยบายที่ผู้กำหนดนโยบายกำหนดขึ้น และเพื่อต่อต้านกลุ่มต่อต้านในกรณีที่มีความขัดแย้งกันขึ้น แต่การ

จัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ของผู้กำหนดนโยบายทำให้เกิดกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระ และถูกรอบงำโดยฝ่ายการเมือง ทำให้ความขัดแย้งในสังคมมีมากขึ้น ดังนั้นในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงจะไม่มีการจัดตั้งกลุ่มในทำนองนี้ เพราะเป็นการละเมิดเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน เป็นการเพิ่มพูนความขัดแย้ง และความรุนแรงให้กับการพัฒนาทางการเมือง ที่สำคัญคือการเป็นอันตรายต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง

Gabriel A. Almond ได้อธิบายและเปรียบเทียบระบบการเมืองของประเทศต่าง ๆ ทั้งที่พัฒนาแล้ว และกำลังพัฒนาได้สร้างกรอบความคิดโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ ที่ถือว่าระบบการเมืองทุกระบบจะต้องประกอบไปด้วยหน้าที่ต่าง ๆ (functions) ซึ่งระบบการเมืองจะต้องกระทำ และโครงสร้างต่าง ๆ ของระบบการเมือง

1. หน้าที่ของระบบการเมือง Almond ได้เน้นความสำคัญของหน้าที่ของระบบการเมืองเป็นอันดับแรก ก่อนพิจารณาโครงสร้างของระบบการเมือง กล่าวทุกระบบการเมืองไม่ว่าจะมีโครงสร้างหรือสถาบันการเมืองต่างกันเพียงใดก็ตาม จะทำหน้าที่เหมือนกัน กล่าวคือทั้งในระบบการเมืองสมัยใหม่ (modern political system) และในการเมืองแบบดั้งเดิม (traditional political system) ย่อมมีการทำหน้าที่ในการเรียกร้องผลประโยชน์ (interest articulation) เช่นเดียวกัน แต่สถาบันที่ทำหน้าที่ในการเรียกร้องผลประโยชน์จะแตกต่างกัน เช่นในระบบการเมืองสมัยใหม่ กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จะทำหน้าที่ในการเรียกร้องผลประโยชน์แต่ในระบบการเมืองแบบดั้งเดิมกลุ่มผลประโยชน์จะมีบทบาทในการเรียกร้องผลประโยชน์ไม่มากนักสถาบันที่ทำหน้าที่แทนจะได้แก่ กลุ่มเครือญาติของผู้มีอำนาจทางการเมือง (Gabriel A. Almond and James S. Coleman 1960: 11-13)

Almond ได้แบ่งหน้าที่ ที่ระบบการเมืองจะต้องกระทำออกเป็น 2 ส่วน เพื่อชี้ให้เห็นถึงการทำงานและความคงอยู่ของระบบการเมือง คือ (Gabriel A. Almond and Bingham G. Powell 1980: 8-10)

1.1 process functions ประกอบไปด้วย 5 หน้าที่ภายในระบบการเมือง (political system or polity) ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นขบวนการ (process) หน้าที่เหล่านี้เป็นหน้าที่อันจำเป็นสำหรับกระบวนการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ (process functions) ในทุกระบบการเมือง หน้าที่แรก คือการเรียกร้องผลประโยชน์ (interest articulation) หน้าที่นี้เป็นหน้าที่ในการถ่ายทอดปัจจัยนำเข้า (inputs) หรือชื่อเรียกร้องต่าง ๆ จากนอกระบบการเมืองเข้าสู่ระบบการเมือง จากนั้นชื่อเรียกร้องต่าง ๆ จะได้รับการนำเข้าสู่ในการรวบรวมผลประโยชน์ (interest aggregation) ต่อมากระบวนการก็เคลื่อนไปสู่หน้าที่ในการกำหนดนโยบาย (policy making) เพื่อพิจารณาตัดสินใจเลือกในการกำหนดนโยบายแล้วนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือ

กลายเป็นปัจจัยนำออกของระบบการเมือง (policy implementation) และหากมีข้อโต้แย้งหรือมีการขัดแย้งเกิดขึ้นก็ต้องมีหน้าที่ในการตัดสินความ (adjudication) หน้าที่เหล่านี้จะได้รับการปฏิบัติโดยโครงสร้างต่าง ๆ เช่น พรรคการเมือง สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันข้าราชการ และศาล เป็นต้น

1.2 System functions ประกอบไปด้วยหน้าที่ 3 หน้าที่ด้วยกัน อันมิได้เกี่ยวข้องโดยตรงต่อกระบวนการกำหนดนโยบาย แต่เป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อระบบการเมือง โดยหน้าที่ทั้ง 3 นี้ จะสอดแทรกอยู่ในระบบการเมืองตลอดทั้งระบบ หน้าที่เหล่านี้มีการกล่อมเกลாதองการเมือง (political socialization) โครงสร้างที่นี้ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน สื่อสารมวลชน วัด เป็นต้น ซึ่งทำหน้าที่ในการพัฒนา และหล่อหลอมทัศนคติทางการเมืองของบุคคลในสังคมส่วนการเลือกสรรทางการเมือง (political recruitment) มีหน้าที่ในการเลือกสรรบุคคลเข้าไปทำกิจกรรม หรือดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการสื่อสารทางการเมือง (political communication) ก็คือการไหลเวียนของข่าวสารภายในระบบการเมือง และระหว่างระบบการเมืองกับสภาพแวดล้อม

2. โครงสร้างของระบบการเมือง โครงสร้างในที่นี้หมายถึงชุดของบทบาทต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น ศาลจะประกอบด้วยผู้พิพากษา ทนายความ โจทก์ และจำเลย ซึ่งแสดงบทบาทต่าง ๆ กัน แต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นศาลก็คือ โครงสร้างชนิดหนึ่งในระบบการเมืองนั่นเอง ในอีกนัยหนึ่งโครงสร้างตามความหมายของ Almond ก็คือสถาบันต่าง ๆ แต่โครงสร้างมีความหมายกว้างกว่า Almond ถือว่าทุกระบบการเมืองจะต้องมีโครงสร้างอันอาจจะแตกต่างกันหรือเหมือนกันก็ได้

โครงสร้างในทุกระบบการเมืองอาจทำหน้าที่หลาย ๆ อย่างด้วยกัน (multifunctional) อย่างไรก็ดีสำหรับระบบการเมืองสมัยใหม่ หรือสังคมที่มีการพัฒนาแล้ว โครงสร้างบางโครงสร้างได้วิวัฒนาการขึ้นมาจนมีลักษณะการทำหน้าที่เฉพาะอย่าง กล่าวคือมีการแบ่งแยกหน้าที่กันระหว่างโครงสร้างต่าง ๆ อย่างชัดเจนมากกว่าระบบอื่น แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า การแบ่งแยกหน้าที่นี้จะมีลักษณะตายตัว โครงสร้างบางโครงสร้างจึงอาจทำหน้าที่นอกเหนือจากหน้าที่เฉพาะของตน (พฤษวิธาน ชูมพล 2531: 58-59) เช่นกลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วซึ่งปกติมีหน้าที่เรียกร้องผลประโยชน์ ก็อาจจะเข้าไปทำหน้าที่รวบรวมผลประโยชน์ และกำหนดนโยบายในระดับหนึ่ง ในขณะที่โครงสร้างซึ่งมีหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์ และกำลังทำหน้าที่ตามปกติ ส่วนระบบการเมืองแบบดั้งเดิมหรือสังคมที่กำลังพัฒนา การแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างโครงสร้างต่าง ๆ มีลักษณะที่ไม่ชัดเจน เช่นระบบราชการซึ่งตามปกติมีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติกลับเข้าไปทำหน้าที่แทนกลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง และสถาบันนิติบัญญัติ โดยสิ้นเชิง คือเข้าไปทำหน้าที่ในการเรียกร้อง รวบรวมผลประโยชน์ รวมทั้งกำหนด

นโยบายเสียเองตามลำดับและการทำหน้าที่อื่นเป็นกระบวนการของโครงสร้าง โครงสร้างดังกล่าวนี้ในระบบการเมืองสมัยใหม่หรือในระบบรัฐสภามีลักษณะดังนี้ กลุ่มผลประโยชน์จะผลักดันข้อเรียกร้อง (demand) หรือประเด็นปัญหาของตนให้กลายเป็นนโยบายสาธารณะ โดยผ่านพรรคการเมืองซึ่งเป็นตัวกลางระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ และหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตัดสินใจนโยบาย โดยพรรคการเมืองจะทำหน้าที่ในการกลั่นกรองประเด็นปัญหาที่กลุ่มผลประโยชน์เสนอขึ้นมา และในระหว่างกระบวนการกลั่นกรองนี้ กลุ่มผลประโยชน์ก็จะใช้วิธีการรณรงค์ (advocacy) และเจรจาต่อรอง (bargaining) กับพรรคการเมือง เพื่อให้ประเด็นปัญหาของตนได้รับการผลักดันเข้าสู่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภาผู้มีอำนาจในการตัดสินใจนโยบาย ทั้งระบบราชการจะมีฐานะเป็นเพียงเครื่องมือในการกำหนดนโยบายของสถาบันทางการเมืองเหล่านี้เท่านั้น (Gabriel A. Almond and James S. Coleman 1960: 36-37)

สำหรับทฤษฎี โครงสร้าง-หน้าที่ Almond ให้ความสำคัญกับหน้าที่เป็นอันดับแรกคือระบบการเมืองทุกระบบต่างก็มีหน้าที่อื่นไม่แตกต่างกัน จากนั้นจึงมาพิจารณาด้านโครงสร้างว่า ได้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ในการศึกษาระบบการเมืองเปรียบเทียบ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ไม่เกิดการยึดติดกับ โครงสร้างแบบเป็นทางการเท่านั้น แต่จะพิจารณาถึงโครงสร้างอื่น ๆ ในระบบการเมืองด้วย อันมีความจำเป็นและมีประโยชน์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการเมืองที่มีโครงสร้างหรือสถาบันทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการเมืองซึ่งมีโครงสร้างคล้ายกันหรือเหมือนกัน เรามีความจำเป็นที่ต้องพิจารณาด้านโครงสร้างเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงพิจารณาว่าโครงสร้างดังกล่าวนี้ได้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใดกล่าวคือ ในประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศอาจมีโครงสร้างทางการเมืองตลอดจนสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ เช่นมีระบบรัฐสภา มีกลุ่มผลประโยชน์ และสภาผู้แทนราษฎร ไม่แตกต่างจากประเทศพัฒนาแล้ว แต่กระบวนการทางการเมืองและการทำหน้าที่ของโครงสร้างหรือสถาบันทางการเมืองของประเทศกำลังพัฒนา อาจใช้วิธีการหรืออยู่ในระดับที่แตกต่างจากประเทศพัฒนาแล้วเป็นอย่างมากหรือกระทั่งล้มเหลวในการทำหน้าที่ ซึ่งส่งผลให้กระบวนการทางการเมืองล้มเหลวไปด้วย ถ้าเราเน้นที่หน้าที่ และนำเอามาตรฐานในการทำหน้าที่ของสถาบันทางการเมืองของประเทศพัฒนาแล้วมาเป็นเกณฑ์ประกอบการวิเคราะห์จนเกินไป เราก็จะพยายามหันไปมองหาว่าสถาบันอื่นใดบ้างหรือไม่ ที่ทำหน้าที่แทนกลุ่มผลประโยชน์หรือสภาผู้แทนราษฎรเหล่านี้ ทำให้เราละเลยการทำหน้าที่ ที่เป็นจริงของสถาบันทางการเมืองดังกล่าวนี้ไป

2.5 การดำเนินการทางเมืองของกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์เป็นองค์กรหรือสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย วิธีการสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์ แบ่งออกเป็น (มนตรี เจนวิทย์การ 2541: 547-548)

1. การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองที่มีแนวทางเดียวกันกับกลุ่มผลประโยชน์ให้ได้รับเลือกตั้งด้วยวิธีการในการรณรงค์หาเสียง การสนับสนุนทางการเงินเป็นต้น เพื่อได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาในการออกกฎหมายหรือการกำหนดนโยบาย และมีผลต่อการลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งถัดไป
2. การสร้างอิทธิพลต่อผู้กำหนดนโยบายที่สำคัญ การจัดหาข้อมูล และข่าวสาร (information) ทั้งหลายในการวาง และกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อให้รัฐบาลหรือผู้กำหนดนโยบายมีข้อมูลที่เพียงพอในการนำเสนอรัฐสภาหรือที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ
3. การเข้าหาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายที่สำคัญ คณะกรรมาธิการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นต้น เพื่อให้ความเห็นชอบในการนำเสนอร่างกฎหมายก่อนการนำเสนอให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบในการเสนอร่างกฎหมาย ก่อนการนำเสนอให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบในทางลงมติ
4. การช่วยจัดร่างกฎหมายหรือการจัดทำร่างกฎหมาย เพื่อให้สาระสำคัญของร่างกฎหมายตรงกับความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง เพื่อให้กฎหมายที่ออกมาตรงกับความต้องการ เพราะกฎหมายเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนอยู่มาก ทำให้ต้องช่วยในการร่างให้ตรงกับความต้องการมากที่สุด
5. การสร้างมติมหาชนเพื่อสนับสนุนข้อเสนอของกลุ่มที่มีการดำเนินการทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์เช่น วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และสื่อสิ่งพิมพ์ในเอกสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร เป็นต้น เพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม ทำให้หลายครั้งกลุ่มผลประโยชน์ต้องเป็นพันธมิตรกับหนังสือพิมพ์ และกลุ่มทุน ที่ให้การสนับสนุนหรืออาจเป็นเจ้าของกิจการเสียเอง เช่น การเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์การเป็นเจ้าของบริษัทโฆษณา เป็นต้น
6. การเป็นพันธมิตรกับขบวนการทางสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินการในการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ของกลุ่มเช่น สันติอโศกกับพรรคพลังธรรมในสมัยพลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรม

7. การเป็นพันธมิตรกับพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งหรือพรรคการเมืองหลายพรรค หรือความพยายามในการเข้าไปมีบทบาทในพรรค หากพรรคการเมืองนั้นเป็นรัฐบาล ทำให้กลุ่มผลประโยชน์สามารถบรรลุเป้าหมายง่ายขึ้น

8. การใช้ความรุนแรงทางการเมือง ที่สำคัญ การประท้วง การหยุดงาน การก่อจลาจล การลอบสังหาร เป็นต้น เพื่อให้บรรลุผลที่อาจนำมาสู่ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในที่สุด

9. การเข้าหาบุคคลที่เป็นบุคคลสำคัญทางการเมืองหรือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมสูง หรือเป็นผู้มีอิทธิพลทางการเมือง เป็นต้น

10. การใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายในการเข้าถึงบุคคล องค์กร สถาบันที่เกี่ยวข้อง เช่น การติดสินบน การฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นต้น

11. วิธีการสำคัญที่สุด และได้รับการยอมรับในประเทศประชาธิปไตยคือการล็อบบี้ มักเกิดขึ้นในประเทศที่มีระบบการเมืองแบบสหรัฐอเมริกาที่เป็นการแยกอำนาจระหว่างนิติบัญญัติกับบริหารออกจากกัน โดยเด็ดขาด จึงจำเป็นต้องใช้นักล็อบบี้เพื่อเชื่อมสถาบันทางการเมืองทั้งสองเข้าด้วยกัน ในการออกกฎหมาย การล็อบบี้จึงเป็นวิธีที่ใช้เทคนิคในการเข้าไปมีอิทธิพลในนโยบายหรือกฎหมายด้วยการส่งตัวแทนเพื่อนำข้อเรียกร้องเข้าสู่สมาชิกรัฐสภา นักล็อบบี้เป็นตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับรัฐบาลหรือสมาชิกรัฐสภา และมีการกำหนดให้มีการจดทะเบียน และแจ้งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการตลอดจนมีเงินเดือนประจำ และต้องแสดงบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินตัว ตัวแทนล็อบบี้ คือตัวการ (lobby agents) ทำหน้าที่แทนนักล็อบบี้หรือช่วยเหลือ และทำงานให้กับนักล็อบบี้ ทำหน้าที่สามประการ คือ การถ่ายทอดข้อมูลที่มีการเตรียมการเป็นอย่างดี การเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ที่จ้างนักล็อบบี้ ในการทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ให้ และการทำหน้าที่ในการตรวจร่างกฎหมาย ที่มีผลทางการเมืองต่อลูกจ้างหรือลูกค้าของกลุ่มผลประโยชน์ (มนตรี เจนวิทย์การ 2541: 549)

แนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพล (influence) ใช้ในการศึกษาการดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ ความหมายของคำว่าอิทธิพลนั้นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าอำนาจ ซึ่งบางครั้งนักวิชาการหลายท่านได้ใช้คำว่า อิทธิพล และอำนาจในความหมายเดียวกันหรือใช้ควบคู่กันไป ฉะนั้นก็ตามได้มีนักวิชาการท่านต่าง ๆ พยายามที่จะแยกความหมายของอิทธิพลอำนาจออกจากกันเช่น ปีเตอร์ บัครัค (Peter Bachrach) และมอร์ตัน บารัตซ์ (Morton S. Baratz) (Peter Bachrach and Morton S.Baratz 1963: 633-635, 637) ได้ให้ความหมายอำนาจว่า อำนาจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เช่นระหว่างนาย ก. และนาย ข. ซึ่งต่างก็มีความ

ขัดแย้งกันทางคุณค่า (values) หรือแนวทางในการกระทำ และในที่สุดนาย ข. ได้ปรับเปลี่ยนคุณค่า หรือแนวทางของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของนาย ก. ด้วยกลั้วว่านาย ก. จะทำให้นาย ข. ต้องสูญเสียคุณค่าบางอย่างของตนไป ซึ่งคุณค่านี้นี้มีค่ามากกว่าการไม่ยอมทำตามความต้องการของ นาย ก.

ส่วนอิทธิพล การที่นาย ก. สามารถทำให้นาย ข. เปลี่ยนแปลงการกระทำของตน โดยนาย ก. ไม่จำเป็นต้องอาศัยการข่มขู่ว่าจะลงโทษ อำนาจกับอิทธิพลจึงแตกต่างกันในแง่ที่ว่า การใช้อำนาจต้องอาศัยการข่มขู่ลงโทษ ในขณะที่อิทธิพลไม่ต้อง

อิทธิพลก่อให้เกิดอำนาจ และในทางกลับกันอำนาจให้เกิดอิทธิพลด้วยเช่นกัน เช่น นาย ก. มีคุณค่าบางประการอยู่ และต่อมาคุณค่านี้นี้ได้เป็นที่ยอมรับในสังคม ทำให้นาย ข. หรือ บุคคลอื่น ๆ ทำตามความต้องการของนาย ก. เนื่องจากเห็นด้วยกับคุณค่าของนาย ก. นาย ก. จึงมี อิทธิพลเหนือนาย ข. ลักษณะเช่นนี้ได้ไปเสริมอำนาจให้นาย ก. ด้วยในบางกรณีนาย ข. อาจไม่ทำ ตามความต้องการของนาย ก. นาย ก. ก็ใช้การข่มขู่ว่าจะลงโทษนาย ข. ได้ ซึ่ง นาย ข. ก็จำเป็นต้อง ทำตาม เนื่องจากนาย ก. ซึ่งเป็นคุณค่าของสังคมด้วยได้ครอบงำ ในทางกลับกันนาย ก. มีอำนาจ เหนือคนอื่นด้วยการข่มขู่ว่าจะลงโทษกับบุคคลที่ไม่ทำตามความต้องการของนาย ก. นาย ข. เห็นว่า การข่มขู่ลงโทษของนาย ก. นั้นเป็นการเหมาะสมแล้ว ในคุณค่าที่นาย ข. ยอมรับได้ ต่อมานาย ข. จึงทำตามความต้องการของนาย ก. เพราะเล็งเห็นถึงประโยชน์ของคุณค่านั้น นาย ก. จึงมีอิทธิพล เหนือนาย ข. ไปโดยปริยาย

ส่วน ฮาโรลด์ ลาสเวล (Harold D. Lasswell) และอับราฮัม แคปแลน (Abraham Kaplan) ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างอำนาจ และอิทธิพลว่า อำนาจเป็นความสามารถที่จะทำ ให้บุคคลอื่นทำตามความต้องการของตน โดยการข่มขู่ว่าจะลงโทษ (severe deprivation) ถ้าไม่ทำ ตาม ส่วนอิทธิพลเป็นความสามารถที่ไม่ต้องใช้การข่มขู่ว่าจะลงโทษ ดังนั้นอำนาจจึงเป็นลักษณะ พิเศษประการหนึ่งของการใช้อิทธิพล (Harold D. Lasswell and Abraham Kaplan 1961: 76)

ในขณะที่ โรเบิร์ต ดาล (Robert A. Dahl) ได้นิยามอำนาจว่าหมายถึงความสามารถ ของบุคคลหนึ่งที่ทำให้บุคคลอื่นกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของตน โดยการข่มขู่บังคับ ด้วยวิธีต่าง ๆ (severe sanction) และอิทธิพลหมายถึงความสามารถของบุคคลหนึ่งที่ทำให้บุคคลอื่น กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของตน

Dahl ยังได้แบ่งอิทธิพลเป็น 2 ประเภท คือ อิทธิพลโดยชัดแจ้ง (manifest influence) และอิทธิพลโดยนัย (implicit influence) อิทธิพลโดยชัดแจ้งเกิดขึ้นในกรณีที่นาย ก. ต้องการให้เกิดผลอย่างหนึ่งขึ้น และได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้นาย ข. ปฏิบัติการบางสิ่ง บางอย่างเพื่อให้เกิดผลตามที่นาย ก. ต้องการ ก็แสดงว่านาย ก. มีอิทธิพลโดยตรงเหนือนาย ข. ส่วน

อิทธิพลโดยนัยเกิดขึ้นในกรณีที่การปฏิบัติการของนาย ข. ดังกล่าวนี้นี้มิได้เกิดจากการกระทำของ นาย ก. ต่อ นาย ข. โดยชัดแจ้ง แต่เกิดจากการที่นาย ข. คาดการณ์ได้ถึงสิ่งที่นาย ก. ต้องการ และได้ ปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างลงไปตามที่ตนคิดว่านาย ก. ต้องการ

นอกจากนั้น Dahl ได้แยกแยะวิธีการของการใช้อิทธิพล (means of influence) ไว้ 3 ประการด้วยกันคือ

1. การสร้างค่านิยมเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้อิทธิพล (trained control)

หมายถึงการที่ผู้ใช้อิทธิพล (นาย ก.) สร้างเงื่อนไขให้กับผู้ถูกใช้อิทธิพล (นาย ข.) ก่อนที่จะมีการใช้อิทธิพลใด ๆ เกิดขึ้น และจากเงื่อนไขที่วางนี้จะมีผลให้นาย ข. ปฏิบัติตาม โดยนาย ก. ไม่จำเป็นต้องข่มขู่บังคับใด ๆ ต่อ นาย ข. ในที่นี้เครื่องมือที่ใช้ในการวางเงื่อนไขจะได้แก่ สถาบัน ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน องค์กรหรือสื่อต่าง ๆ เป็นต้น เช่นการที่ครูสามารถใช้อิทธิพลให้นักเรียน เชื่อฟังได้โดยไม่ต้องอาศัยการข่มขู่ว่าจะลงโทษ ก็เป็นเพราะครอบครัวหรือตำราเรียนได้สอนให้เด็กต้องเชื่อฟังครูไว้ก่อนแล้ว

2. การโน้มน้าว (persuasion) ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การโน้มน้าวด้วยเหตุผล (rational persuasion) และการโน้มน้าวด้วยเล่ห์กล (manipulative persuasion) การโน้มน้าวด้วยเหตุผล คือการที่นาย ก. สามารถทำให้นาย ข. กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยการพุดจาโน้มน้าวด้วยข้อมูลที่เป็นจริง ส่วนการโน้มน้าวด้วยเล่ห์กล คือการโน้มน้าวที่ต้องอาศัยการหลอกล่อต่าง ๆ นั้นเอง

3. การให้เครื่องล่อ (inducement) คือการที่นาย ก. ทำให้นาย ข. ทำตามความต้องการของนาย ก. ได้โดยสัญญาว่าจะให้รางวัลเป็นการตอบแทน (Robert A. Dahl 1984: 23- 25, 38-41)

แม้ว่านักวิชาการเหล่านี้จะพยายามชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในทฤษฎี ระหว่างความหมายของ อำนาจ และอิทธิพล แต่ถึงที่สุดแล้วก็ยังคงใช้คำว่าอำนาจ และอิทธิพลในความหมายที่ไม่แตกต่างกันอยู่นั่นเอง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากว่าในทางปฏิบัติ เราไม่สามารถแยกการกระทำหนึ่ง ๆ ว่าเป็นแสดงนัยของการใช้อำนาจหรืออิทธิพลได้อย่างชัดเจน (Bachrach and Baratz 1963: 637)

การที่บุคคลหรือกลุ่มจะสามารถทำให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นกระทำหรืองดกระทำนั้นขึ้นอยู่กับทรัพยากรอำนาจหรืออิทธิพล (power or influence resources) ที่ครอบครองอยู่อันมีลักษณะดังต่อไปนี้ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2526: 462-463)

1. การเป็นเจ้าของ ได้แก่การครอบครองปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดอิทธิพลได้เช่น เงินทอง ข้อมูล ความรู้ ความชำนาญ บุคลิกลักษณะดี เป็นอาทิ

2. การได้ดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กร เช่น ตำแหน่งในกระทรวง กองทัพบก กรมตำรวจ สมาคมต่าง ๆ เป็นอาทิ

3. การได้รับมอบอำนาจจากผู้อื่น เช่นการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภา เพื่อโอกาสได้รับเลือกตั้งขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีให้จัดตั้งรัฐบาลปกครองประเทศ เป็นอาทิ

4. การเป็นเจ้าขององค์กร เช่น การเป็นเจ้าของธนาคาร ห้างร้าน โรงแรม โรงงาน ฯลฯ การเป็นเจ้าของอาจทำให้อำนาจแตกต่างกัน หากองค์กรมีขนาดคุณสมบัติของสมาชิก ความสามัคคีกลมเกลียวของสมาชิก ระเบียบวินัย บุรณาการ วัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งแตกต่างกัน

5. การขอยืมหรือใช้ปัจจัยที่บุคคลอื่นครอบครองอยู่ เช่นการที่บุคคล กลุ่ม หรือองค์กรได้มองเห็นความสำคัญในปัจจัยที่บุคคล กลุ่มหรือองค์กรอื่นมีอยู่ว่าอาจนำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดอิทธิพลได้จึงได้มีการขยืมยืมหรือของปัจจัยเหล่านี้มาใช้ ปัจจัยดังกล่าวนี้ได้แก่ความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านต่าง ๆ

ทรัพยากรเหล่านี้จะเป็นเครื่องชี้ว่า กลุ่มจะสามารถรวมกำลังเพื่อให้เกิดพลังในอันที่จะทำการต่อสู้เรียกร้องผลประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ความสามารถนี้ยังขึ้นอยู่กับ การเข้าถึง (access) ซึ่งหมายถึงการที่กิจกรรมของกลุ่มสามารถเชื่อมโยงกับกระบวนการตัดสินใจของรัฐ อันจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางการเมือง และเป็นหนทางที่กลุ่มผลประโยชน์จะมีอิทธิพลเหนือนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล หรืออีกนัยหนึ่งการเข้าถึงจะตอบคำถามว่าทำไมกลุ่ม ก. จึงมีอิทธิพลเหนือนโยบายของรัฐบาลมากกว่ากลุ่ม ข. ซึ่งการที่กลุ่ม ก. มีอิทธิพลเหนือนโยบาย รัฐบาลมากกว่ากลุ่ม ข. นั้นเป็นเพราะกลุ่ม ก. สามารถเข้าถึงกลไกของรัฐได้มากกว่าใช่หรือไม่ ด้วยเหตุนี้ในการศึกษาอิทธิพลของกลุ่มต่อการกำหนดนโยบายของรัฐจึงต้องศึกษาถึงวิธีการ กลยุทธ์ ตลอดจนช่องทางต่าง ๆ ที่กลุ่มใช้เพื่อจะเข้าถึงรัฐบาล รวมทั้งจุดเข้าถึง (access point) ด้วย (มนตรี เจนวิทย์การ 2527: 507-508)

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่ากลุ่มหนึ่งกลุ่มใดจะมีทรัพยากรอำนาจหรืออิทธิพลมากเพียงใด หากไม่ได้รับการนำไปใช้ในช่องทางที่เหมาะสมแล้วก็ไม่เกิดผลกระทบต่อตัดสินใจทางการเมืองในขณะที่กลุ่มบางกลุ่มอาจมีทรัพยากรอำนาจน้อย แต่มีการเข้าถึงผู้ตัดสินใจทางการเมืองเป็นอย่างดี กลุ่มเช่นนั้นก็อาจประสบผลสำเร็จในการผลักดันนโยบายได้

(พฤทธิสาน ชุมพล, 2531: 131) และยิ่งกลุ่มที่มีทรัพยากรอำนาจมากเท่าใด เช่นกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจด้านต่าง ๆ และมีความสามารถในการเข้าถึงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ก็ย่อมมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐมากขึ้นเท่านั้นเช่นกัน

3. กลุ่มผลประโยชน์ทางการเกษตรกลุ่มอ้อย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

บทบาทของอ้อยและน้ำตาล ในฐานะที่เป็นสินค้าเกษตรมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ และสามารถกำหนดให้เป็นสินค้ายุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาประเทศในการสร้างงานและสร้างเสถียรภาพรายได้ของอาชีพเกษตรกรไทยที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศให้กินดีอยู่ดีเพิ่มขึ้น แต่ข้อเท็จจริงกลับปรากฏให้เห็นว่า เกษตรกรไทยถือเป็นกลุ่มประชากรส่วนสำคัญ เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และได้รับการยกย่องว่าเป็นกระดูกสันหลังของชาติแต่กลับมีฐานะความเป็นอยู่ทางสังคมลดต่ำลง และยังพบว่ามีความยากจนเพิ่มขึ้นควบคู่ไปกับช่วงระยะเวลาของการพัฒนาประเทศ จึงทำให้เกิดประเด็นปัญหาที่หลายฝ่ายเกิดข้อสงสัยว่า ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญของโลก แต่ฐานะเกษตรกรที่เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบในการแปรรูปอาหารเบื้องต้น กลับมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ด้อยลงไปเมื่อเทียบกับคนในสาขาอาชีพอื่น ๆ ทั้งที่โอกาสในการส่งออกน้ำตาลมีความเป็นไปได้ในช่องทางตลาด และการส่งออกตามระบบการค้าเสรีของโลก แม้อ้อยและน้ำตาลจะเป็นสินค้าเกษตรชนิดเดียวที่มีกฎหมายเฉพาะคือ พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ให้การดูแล และจัดสรรผลประโยชน์ให้กับเกษตรกรและโรงงานน้ำตาลทรายให้เกิดความเป็นธรรม จึงทำให้เกษตรกรในสาขาอื่นให้ความสนใจที่อยากจะให้มีการดำเนินการจัดการในลักษณะเช่นเดียวกับอ้อยและน้ำตาล อย่างไรก็ตาม อ้อยและน้ำตาลทรายก็ยังเป็นประเด็นปัญหาในระบบเศรษฐกิจของการจัดสรรผลประโยชน์และความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่ได้รับราคาจำหน่ายอ้อยไม่คุ้มกับการผลิต รวมทั้งความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรผลประโยชน์ในส่วนแบ่งของการจำหน่ายน้ำตาลทรายยังเกิดขึ้นจนทำให้เกษตรกรมาร้องเรียนต่อคณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา สำหรับประเด็นปัญหาของอ้อยและน้ำตาลทรายสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านการผลิต

1. ความไม่เป็นธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ในผลพลอยได้จากอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย เป็นประเด็นที่เกษตรกรได้เรียกร้องให้ฝ่ายโรงงานน้ำตาลทราย ต้องนำผลพลอยได้จากเฉพาะกากน้ำตาลที่เป็นรายได้จากการจำหน่าย มารวมในบัญชีรายได้ของน้ำตาลทราย ถือว่าเป็นการดำเนินงาน ที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล พ.ศ. 2527 มาตรา 4 และมาตรา

2. ระบบการจัดสรรผลประโยชน์ในการแบ่งปันรายได้จากการค้ำน้ำตาล ในทางปฏิบัติแล้วยังเกิดความไม่เป็นธรรม เพราะพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล พ.ศ. 2527 มาตรา 4 และ มาตรา 17 ในการแบ่งปันผลพลอยได้ยังไม่มีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ รวมทั้งมาตรา 35 กำหนดให้ผู้ปลูกอ้อยส่งโรงงานต้องจดทะเบียนเป็นชาวไร่อ้อย แต่ข้อเท็จจริงแล้วยังมีชาวไร่อ้อยอิสระที่ปลูกอ้อยส่งโรงงานเป็นจำนวนมาก มาตรา 36 ชาวไร่อ้อยต้องปฏิบัติตามที่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายกำหนด แต่องค์ประกอบของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ โดยเฉพาะส่วนของผู้แทนชาวไร่อ้อยมิได้เป็นผู้แทนกลุ่มชาวไร่อ้อยที่แท้จริง จึงทำให้ข้อกำหนดของคณะกรรมการทำให้ชาวไร่เสียเปรียบ มาตรา 38 กำหนดให้มีการจดทะเบียนหัวหน้ากลุ่มชาวไร่อ้อย และมาตรา 40 หัวหน้ากลุ่มชาวไร่อ้อยต้องส่งอ้อยให้แก่โรงงาน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้หัวหน้ากลุ่มชาวไร่อ้อยแสวงหาผลประโยชน์จากชาวไร่อ้อย

3. อ้อยไฟไหม้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โรงงานน้ำตาลทรายตัดราคาอ้อยลดลงตันละ 20 บาท แต่เกษตรกรจะได้รับประโยชน์สุทธิจากการเผาอ้อยก่อนตัด โดยที่การเก็บเกี่ยวอ้อยสดจะมีค่าใช้จ่ายตันละ 120 บาท แต่หากเป็นอ้อยไฟไหม้ จะมีค่าใช้จ่ายเพียงตันละ 60 และเมื่อคำนวณผลได้ของชาวไร่อ้อยจะพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยจะได้รับผลประโยชน์สุทธิเพิ่มขึ้นตันละ 40 บาท แต่เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ ตามมา และการหีบอ้อยไฟไหม้จะได้น้ำตาลที่มีคุณภาพต่ำ อย่างไรก็ตามการตัดอ้อยไฟไหม้ทำให้โรงงานได้รับประโยชน์มากขึ้น แต่คณะกรรมการบริหาร ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการชดเชยผลประโยชน์คืนให้ชาวไร่อ้อย จึงควรศึกษาระเบียบหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติที่จะเกิดประโยชน์ต่อชาวไร่อ้อย และให้มีการนำระเบียบหลักเกณฑ์ไปปฏิบัติกับชาวไร่อ้อยในทุกท้องที่ เพื่อความเสมอภาคเป็นธรรม

4. อ้อยปนเนื้อน ทำให้โรงงานมักกดราคา และในที่สุดเกษตรกรเป็นฝ่ายเสียเปรียบ และส่งผลกระทบต่อวงการเกษตรที่บริสุทธิ์ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการที่ต้องถูกตรวจสอบ และมีโอกาสถูกกดราคาอ้อยอีกด้วย

5. การขนส่งอ้อยข้ามเขต มีสาเหตุมาจากการจดทะเบียนชาวไร่อ้อยไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง และเกษตรกรมีหนี้สินกับ โรงงานน้ำตาลที่อยู่ในเขต และในปีที่ขาดแคลนอ้อย โรงงานน้ำตาลมักจะแข่งขันในการรับซื้ออ้อยในราคาสูงขึ้นทำให้เกิดการทุจริตในระบบการแบ่งปันผลประโยชน์

6. การรอคิวขนอ้อยเข้าหีบโรงงานน้ำตาลที่นาน ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งเพิ่มขึ้น เพราะอ้อยต้องรอคอยเข้าหีบจะอยู่บนรถบรรทุก และเป็นภาระค่าใช้จ่ายของเกษตรกร

7. มีเกษตรกรปลูกอ้อยอิสระจำนวนมาก และเกษตรกรอิสระดังกล่าวจะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์การดูแลในระบบภายใต้พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล พ.ศ.2527 และมีผลทำให้การบริหารจัดการไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเกษตรกรมักจะเสียเปรียบ

8. การจำกัดน้ำหนักรับการบรรจุ ทำให้ต้นทุนการขนส่งเพิ่มขึ้น ที่เป็นภาระของเกษตรกร

9. คณะกรรมการควบคุมการผลิตประจำโรงงาน ประกอบด้วย ผู้แทนจากทุกฝ่าย รัฐควรจะมีมาตรการในการควบคุมดูแลให้ขบวนการทำงานมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการในการตรวจสอบผู้ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับโรงงานอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย

ด้านราคาอ้อยและน้ำตาลทราย

1. ปัญหาการขาดเสถียรภาพของราคาอ้อย ส่งผลทำให้ราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้ลดต่ำกว่าต้นทุนการผลิต จึงทำให้เกิดปัญหาภาระหนี้สินให้กับเกษตรกรมากขึ้น

2. การกำหนดราคาอ้อยขั้นต่ำยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เนื่องจากราคาอ้อยที่กำหนดคุณภาพ หรือความหวาน CCS ในขณะนี้ยังไม่เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต จึงควรมีการปรับปรุงระบบการซื้อ-ขาย อ้อยตามคุณภาพเต็มรูปแบบ ทั้งองค์ประกอบในการคำนวณราคาอ้อยควรอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงที่เป็นไปตามหลักวิชาการ และป้องกันการเอารัดเอาเปรียบเกษตรกร

3. การเสนอขอซื้อราคาจำหน่ายปลีกน้ำตาลทรายเพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้กองทุนน้ำตาลทรายจะมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นแต่เป็นปัญหาที่เป็นข้อวิตกกังวลในผลกระทบที่มีต่อผู้บริโภค

ด้านการค้า

1. อ้อยและน้ำตาลเป็นสินค้าเกษตรที่ได้รับการอุดหนุนจากภาครัฐค่อนข้างต่ำ หากจะเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาในหลายประเทศจะมีการอุดหนุนสูง ทำให้การส่งออกน้ำตาลทรายของไทยมีปัญหา และอุปสรรคค่อนข้างสูงทำให้การส่งออกน้ำตาลทรายของไทยมีปัญหา และอุปสรรคในการแข่งขัน จึงเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาในการสร้างแรงจูงใจในรายได้ให้กับเกษตรกรชาวไร่อ้อย และโอกาสส่งออกน้ำตาลทรายของไทย

2. ระบบการจัดสรรโควตาการค้าน้ำตาลยังคงเป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับเกษตรกร มีประเด็นปัญหาในการส่งออกน้ำตาลตามโควตา ได้เกิดการลักลอบนำกลับเข้ามาจำหน่ายภายในประเทศ (<http://www.senate.go.th>)

เมื่อได้นำระบบแบ่งปันผลประโยชน์มาใช้ตั้งแต่ฤดูการผลิต 2525/26 เป็นต้นมา ระบบการจำหน่ายน้ำตาลทรายภายในประเทศ ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นระบบที่มีการควบคุม โดยได้มีการจัดตั้งสำนักงานกลางจัดจำหน่ายน้ำตาลทรายขาขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางโดยโรงงานทั้งหมด จะต้องขายน้ำตาลให้แก่ผู้ใช้ เช่น โรงงานน้ำตาลทราย โรงงานผลิตนมข้นหวาน โรงงานผลิตอาหารกระป๋อง และผู้ค้าส่ง (ยี่ปี่วน้ำตาลทราย) ผ่านสำนักงานกลางนี้ ซึ่งขั้นตอนการซื้อขาย และการส่งมอบ จะต้องเป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกลางกำหนดราคา และป้องกันการผูกขาดว่าด้วยการควบคุมการผลิต การจำหน่าย และการเก็บสำรอง น้ำตาลทรายขาว และน้ำตาลขาวบริสุทธิ์ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522

ต่อมาสำนักงานกลางจัดจำหน่ายน้ำตาลทรายได้ย้ายมาสังกัดสำนักคณะกรรมการน้ำตาลทราย (พ.ศ. 2527) และได้เปลี่ยนเป็นศูนย์ควบคุมการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทราย สำนักคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม (21 ตุลาคม 2528) จากนั้นได้มีการมอบหมายให้ไปอยู่ในความรับผิดชอบของกองควบคุมการจำหน่าย บริษัทอ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด (1 มิถุนายน 2529) ซึ่งต่อมาได้ย้ายกลับไปอยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายอีกครั้ง และได้เปลี่ยนชื่อไปเป็นศูนย์บริหารการผลิตการจำหน่ายและการขนย้ายน้ำตาลทราย (1 ตุลาคม 2537) ตามระบบใหม่นี้คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้เข้ามาควบคุมการผลิตอ้อยและน้ำตาลทรายทุกขั้นตอนรวมถึงการตลาดด้วย เพื่อที่จะนำรายได้สุทธิจากการขายน้ำตาลทราย มาจ่ายเป็นราคาอ้อยให้แก่ชาวไร้อ้อย และนำผลตอบแทนการผลิต และการจำหน่ายน้ำตาลทรายให้แก่โรงงาน รัฐบาลจึงมีมาตรการในการควบคุมด้านการผลผลิตน้ำตาล (ยกเว้นผลพลอยได้จากการผลิต คือกากน้ำตาลที่เอาไปทำเหล้าดี) และการจำหน่ายน้ำตาลทรายที่ผลิตขึ้นได้ทั้งหมด โดยแบ่งสรรโควต้าปริมาณผลผลิตน้ำตาลทรายที่ได้ในแต่ละฤดูการผลิตออกเป็นสามส่วนคือ

1. น้ำตาลทรายโควต้า ก. ได้แก่ น้ำตาลทรายขาวหรือน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ ที่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กำหนดให้โรงงานน้ำตาลผลิตเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศ ตามปริมาณที่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย จะกำหนดในแต่ละฤดูการผลิต
2. น้ำตาลทรายโควต้า ข. ได้แก่ น้ำตาลทรายดิบที่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กำหนดให้โรงงานน้ำตาลผลิตแล้วส่งมอบให้ บริษัทอ้อยน้ำตาลไทยจำกัด เพื่อการส่งออกยังต่างประเทศ
3. น้ำตาลทรายโควต้า ค. ได้แก่ น้ำตาลทรายดิบ หรือน้ำตาลทรายขาว หรือน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ที่คณะกรรมการอ้อย และน้ำตาลทราย กำหนดให้โรงงานผลิตเพื่อส่งออกได้

หลังจากที่โรงงานผลิตน้ำตาลทรายได้ครบตามปริมาณที่จัดสรรให้ ตามโควต้า ก. และโควต้า ข. แล้ว

สำหรับระบบการจำหน่ายน้ำตาลทรายภายในประเทศ หรือการจำหน่ายน้ำตาล
โควต้า ก. นั้น คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้มอบหมายให้คณะกรรมการน้ำตาลทรายเป็น
ผู้วางแผนควบคุม และกำหนดวิธีการจำหน่าย และยังมีมอบให้ศูนย์บริการผลิต การจำหน่ายและการ
ขนย้ายน้ำตาลทรายเป็นฝ่ายปฏิบัติการซึ่งการจำหน่ายน้ำตาลทรายภายในประเทศนั้น จะมีลักษณะ
เป็นตลาดกลาง โดยโรงงานน้ำตาลดำเนินการขายอย่างเสรี เพียงแต่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล
ทรายจะควบคุมปริมาณน้ำตาลทรายที่จะเข้าสู่ตลาดกลาง และรักษาเสถียรภาพของราคาไว้โดย
คณะกรรมการจะกำหนดงวด การนำน้ำตาลทรายออกมาจำหน่ายตามความต้องการของตลาด
ปริมาณน้ำตาลทรายทั้งหมดที่จำหน่ายภายในประเทศ หรือโควต้า ก. ได้ถูกแบ่งออกเป็นงวด
จำหน่ายจำนวน 52 งวด ตามจำนวนสัปดาห์ในรอบปีเพื่อโรงงานน้ำตาลนำน้ำตาลออกจำหน่าย
สัปดาห์ละ 1 งวด ให้แก่ผู้ค้าส่งหรืออุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ใช้น้ำตาลทรายเป็นวัตถุดิบ โดยศูนย์
บริหารจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานควบคุมโดยออกใบอนุญาตขนย้ายน้ำตาลของโรงงานน้ำตาล
ต่าง ๆ ให้กับผู้ซื้อภายหลังจากชำระค่าน้ำตาลให้กับตัวแทนของโรงงานแล้ว และผู้ซื้อน้ำตาลจะนำ
ใบอนุญาตดังกล่าวของโรงงานไปรับน้ำตาลเพื่อนำไปจำหน่ายต่อไป (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ 2549: 6)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุมพล หนีมพานิช (2529: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ชนชั้นนำทางการเมืองไทยกับการกำหนดนโยบาย: ศึกษาเฉพาะกรณีการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทราย 2522-2525” จากการศึกษาพบว่า ในการกำหนดนโยบายการผลิตและการจำหน่ายน้ำตาลทราย ชนชั้นนำทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นตัวแทนจากชาวไร่อ้อย ตัวแทนจากโรงงานน้ำตาล ตลอดจนผู้ที่ส่งน้ำตาลเป็นสินค้าเป็นสินค้าออก และตัวแทนจากทางราชการจะได้มีการนำปัจจัยทางเศรษฐกิจคือ ตัวเลขต้นทุนการผลิตอ้อย และตัวเลขต้นทุนการผลิตน้ำตาลที่ได้จากการประมาณมาจากคณะกรรมการ คณะทำงานต่าง ๆ เป็นต้น มาพิจารณาวิเคราะห์กันอย่างละเอียดรอบคอบทุกครั้งก่อนที่จะนำปัจจัยทางเศรษฐกิจดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา นโยบาย การผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายให้พิจารณาตัดสินชี้ขาด ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในขั้นสุดท้าย

การใช้อำนาจอิทธิพลของตัวแทนชาวไร่อ้อย เพื่อให้เห็นนโยบายการผลิต และการจำหน่ายน้ำตาลทราย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการรับซื้ออ้อยเป็นประโยชน์กับฝ่ายตนมากที่สุดทางตัวแทนชาวไร่อ้อยได้พยายามใช้อำนาจอิทธิพลที่ตนมีในรูปของการชักชวนให้ข่าวสารข้อมูลผ่านฝ่ายการเมืองระดับสูง ผ่านกลไกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายนี้ ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติผ่านนักการเมือง และพรรคการเมืองที่มีนโยบายช่วยเหลือพวกตน และผ่านสื่อมวลชนที่มีความเห็นใจในความเดือดร้อนของฝ่ายตน แต่เมื่อเห็นว่าการใช้อำนาจอิทธิพลในรูปดังกล่าวคือการชักชวนหรือการให้ข่าวสารไม่ได้ผล ทางตัวแทนชาวไร่อ้อยก็จะใช้อำนาจอิทธิพลในรูปของความกดดัน เช่นการชุมนุมประท้วง ตลอดจนสร้างสถานการณ์สลับกับไป

การที่ทางชาวไร่อ้อยตัวแทนชาวไร่อ้อยสามารถใช้อำนาจอิทธิพลไม่ว่าจะผ่านบุคคลองค์การ สถาบันใดก็ตามได้ผลระดับหนึ่ง โดยเฉพาะในขั้นรวบรวมข่าวสารข้อมูล และขึ้นกร่างนโยบายการผลิต และจำหน่ายน้ำตาลทรายน่าจะเป็นเพราะบรรดาตัวแทนชาวไร่อ้อยรู้จักวิถีที่จะเข้าถึงบุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจกำหนดนโยบายดังกล่าวโดยตรง ประกอบกับทางตัวแทนชาวไร่อ้อยเองมีความสามารถในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองไม่ว่าจะในเรื่องของความสามารถที่จะนำพลังความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวไร่อ้อยที่มีอยู่เป็นจำนวนมากเข้าต่อรองกับรัฐ กลไกของรัฐหรือการรู้จักวิถีการเข้าพบบุคคลสำคัญที่มีอำนาจหน้าที่สามารถช่วยพวกตนเหล่านี้ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้การใช้อำนาจอิทธิพลของตัวแทนชาวไร่อ้อยได้ผลในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามในบางขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย อาทิเช่น ขึ้นน่านโยบายไปปฏิบัติทางตัวแทนชาวไร่อ้อยประสบปัญหาในแง่ที่ไม่สามารถจะใช้อำนาจอิทธิพลที่ตนมีในขั้นนี้ให้ได้ผลอย่างเต็มที่ใด ทั้งนี้เนื่องจากจะเป็นเพราะตัวแทนชาวไร่อ้อยบางคนมีผลประโยชน์ร่วมกับทาง

โรงงานน้ำตาลตลอดจนผู้ที่ส่งน้ำตาลเป็นสินค้าออกแล้ว ความสามารถในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองของทางตัวแทนชาวไร่อ้อยเองก็สู้กรณีของทางตัวแทนโรงงานน้ำตาลตลอดจนผู้ที่ส่งน้ำตาลเป็นสินค้าออกไม่ได้

กรณีการใช้อำนาจอิทธิพลของทางตัวแทน โรงงานน้ำตาลตลอดจนผู้ที่ส่งน้ำตาลเป็นสินค้าออก เพื่อให้นโยบายการผลิต และการจำหน่ายน้ำตาลทรายโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายน้ำตาลทรายขาว และน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ ทั้งที่ขายเป็นกระสอบ และขายเป็นกิโลกรัมในลักษณะที่ได้ราคา เป็นต้น ออกมาเป็นประโยชน์กับฝ่ายตนมากที่สุด ทางตัวแทนดังกล่าวได้พยายามใช้อำนาจอิทธิพลที่ตนมีในรูปของการชักชวนคือการให้ข่าวสารข้อมูล ความร่วมมือตลอดจนการรายงานความเดือดร้อนผ่านฝ่ายการเมืองระดับสูงผ่านกลไกรัฐทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ในกรณี que เห็นว่าการใช้อำนาจอิทธิพลในรูปดังกล่าวคือการชักชวนหรือการให้ข่าวสารข้อมูล ไม่ได้ผล ทางตัวแทน โรงงานน้ำตาลก็จะใช้อำนาจอิทธิพลในรูปของความกดดัน เช่น การขู่ว่าจะขาดตลาดบ้าง เป็นต้น

การที่ทางตัวแทน โรงงานน้ำตาลตลอดจนผู้ที่ส่งน้ำตาล เป็นสินค้าออก สามารถใช้อำนาจอิทธิพลที่ตนมีผ่านบุคคล องค์กร สถาบันใดก็ตามที่ได้ผลในขั้นตอนของการกำหนดนโยบายการผลิต และการจำหน่ายน้ำตาลทรายนั้น ส่วนหนึ่งน่าจะขึ้นอยู่กับบรรดาตัวแทนดังกล่าวรู้จักใช้ความสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ ที่ตนมีโดยเฉพาะกับทางการเมืองระดับสูง และกับกลไกรัฐให้เป็นประโยชน์กับฝ่ายตนมากที่สุดได้ อีกส่วนหนึ่งน่าจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการเข้าถึงบุคคล องค์กรตลอดจนสถาบัน เหล่านั้นตลอดรวมถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองไม่ว่าจะในเรื่องของการรู้จักวิธีการเข้าหาบุคคลสำคัญ การมีศิลปในการใช้อำนาจอิทธิพล เป็นต้น

กรณีการใช้อำนาจอิทธิพลของทางราชการ เพื่อให้นโยบายการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายที่กำหนดออกมาเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย ทางรัฐบาลหรือทางราชการได้พยายามใช้อำนาจอิทธิพลที่ตนมีตามกฎหมาย เชิญทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาปรึกษาหารือให้ข้อคิดเห็นเสมอ ในบางกรณี que เห็นว่าการประชุมจะหาข้อยุติได้ยาก ก็จะใช้วิธีการเจรจาประนีประนอมจนทุกฝ่ายพอใจ โดยดำเนินการในลักษณะนี้ในแทบทุกขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย ยกเว้นในขั้นนโยบายไปปฏิบัติที่ทางราชการมักจะใช้อำนาจ และบทลงโทษตามกฎหมายนั้น ๆ กับทางโรงงานน้ำตาลตลอดจนผู้ที่ส่งน้ำตาลเป็นสินค้าออกค่อนข้างรุนแรงทั้งนี้ เพราะไม่พยายามปฏิบัติตามนโยบาย และมาตรการที่กำหนดไว้

ประกายเพชร นิชานนท์ (2538: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “กลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการทางการเมืองไทย: ศึกษากรณีสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์การประปานครหลวง” พบว่ามูลเหตุในการก่อตั้งสมาคมรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์การประปานครหลวงนั้นเกิดจากการ

ที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 และต่อมาได้ยุบเลิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจทั้งหมด รวมทั้งสหภาพแรงงานการประปานครหลวงด้วย รัฐบาลเปิดโอกาสให้พนักงานรัฐวิสาหกิจตั้งองค์กรใหม่ได้ตาม พ.ร.บ. สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 พนักงานการประปานครหลวง จึงต้องก่อตั้งสมาคมฯ ขึ้นด้วยเหตุนี้ แม้พบว่าสิทธิในการรวมกลุ่ม และเรียกร้องผลประโยชน์ได้ลดลงจากตอนเป็นสหภาพแรงงานหลายประการ

การศึกษาบทบาทสมาคมรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์การประปานครหลวงนั้น พบว่ามี 3 บทบาท คือบทบาทต่อสมาชิก และฝ่ายบริหาร บทบาทต่อสังคม และบทบาททางการเมือง การศึกษาได้เน้นบทบาทในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์การประปานครหลวง ได้มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องผลประโยชน์ร่วมกับกลุ่มสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ สหภาพแรงงานเอกชน และบางครั้งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรแรงงานต่างประเทศ ทำให้พลังการเคลื่อนไหวเข้มแข็ง และมีอำนาจการต่อรองสูง และประสบความสำเร็จในการเรียกร้องเสมอ

บทบาทการเรียกร้องผลประโยชน์ของสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์การประปา นครหลวง มีผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ จึงเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ถูกควบคุมมากเป็นพิเศษอย่างไรก็ตามกลุ่มผลประโยชน์ยังมีความจำเป็นในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย

วงศ จันทพานิช (2534: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “บทบาทและอิทธิพลของกลุ่ม ผลประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย: ศึกษาเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจท่องเที่ยว” ผลการวิจัยพบว่า เมื่อโครงสร้างอำนาจทางการเมือง ได้เข้าไปดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาล และสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งเมื่ออำนาจในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวตกอยู่ในมือของ บุคคลหรือพรรคการเมืองดังกล่าวนี้ตามกฎหมาย กลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวยังคง เรียกร้องผลประโยชน์ หรือมีบทบาทและอิทธิพลต่อการ กำหนดนโยบายผ่าน ททท. หน่วยงาน ราชการ และรัฐบาลหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว มากกว่าผ่านพรรคการเมือง และสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะกรรมการวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวทั้งนี้กลุ่มใช้ช่องทางนี้ เพราะตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งที่สามารถเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ได้คำนึงว่ารัฐมนตรีนั้นมาจากการเลือกตั้งและพรรคการเมืองหรือไม่

กลุ่มได้ใช้ทั้งวิธีการแบบไม่เป็นทางการ และแบบเป็นทางการประสานกันไป และในการรวมกลุ่มที่มีบทบาท และอิทธิพลผ่าน ททท. และกลุ่ม ททท. ได้สร้างความสัมพันธ์ในลักษณะ ฟังฟัง และมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

กลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวมีบทบาท และมีอิทธิพลในขั้นต้นนโยบายได้รับการนำไปปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ไม่ใช่ขั้นการริเริ่มนโยบาย แต่กลุ่มมีอิทธิพลในการยับยั้งความพยายามของรัฐที่จะควบคุม และธุรกิจการท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลประโยชน์หรือเป้าประสงค์โดยรวมของรัฐ และของกลุ่มมีความใกล้เคียงกันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา

อภิชัย ศรีศิริ (2518: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “บทบาทของกรรมกรในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย” พบว่ากลุ่มผลประโยชน์ของลูกจ้างกรรมกรในยุคปัจจุบันเกิดขึ้นโดยสาเหตุสืบเนื่องมาจากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ซึ่งให้สิทธิแก่ลูกจ้างกรรมกรในการรวมกลุ่มกันเป็นสมาคมอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่กรรมกรถูกจำกัดสิทธิด้านนี้ไปเป็นเวลา 15 ปี นับตั้งแต่สมัยปฏิวัติของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อ พ.ศ. 2501 ในระยะเวลาก่อนการเปลี่ยนแปลงทางการปกครองเมื่อ 14 ตุลาคม 2516 บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ของกรรมกรค่อนข้างอยู่ในวงจำกัด กล่าวคือทางด้านกฎหมายลูกจ้างไม่อาจรวมตัวกันเป็นสหพันธ์ในระดับชาติได้ และต้องอยู่ภายในกรอบควบคุมอย่างเข้มงวด และรัดกุมทางการปฏิบัติ ลูกจ้างส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกเพราะไม่เข้าใจในหลักการระบบสหภาพแรงงาน กลัวเสียเงิน และกลัวถูกนายจ้างไล่ออกจากงาน จากการที่ลูกจ้างกรรมกรส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีนัดหยุดงานก่อนยื่นข้อเรียกร้องต่อนายจ้างอย่างแพร่หลาย แสดงให้เห็นว่ายังมีลูกจ้างเป็นจำนวนมากที่ไม่สนใจในเรื่องสมาคมลูกจ้าง แต่นิยมจัดการปัญหาแรงงานต่าง ๆ เองในรูปของกลุ่มอิสระที่รวมตัวกันชั่วคราว กลุ่มสมาคมลูกจ้างพยายามมีบทบาทในการจัดการศึกษาอบรมวิชาแรงงานสัมพันธ์แก่ผู้นำตัวแทนกรรมกร และด้านการเป็นตัวแทนลูกจ้างในการเจรจาไกล่เกลี่ย กรณีพิพาทกับนายจ้างซึ่งยังไม่ค่อยมีอิทธิพลในฐานะกลุ่มผลประโยชน์นัก หลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเมื่อ 14 ตุลาคม 2516 การรวมกลุ่มในรูปต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในหมู่นักเรียน นิสิต นักเรียน และประชาชน กรรมกรส่วนใหญ่ยังใช้วิธีนัดหยุดงานก่อนยื่นข้อเรียกร้องเช่นเดิม และมีมากมายเป็นประวัติการณ์โดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจจัดการแก้ไขอะไรได้ กลุ่มกรรมกรเริ่มรวมพลังกับกลุ่มอิทธิพลอื่น ๆ เช่นกลุ่มนิสิตนักศึกษา และเริ่มแสดงบทบาททางการเมืองการรวมกลุ่มกรรมกรทอผ้า ที่สนามหลวงระหว่างวันที่ 8-14 มิถุนายน 2517 นับเป็นก้าวแรกที่กรรมกรใช้วิธีการรวมพลังในรูปของกลุ่มมวลชนบีบบังคับรัฐบาลให้ยินยอมตามข้อเรียกร้องเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และข้อเรียกร้องอื่น ๆ ได้สำเร็จบทบาททางการเมืองในระยะต่อมาได้เปลี่ยนแปลงไปโดยกลุ่มกรรมกร ได้เข้ามามีบทบาทร่วมกับกลุ่มอิทธิพลอื่น ๆ ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของกรรมกรโดยตรง เป็นต้นว่าการต่อต้านการลงทุนจากต่างประเทศการต่อต้านจักรวรรดินิยม การสนับสนุนข้อเรียกร้องของชาวนาเกี่ยวกับสิทธิในที่ทำกิน ฯลฯ แม้ในระยะหลัง ๆ กรรมกรจะมีการแสดงออกในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม หลายเรื่องแต่พอวิเคราะห์ให้ได้ว่า กลุ่มกรรมกรไทยยังไม่เป็นกลุ่ม

ผลประโยชน์ที่เข้มแข็งเพียงพอ ในการทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ให้กับมวลกรรมกร ลูกจ้างคนงาน เพราะยังมีจุดอ่อนในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยที่จะเป็นตัวสนับสนุนความเป็นกลุ่ม ผลประโยชน์ที่เข้มแข็ง กล่าวคือการขาดการพัฒนาการของกลุ่มที่ต่อเนื่องกันเป็นเวลา 15 ปีทำให้ กรรมกรรุ่นใหม่ขาดความรู้เกี่ยวกับระบบสหภาพแรงงาน ขาดประสบการณ์ในการรวมกลุ่ม ต้องเริ่มต้นกันใหม่ จึงมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่อยู่มาก ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันใน หมู่กรรมกรยังมีไม่เพียงพอ มีเค้าแห่งความแตกแยกในระหว่างผู้นำกลุ่มซึ่งจะยังผลให้เกิดการ แยกแยกสลายพลังกรรมกรการขาดความรู้ความเข้าใจในระบบสหภาพแรงงาน ทำให้ขาดความ สนใจในการรวมกลุ่ม นิยมแก้ปัญหาโดยการรวมตัวชั่วคราวไม่ถาวรต่อเนื่อง ตามรูปแบบกลุ่ม ผลประโยชน์ตลอดจนความสนับสนุนจากมหาชนที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากสงสัยในบทบาทของ กลุ่มกรรมกรสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีผลทำให้ความเป็นกลุ่มผลประโยชน์ไม่เข้มแข็งและมีอิทธิพล เท่าที่ควรซึ่งจะต้องหาทางแก้ไขเป็นต้นว่า ให้มีการสอนวิชาเกี่ยวกับแรงงานอันจะช่วยให้เห็น ความสำคัญของระบบสหภาพแรงงาน ว่าเป็นประโยชน์ทั้งนายจ้าง และลูกจ้างบรรดาลูกจ้างจะได้ สนใจการเข้าเป็นสมาชิกเพื่อเพิ่มพลังให้กับองค์การลูกจ้าง การส่งเสริมให้การศึกษาแก่ผู้นำคนงาน ได้รู้ถึงบทบาทของตนที่ควรกระทำให้มากยิ่งขึ้นจะได้นำกลุ่มไปในทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อ คนงานส่วนรวม ไม่เกิดความวุ่นวายขึ้นดังที่เคยเป็นมา และมีแนวโน้มว่าจะเป็นการจะต้อง พยายามรวมพลังกันไว้ไม่ให้แตกแยกกันเอง ซึ่งจะให้ความเข้มแข็งลดน้อยลงและควรรู้ เป้าหมายการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในทางที่จะให้ประโยชน์แก่กรรมกรโดยตรง เพื่อให้ได้รับการ สนับสนุนจากปวงชนเมื่อมีการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างถูกต้อง เชื่อว่าจะสร้างพลัง กรรมกรให้มีความหมายของการเป็นกลุ่มผลประโยชน์เพื่อกรรมกรทั้งมวลยิ่งขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา

สุนทร ลิขิตทวน (2528: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “กระบวนการเกิดกลุ่มผลประโยชน์ใน ไทย: ศึกษากรณีสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย” พบว่าผลการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นของ ธรรมชาติการรวมกลุ่มของชาวไร่อ้อย การต่อสู้ภายในกลุ่มชาวไร่อ้อย การคงอยู่ และการจัดแย้ง หรือการแตกแยกของกลุ่มชาวไร่อ้อย กรณีสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย พบว่ากระบวนการ เกิดของกลุ่มชาวไร่อ้อย (สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย) อยู่บนพื้นฐานของเงื่อนไข 3 มิติ ดังกล่าว 1. เงื่อนไขทางระบบคิด คุณค่า และความเชื่อของสังคมไทย 2. เงื่อนไขทางอำนาจ และ ผลประโยชน์ 3. เงื่อนไขทางสถานการณ์ทางการเมืองเป็นสำคัญกล่าวคือปัจจัยทั้ง 3 มิติดังกล่าวมี บทบาทต่อการรวมกลุ่ม การต่อสู้ภายในกลุ่ม และการแตกแยกหรือการจัดแย้งของกลุ่มชาวไร่อ้อย แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของสังคมชาวไร่อ้อย ซึ่งมีโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ กล่าว อีกนัยหนึ่งได้ว่าปัจจัยทั้ง 3 มิติเป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญต่อกระบวนการก่อเกิดของสมาคมกลุ่มชาวไร่ อ้อยเขตต่าง ๆ จนกระทั่งรวมตัวกันภายใต้ชื่อว่า “สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย” ระบบ

คุณค่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของสังคมชาวไร่อ้อยซึ่งปรากฏอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลอย่างมากในการรวมกลุ่มของชาวไร่อ้อยคือ หัวหน้าโคกดำที่อยู่ในฐานะผู้นำชาวไร่อ้อย ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวมีลักษณะความเป็นเพื่อนอาชีพเดียวกัน ญาติพี่น้อง และภูมิลำเนาเดียวกันอันเป็นลักษณะส่วนตัว นอกจากนี้กลุ่มบุคคลดังกล่าวยังมีบทบาทมากในการใช้อำนาจในการจัดสรร (ต่อสู้) ผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยจึงไม่เป็นเรื่องแปลก ที่การจัดสรรดังกล่าวจะเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการหรือผลประโยชน์ของกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยเป็นหลัก ส่วนผลประโยชน์ร่วมของชาวไร่อ้อยเป็นเพียงกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยเป็นหลัก ส่วนผลประโยชน์ร่วมของชาวไร่อ้อยเป็นเพียง กลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยนำมากล่าวอ้างเท่านั้น ชาวไร่อ้อยทั่ว ๆ ไปไม่มีบทบาทในการใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ของตนเองเท่าไรนัก บทบาทดังกล่าวตกอยู่กับผู้นำชาวไร่อ้อยเกือบทั้งหมด

สำหรับการใช้อำนาจในการจัดสรร (ต่อสู้) ผลประโยชน์ของกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยภายในกลุ่มสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย จากผลการวิจัยพบว่าอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ส่วนตัว ความใกล้ชิด และความไม่ไว้วางใจ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ปัจจัยสำคัญซึ่งปรากฏอย่างชัดเจนในงานวิจัยชิ้นนี้คือ ภายในกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยเองก็ไม่มีความเป็นเอกภาพเลย เป็นเพียงการประสานผลประโยชน์กันชั่วคราวเท่านั้นเอง พร้อมทั้งจะแยกตัวอยู่ตลอดเวลา ดังปรากฏอย่างชัดเจนในกรณีความขัดแย้งภายในสหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย เมื่อปี 2526 และ 2527 ผลที่สุดองค์กรชาวไร่อ้อยระดับประเทศก็มีถึง 3 กลุ่ม คือ

- สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย
- สหสมาคมชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย
- ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย จำกัด

องค์กรชาวไร่อ้อยถึง 3 กลุ่ม ภายใต้การนำของกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยก็ได้พยายามที่จะช่วงชิงบทบาทในการใช้อำนาจในการจัดสรร (ต่อสู้) ผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อย แต่ต่างฝ่ายก็ต่างต่อสู้กันโดยยืนอยู่บนพื้นฐานผลประโยชน์ของกลุ่มเองเป็นหลัก การต่อสู้ของกลุ่มผู้นำชาวไร่อ้อยดังกล่าว พยายามที่จะใช้สถานการณ์เป็นเครื่องมือในการจัดสรรผลประโยชน์แก่กลุ่มตนสามารถสรุปได้ว่า สถานการณ์มีนัยสำคัญต่อการรวมกลุ่มการต่อสู้ การคงอยู่ และการแตกแยกของกลุ่มชาวไร่อ้อย

จากการศึกษา และวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมายืนยันสมมติฐานที่ว่า “กระบวนการก่อเกิดกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย (สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย) อยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว ความใกล้ชิด และผลประโยชน์ที่แสดงออก” ซึ่งเป็นการ

ทดสอบในกรอบทฤษฎีความสัมพันธ์ส่วนตัว เชิงอุปถัมภ์ที่มีต่อกระบวนการเกิดกลุ่มของคนไทยในระดับหนึ่ง

จากแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรม ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่อง บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พอสรุปได้ว่า

ประเด็นที่หนึ่ง หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา กลุ่มผลประโยชน์ถูกรัฐบาลควบคุมมาตลอด รัฐบาลในขณะนั้นจะเป็นรัฐบาลทหารหรือเผด็จการเสียส่วนใหญ่ จนมาถึงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 สังคมการเมืองได้เปิดกว้างขึ้นโดยประชาชนได้รับสื่อจากด้านต่าง ๆ มากขึ้น จึงเกิดกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มต่าง ๆ ขึ้นมากมาย แต่รัฐบาลก็พยายามควบคุมมาตลอด จนมาถึงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่เปิดโอกาสให้มีความสำคัญกับระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเมือง โดยมีเสรีภาพในการชุมนุม และการสมาคมที่เป็นไปตามกฎหมาย โดยให้ความสำคัญกับบทบาททางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์อย่างมาก หลังจากการรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ก็ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็ยังให้ความสำคัญทางการเมืองกับกลุ่มผลประโยชน์เหมือนกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยมีได้เปลี่ยนแปลงใด ๆ

ประเด็นที่สอง สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เป็นกลุ่มผลประโยชน์ ที่ก่อตั้งขึ้นมา มีความสามารถบริหารจัดการองค์การได้ มีพลังบังคับในทางการเมือง หรือเรียกกันว่าเป็นกลุ่มอิทธิพลที่มีอิทธิพลต่อผู้บริหารประเทศ มีอิทธิพลต่อองค์กรนิติบัญญัติหรือรัฐสภา มีการจัดการที่สมบูรณ์ มีเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีสมาชิก มีการจัดการสายงานบริหารในองค์การ ไม่มีเป้าหมายที่จัดตั้งรัฐบาล และสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 กิจกรรมบางส่วนไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางการเมืองหรือนโยบายของรัฐ แต่ไม่ใช่กิจกรรมหลัก บางครั้งกิจกรรมองค์การจะไปบีบบังคับให้รัฐบาลปฏิบัติตาม แต่จุดหมายที่แท้จริงก็คือ การปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่ม รวบรวมเอาบุคคลที่มีอาชีพเดียวกัน ที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหมือนกันเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม มีเป้าหมายที่จะรักษาผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มมากที่สุด

นโยบายสาธารณะมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทในการริเริ่มนโยบาย กลุ่มผลประโยชน์มีหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชาชน ไปสู่ผู้บริหารหรือรัฐบาล เพื่อให้ผู้บริหารหรือรัฐบาลปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง

ประเด็นที่สาม อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ส่วนทางด้านผู้ผลิตทรัพยากรหรือเกษตรกรยังประสบปัญหาอยู่เนื่อง ๆ ไม่ว่าจะทางด้านการตลาดหรือทางด้านการผลิต ทางฝ่ายรัฐไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังนี้เท่าที่ควร ให้ความสนใจอยู่กับภาคอุตสาหกรรมส่งออก จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกอ้อยขาดการพัฒนาการทั้งในเรื่องการผลิตที่มีคุณภาพ และขาดอำนาจการต่อรองในเรื่องราคาสินค้า ฉะนั้นการแก้ปัญหาที่ตรงกับปัญหาที่สุดก็คือการเปิดโอกาสให้เกษตรกรรวมกลุ่มกัน เพื่อกำหนดปัญหาพร้อมกับเสนอให้ผู้มีอำนาจพิจารณาหาทางออกรวมกันในการแก้ปัญหาของชาวไร่อ้อย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยภาคสนาม (field research) โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. ผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7
2. เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง

1.1 ผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 จำนวน 14 คนคือ

1. นายวรกริช เลาวิชุกรนกุล รองเลขาธิการสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7
2. นายพนม ตะโกเมือง กรรมการบริหารและประชาสัมพันธ์สมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7
3. นายสุทิน ชฎาดำ กรรมการบริหารและผู้ช่วยประชาสัมพันธ์สมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7
4. นายอดุลย์ เลี้ยงอาจ นักวิชาการประจำสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7
5. นายนัด ปลื้มจิต กรรมการกลางและหัวหน้าไควด้า
6. นายเทียม กาพักดี กรรมการกลางและหัวหน้าไควด้า
7. นายนรินทร์ ปทุมสูตร กรรมการกลางและหัวหน้าไควด้า
8. นายปัญญา จันทร์คงสุวรรณ กรรมการกลางและหัวหน้าไควด้า
9. นายรัช น้าเกตุ กรรมการกลางและหัวหน้าไควด้า

10. นายสมชาย ฉายแสง หัวหน้าโควต้า
11. นางสมจิต อุดมสินคำ หัวหน้าโควต้า
12. นายภาคภูมิ เมฆประยูร หัวหน้าโควต้า
13. นายประสงค์ นวธรรมพิเชษฐ์ หัวหน้าโควต้า
14. คบตำรวจนาวิน เจียมอยู่ หัวหน้าโควต้า

1.2 เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายพื้นที่เขต 7 จำนวน

5 คนคือ

1. นายธงชัย สุขจิตยัฐ เจ้าหน้าที่บริหารการผลิต 5 สำนักงาน
คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม
2. ไม่เปิดเผยนามคนที่ 1 เจ้าหน้าที่บริหารการผลิต 5 สำนักงาน
คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม
3. ไม่เปิดเผยนามคนที่ 2 เจ้าหน้าที่บริหารการผลิต 5 สำนักงาน
คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม
4. ไม่เปิดเผยนามคนที่ 3 เจ้าหน้าที่บริหารการผลิต 5 สำนักงาน
คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม
5. ไม่เปิดเผยนามคนที่ 4 เจ้าหน้าที่บริหารการผลิต 5 สำนักงาน
คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม

2. เครื่องมือในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเพื่อช่วยในการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้เดินทางไปในพื้นที่เป้าหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 วิธีดังนี้

2.1 การศึกษาเอกสาร เพื่อศึกษาบทบาททางการเมือง และปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

2.2 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

2.2.1 **การใช้แบบสัมภาษณ์** ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างครอบคลุมประเด็นที่เชื่อมโยงไปสู่คำตอบที่ต้องการศึกษาดังนี้

1) บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

- การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบาย

2) ปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

2.2.2 การใช้การสนทนา เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2.3 สมุดจดบันทึก ในระหว่างการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 **ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary sources)** ใช้วิธีเก็บและรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยทางเอกสาร โดยใช้ข้อมูลจากผลการสัมมนาหรือประชุมทางวิชาการ บทความ รายงานการวิจัย ข่าว แดงการที่เกี่ยวข้อง และอินเทอร์เน็ต

3.2 **ข้อมูลปฐมภูมิ (primary sources)** ใช้การเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และติดต่อประสานกับหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 และสำนักงานคณะกรรมการฮ้อยและน้ำตาล เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ในหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 ได้แก่ ผู้นำและตัวแทนสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญในสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการฮ้อยและน้ำตาลทราย ที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับกลุ่มสมาคมชาวไร่ฮ้อยเขต 7

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive method) ที่รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ผนวกกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 19 คน เพื่อทราบบทบาททางการเมือง และปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ในฐานะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มผลักดันหรือกลุ่มอิทธิพล ที่เป็นการต่อสู้เรียกร้องเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา บทบาททางการเมือง และปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในรูปแบบการศึกษาเชิงคุณภาพ เนื้อหาสาระของบทนี้จึงเป็นผลการวิเคราะห์ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 และเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาเชิงคุณภาพ

วิธีในการวิเคราะห์ข้อมูลได้รวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งต่าง ๆ ควบคู่กัน ส่วนที่หนึ่งเป็นการวิจัยเอกสาร อาทิเช่นผลการสัมมนาหรือประชุมทางวิชาการ บทความ รายงานการวิจัย ข่าว และแถลงการที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่สองเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นสามตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

- บทบาทและภาระหน้าที่

ตอนที่ 2 บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

- การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบาย

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

บทบาทและภาระหน้าที่

การให้บริการแก่สมาชิกโดยตรง

1.1 การให้การช่วยเหลือรักษาพยาบาลแก่สมาชิก โดยได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการ โรงพยาบาลมะเร็ง ซึ่งสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ร่วมกับทางราชการการก่อตั้งขึ้นที่ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี ทั้งนี้สมาชิกจะได้รับ ส่วนลดหย่อนค่ารักษาพยาบาล

1.2 การบูรณะซ่อมบำรุงเส้นทางขนส่งอ้อย ทั้ง ได้ดำเนินการบูรณะเส้นทางในขอบเขตพื้นที่ 5 จังหวัด ที่ปลูกอ้อยทั้งสิ้น สาขาทั้ง 24 สาขาเป็นผู้ควบคุม

1.3 ให้ความช่วยเหลือค่าฌาปนกิจหรืองานศพ การช่วยเหลือค่าฌาปนกิจ หรือ งานศพแก่สมาชิกในกรณีที่เป็นบิดา มารดา ภรรยา หรือสามี ของสมาชิกของสมาคม ฯ ถึงแก่กรรม สมาคม ฯ จะให้การช่วยเหลือรายละ 500 บาท และกรณีพิเศษในส่วนของคณะกรรมการ

1.4 ให้บริการอำนวยความสะดวกขนส่งคนงานในไร่อ้อย ทั้งนี้ทางสมาคม ฯ ได้ขอความร่วมมือกับทางราชการที่เกี่ยวข้องให้ช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่งคนงาน

1.5 ติดต่อบริษัทราชการต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือ ความอนุเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือชาวไร่อ้อย เช่นกรมการส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถานีอ้อยภาคกลาง กระทรวงอุตสาหกรรม สถานีตำรวจ ที่ว่าการอำเภอและจังหวัด ฯลฯ

1.6 ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพชาวไร่อ้อย

การให้บริการ โดยการเพิ่มราคาอ้อยทางอ้อม ราคาอ้อยนับเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดของผู้ประกอบการอาชีพไร่อ้อย สมาคม ฯ ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ดำเนินการช่วยเหลือสมาชิกเพื่อให้ชาวไร่อ้อยได้รับราคาอ้อยสูงสุด คู่กับต้นทุนการผลิตทั้งนี้ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผลงานที่ผ่านมา เช่น

1.1 การขอให้รัฐบาลอนุเคราะห์ ลดภาษีอ้อยและน้ำตาลทรายทั้งในประเทศ และส่งออก

1.2 การขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยช่วยเหลือ โดยการซื้อลดตั๋วใช้เงินอัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยการให้เชื่อกเงินเกี่ยวกับประกันในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6.54 ในวงเงินต้นละ 50 บาท

1.3 ร่วมเป็นกรรมการ เพื่อบริหารอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย เช่น

1.3.1 คณะกรรมการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ.

2527

1.3.2 คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ใน บริษัทอ้อยและน้ำตาลไทยจำกัด ซึ่งเป็น
องค์กรกลางในการจำหน่ายน้ำตาลทรายดิบ เพื่อใช้เป็นราคากลางมาตรฐาน

1.3.3 คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารอุตสาหกรรมอ้อย
และน้ำตาลทราย

1.4 ดำเนินการให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รับซื้อเช็คเงินค่า
เกี่ยวอ้อยในอัตราเมตรตีกตันละ 100 บาท ตั้งแต่ฤดูการผลิตปี 2540/41 เป็นต้นมา เนื่องจากธนาคาร
พาณิชย์ประสบปัญหาด้านการเงิน ไม่สามารถรับเข้ามารับซื้อเช็คเงินค่าเกี่ยวอ้อยจากชาวไร่อ้อยได้

1.5 ดำเนินการผลักดันให้คณะรัฐมนตรี ให้ความช่วยเหลือ โดยให้กองทุนอ้อย
และน้ำตาลทรายกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มาเพิ่มราคาอ้อยขึ้นต้นฤดู
การผลิตปี 2541/42 ในอัตราเมตรตีกตันละ 79 บาท และนำเงินจากกองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายมา
ช่วยเหลืออีกตันละ 21 บาท รวมเป็นเงิน 100 บาท

1.6 ดำเนินการให้รัฐบาล โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2542
ให้หาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้กองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายกู้ เพื่อนำมาเพิ่มราคาอ้อยขึ้นต้น ฤดูการ
ผลิตปี 2542/43 ในอัตราเมตรตีกตันละ 100 บาท เช่นเดียวกับฤดูการผลิตปี 2541/42 เนื่องจากชาวไร่อ้อย
ประสบปัญหาหาราคาอ้อยตกต่ำไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต

จากการที่ผู้วิจัย ได้เสนอข้อมูลทั่วไปบทบาทภาระหน้าที่ของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย
เขต 7 ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือแก่ชาวไร่อ้อยในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และ
การเมือง เป็นตัวแทนชาวไร่อ้อยในรูปของสถาบันองค์กรชาวไร่อ้อย มุ่งหวังเพื่อยกฐานะความอยู่
ของชาวไร่อ้อยให้ดีขึ้น ใช้ความเป็นสถาบันองค์กรของชาวไร่อ้อยปกป้องผลประโยชน์ให้กับ
ชาวไร่อ้อย ด้วยการใช้อิทธิพลอำนาจจากความเข้มแข็งขององค์กรผลักดันความต้องการของตน ออกมา
เป็นนโยบายด้วยการผ่านรัฐ สถาบันหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นการแสดงบทบาททาง
การเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

รูปแบบโครงสร้างการบริหารสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

คณะผู้บริหาร

สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

พ.ศ. 2548-2552

นายกสมาคม ฯ

นายประชา โภธิพิธ

อุปนายกสมาคม ฯ

นายหยง ชุติลปกุล

นายเรืองชัย กาญจนพงษ์

นายชรินทร์ ตันมันทอง

นายเฉลียว ชินหอม

นายสัญญา เกาศรี

นายสมเกียรติ พัฒนสุนันท์

เลขาธิการ

นายเอกชัย อริยมงคลชัย

นายวรกริช เลาวิชุกรนกุล

นายดอกกรักรัก รักสถาพรพันธ์

เหรียญกสมาคม ฯ

นายพิศิษฐ์ หาญณรงค์

ผู้ช่วยเหรียญก ฯ

นายอุดม เจริญจงวัฒนา

หัวหน้าปฎิคมสมาคม ฯ

นายวีรวัฒน์ เชาว์นิชกุล

ผู้ช่วยปฎิคม ฯ

นายประเสริฐ อยู่บุญ

ผู้ช่วยปฎิคม ฯ

นายเวช ทองเกิด

บรรณารักษ์สมาคม ฯ

นายวรวุฒิ วุฒิเจริญบุรี

นายทะเบียน ฯ

นายถาวร วงษ์สนิท

ผู้ช่วยทะเบียน ฯ

นายเกษม จุฑากาญจน์

หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์สมาคม ฯ

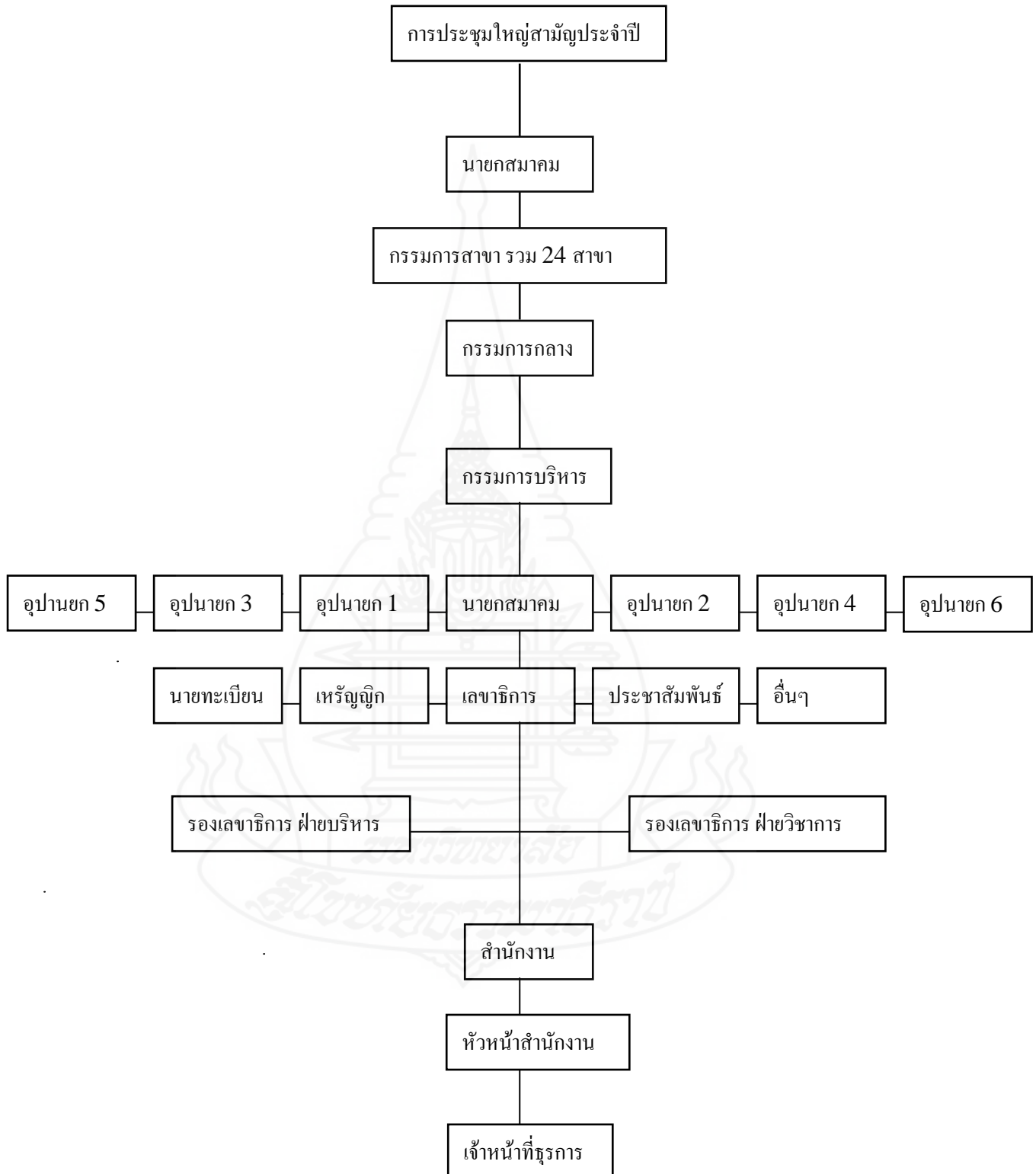
นายสุทิน ชฎาคำ

ผู้ช่วยฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฯ

นายเกียรติชัย กาญจนกำเนิด

หัวหน้าฝ่ายประสานงานสาขา

ตารางที่ 4.1 โครงสร้างการจัดการองค์กร สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

ตอนที่ 2 บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ในการศึกษาวิจัย เรื่องบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ผู้วิจัยจะทำการวิจัยตั้งแต่ในช่วงหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลวิเคราะห์เชิงพรรณนาเนื้อหา ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลแยกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 การเก็บข้อมูล (data collection) ทุกติยภูมิ (secondary data) ที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ เช่นเอกสารทางวิชาการ การวิจัย วารสาร หนังสือพิมพ์ บทความ และอินเทอร์เน็ต

ส่วนที่ 2 การเก็บข้อมูล (data collection) ปฐมภูมิ (primary data) ที่ได้มาจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยเน้นเป้าหมายจากผู้นำและตัวแทนสมาชิกกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ที่มีบทบาทสำคัญในสมาคม ฯ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายที่รับผิดชอบในพื้นที่เขต 7 เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสนับสนุนข้อมูลจากเอกสาร

ส่วนที่ 1 การรวบรวมข้อมูล (data Collection) ทุกติยภูมิ (secondary data) ได้มาจากการค้นคว้าทางเอกสารต่าง ๆ โดยนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ดังนี้

การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบาย

รูปแบบและวิธีการใช้อิทธิพลอำนาจ ของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในการผลักดันนโยบาย ให้เป็นไปตามความต้องการของตน โดยผ่านสถาบันของรัฐและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง รูปแบบและวิธีการใช้อำนาจในการผลักดันนโยบายที่นำมาศึกษาคือ

การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล
การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง
การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสภานิติบัญญัติ

- ผ่านกลไกรัฐระดับนโยบาย
- ผ่านกลไกรัฐระดับปฏิบัติ

การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสื่อมวลชน

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล

นายนาธาป อนันต์สุข หัวหน้าสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 จังหวัดกาญจนบุรี กล่าวว่า ชาวไร่อ้อยได้เรียกร้องไปยังภาครัฐว่าการซื้ออ้อยไปทำเอทานอลนั้น ชาวไร่อ้อยควรได้รับประโยชน์มากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งปัจจุบันเป็นการนำเอากากน้ำตาลไปผลิต ซึ่งโรงงานเขาคิดเป็นรายได้เสริมจากการทำกากน้ำตาลไปผลิต ซึ่งโรงงานเขาคิดเป็นรายได้เสริมจากการทำน้ำตาล เพราะฉะนั้นส่วนแบ่งที่มาคำนวณ คั้นชาวไร่อ้อยจึงไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ซึ่งหากนำอ้อยไปผลิตเอทานอลโดยตรงจะช่วยให้การคำนวณราคา เกษตรกรได้รับผลประโยชน์มากขึ้น ราคาอ้อยต่อตันก็น่าจะสูงขึ้นกว่าในปัจจุบันที่บางปีมีราคาต่ำเพียง 600 บาทต่อตัน เช่นราคาอ้อยขึ้นต้นปี 2550/2551 ซึ่งมีราคาเพียง 600 บาทต่อตัน

โดยชาวไร่อ้อยต้องขอความสนับสนุนจากภาครัฐอีกตันละ 100 บาท แต่ก็ยังไม่คุ้มกับต้นทุนซึ่งอยู่ที่ 807 บาทแล้วทุกวันนี้ราคาปุ๋ยก็แพง ค่าแรงก็แพง ต้นทุนก็ยิ่งสูงขึ้น หากการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มมากขึ้น และชาวไร่ได้รับผลตอบแทนถึง 1,000 ต่อตัน เมื่อนั้นความเป็นอยู่ของเราคงดีขึ้นเหมือนชาวนาที่กำลังได้รับอยู่ในปัจจุบัน

นายนาธาปยังกล่าวอีกว่าการนำอ้อยไปผลิตเป็นเอทานอลโดยตรง จะไม่ส่งผลกระทบต่อราคาน้ำตาลในประเทศแน่นอน เพราะเป็นคนละส่วนกัน และก็จะไม่ทำให้ผลผลิตอ้อยขาดแคลน เนื่องจากการผลิตเอทานอลจะใช้อ้อยอย่างมากเพียง 5 ล้านตันต่อปี ในขณะที่ผลผลิตอ้อยปีล่าสุดสูงถึง 70 ล้านตัน (<http://www.siamturakij.com>)

นายกำธร กิตติโชติทรัพย์ เลขาธิการสมาคมชาวไร่อ้อย เขต 7 เปิดเผยว่า ขณะนี้ระบบขายน้ำตาลล่วงหน้าออกไปแล้วกว่า 45% โดยราคาส่งออกอยู่ในระดับที่สูงมากที่สุดที่ 17.22 เซ็นต์/ปอนด์ หากคิดในอัตราแลกเปลี่ยน 33-34 บาท/เหรียญสหรัฐ จะทำให้ราคาอ้อยขั้นสุดท้ายฤดูกาลผลิตปี 50/51 สูงกว่าราคาอ้อยขั้นต้นที่อยู่ระดับ 638 บาท/ตันอ้อย และมีแนวโน้มว่าราคาอ้อยฤดูกาลผลิต 51/52 จะดีขึ้นมาอยู่ที่ระดับไม่ต่ำกว่า 900-1000 บาท/ตันอ้อย และราคาว่าในอีก 2-3 ปีข้างหน้าราคาอ้อยจะยังคงอยู่ในระดับที่ดีมาก เนื่องจากอินเดียที่เคยเป็นผู้ส่งออกน้ำตาลหันมาปลูกข้าวสาลีที่ราคาดีกว่าทำให้พื้นที่ในการปลูกอ้อยลดลง

นายกำธรกล่าวว่าพยายามเสนอรัฐบาล กำหนดให้เอทานอลเป็นวาระแห่งชาติ และส่งเสริมให้มีการนำรถยนต์ที่สามารถใช้แก๊สโซฮอล์อี 85 (ผสมเอทานอล 85 %) เข้ามาเร็วที่สุดเพื่อความมั่นคงด้านพลังงานในระยะยาว เพราะแนวโน้มราคาน้ำมันก็ยังคงสูงต่อเนื่อง โดยจะเข้าพบ นายมิ่งขวัญ แสงสุวรรณ รมว. อุตสาหกรรมให้ดำเนินนโยบายส่งเสริมอี 85 ต่อ

ด้านนายมิ่งขวัญกล่าวว่า ชาวไร่อ้อยและผู้ประกอบการโรงงานน้ำตาลทรายจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง สร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็ง มีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และ

ความสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนเรื่องการส่งเสริมการใช้แก๊สโซฮอล์อี 85 นั้น เป็นเรื่องใหม่ที่ต้องมานั่งคุยกันทุกด้านเพราะตอนนี้ น้ำมันมีหลายเกรดก็ต้องเชื่อมโยงกันว่า จะมาใช้อย่างไรบ้าง โดยให้แนวคิดไปว่าพื้นที่ในไทยมีเท่านี้ แต่จำนวนประชากรขยายตัวมากขึ้นก็ ต้องมานั่งคุย กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพลังงานและ กระทรวงอุตสาหกรรม เพราะพื้นที่เพาะปลูกแบ่งออกเป็นพื้นที่เพาะปลูกเพื่ออาหารพลังงานและ เพื่อการเกษตรซึ่งจะต้องจัดสัดส่วนพื้นที่ (โซนนิ่ง) ให้เหมาะสมด้วย โดยจะพยายามเร่งให้เร็วที่สุด (<http://www.gigog.com>)

หลังจากการประชุม กอน. พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก รมว. อุตสาหกรรมได้มอบ ให้ประธาน กอน. ไปดูแนวทางการบริหารจัดการ หากผลการทำประชาพิจารณ์วันที่ 10 พ.ย. แล้ว ปรากฏว่าราคาไม่คุ้มกับต้นทุนของชาวไร่แต่หลักการยังขอให้ยึดตามมติ ครม. ไปก่อน

นายกำธร กิตติโชติทรัพย์ เลขานุการสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 กล่าวว่าคาดว่าราคา อ้อยที่ทำประชาพิจารณ์ 10 พ.ย. นั้นน่าจะออกมาที่ระดับ 820 บาทต่อตัน และเมื่อรวมกับเงินส่วน ต่างราคาขั้นสุดท้ายปี 50/51 ที่สูงกว่าขั้นต้นคาดว่าจะทำให้ได้ราคา 850 บาทต่อตันน่าจะเป็น ทางเลือกเพื่อไม่ให้ผู้เพิ่มแน่นอน ซึ่งต้นทุนของชาวไร่อ้อยนั้นเฉลี่ยอยู่ที่ 900 บาทต่อตันซึ่งหาก ออกมาระดับ 850 ต่อตันก็พอจะรับได้อยู่ (<http://www.pandinthong.com>)

ที่สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เลขที่ 9/8 ต.ท่าไม้ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญใหญ่ประจำปีมี นางรัตนาภรณ์ จึงสงวนสิทธิ์ เลขานุการสำนักงานมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธาน โดยมีนายเริงศักดิ์ มหาวิจิตรชัยมนตรี ผู้ว่าฯ กาญจนบุรี นายกำธร กิตติโชติทรัพย์ เลขานุการสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 และสมาชิก สมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 ประมาณ 4 หมื่นคนจาก 5 จังหวัดให้การต้อนรับ

นายกำธร กิตติโชติทรัพย์ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการประชุมครั้งนี้ โดยมีชาวไร่ อ้อยเขต 7 จากจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 30,000-40,000 คนเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบถึงผลการดำเนินงาน ของสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 ซึ่งประเด็นสำคัญอยู่ที่ราคาอ้อยขั้นสุดท้ายฤดูกาลผลิตปี 2550-2551 ที่ยังคงตกลงกันไม่ได้ เพราะมีส่วนเกินอยู่ที่ 34.42 บาทจากราคาของปีที่แล้ว 638 บาทต่อตันและ 3 องค์กรชาวไร่อ้อย เสนอให้หักเงินส่วนเกิน 15 บาทต่อตันไปชำระหนี้ เพื่อประกอบภาระที่ตามมติ คณะรัฐมนตรี ซึ่งหากรัฐบาลไม่สามารถรับข้อเสนอดังกล่าวได้ อาจเกิดการชุมนุมใหญ่ และมี เกษตรชาวไร่อ้อยไม่ต่ำกว่า 100,000 คน ที่จะรวมตัวประท้วงปัญหาดังกล่าวจากสมาคม 9 เขตทั่วประเทศ (<http://news.sanook.com>)

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาลเพื่อนำไปสู่การพิจารณา เพื่อให้รัฐตัดสินใจกำหนดออกมาเป็นนโยบายสาธารณะ การที่ทางสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้พยายามใช้สิทธิพลอำนาจผ่านผู้นำทางการเมือง ในรูปของการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนรายงานถึงความเดือดร้อนของตนทราบ มาจากการตระหนักว่า 1. ผู้นำทางการเมืองจะนำข่าวสารการผลิตอ้อย และปัญหาความเดือดร้อนของตนได้แจ้งให้กับกลไกของรัฐที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ 2. การกำหนดนโยบายของรัฐบาล ผู้นำทางการเมืองจะต้องมีบทบาทอย่างมากสามารถช่วยแก้ไขในส่วนที่เป็นความเดือดร้อนของชาวไร่ได้ โดยเฉพาะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

การใช้สิทธิอำนาจผลักดันนโยบายผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง

นายกรณ์ศักดิ์ สภาวสุ รองนายกรัฐมนตรี พร้อมคณะประกอบด้วย นายอานวย ปะติเส ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีได้เดินทางมาตรวจราชการในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรีเพื่อเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานราชการ และภาคเอกชน โดยมีนายเริงศักดิ์ มหาวิจิฉัยมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี พล.ต.ต.เรวัช กลิ่นเกษร ผบ.ภ.จ.กาญจนบุรี นายอัฐพล โปธิพิพิช สส. พรรคประชาธิปัตย์ นายปรเมศ โปธารากุล สส. พรรคประชาธิปัตย์ พล.ต.สรชัย มนตรีวัต สส. ระบบสัดส่วนพรรคเพื่อไทย และนายเรวัตี สิริณุกูล สส. ระบบสัดส่วนพรรคเพื่อไทย และตัวแทนภาคเอกชนประมาณ 40 คน

ทั้งนี้มีการรายงานว่า การเดินทางมาพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีของรองนายกรัฐมนตรีครั้งนี้ เพื่อต้องการทราบถึงสถานการณ์ด้านการเกษตร การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร และผลการดำเนินงาน และรับฟังข้อเสนอแนะจากภาคธุรกิจในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเรียกประชุมกลุ่มเกษตรกรซึ่งเสนอข้อมูลการประกอบอาชีพของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างไรก็ตามการนำเสนอข้อมูลดังกล่าว มีตัวแทนฝ่ายเอกชนประกอบด้วย สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 หอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี สภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีร่วมเสนอข้อมูลด้วย (<http://news.nipa.co.th>)

จากการที่รองนายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยคณะเพื่อเดินทางมารับฟังความคิดเห็น เรื่องการประกันราคาพืชผลการเกษตร และผลการดำเนินงานเป็นการช่วยสร้างคะแนนนิยมให้กับพรรครัฐบาล โดยเฉพาะในซีกของพรรคประชาธิปัตย์ ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างชาวไร่อ้อยเขต 7 กับรัฐบาล ที่ต้องการเข้าถึงปัญหาของประชาชนพร้อมที่จะรับฟังและกับแก้ไขด้วยความยินดีถึงแม้จะมี สส. จากพรรคอื่นร่วมด้วยก็ตาม แต่ สส. จากพรรคประชาธิปัตย์มีความโดดเด่นอย่างเห็นได้ชัดเพราะมีฐานเสียงส่วนใหญ่เป็นของพรรคประชาธิปัตย์ที่มาจากกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

การใช้สิทธิพลอำนาจผ่านนักการเมือง โดยเฉพาะ สส. ที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม เป็นวิธีการที่ชาวไร่อ้อยดำเนินการเพราะต่างฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ร่วมกันในเรื่องของคะแนนเสียงที่ สส. ได้จากชาวไร่อ้อยและชาวไร่อ้อยได้จาก สส. ในเรื่องผลประโยชน์จากอ้อย และเห็นการดำเนินการผ่านช่องทางนักการเมืองที่เป็นตัวแทนของชาวไร่อ้อยช่วยเรียกร้องรัฐบาลเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ได้ผล

พรรคการเมืองถือว่าเป็นสื่อกลางของการใช้สิทธิพลอำนาจอีกส่วนหนึ่งได้ และส่วนมากพรรคการเมืองจะให้ความร่วมมือที่ดี เพราะพรรคการเมืองต้องการการสนับสนุนในการลงคะแนนเสียงเวลาที่มีการเลือกตั้ง พรรคการเมืองต้องพยายามหาทางช่วยเหลือโดยเฉพาะถ้าประชาชนกลุ่มนั้นมีทรัพยากรทางการเมืองที่เป็นประโยชน์กับพรรค เมื่อเช่นนั้นเวลาชาวไร่มีปัญหาจึงพยายามเข้าหาพรรคการเมือง โดยเฉพาะพรรคการเมืองที่มีแนวทางนโยบายให้ความช่วยเหลือกับเกษตรกรชาวไร่อ้อย

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสภานิติบัญญัติ

การใช้สิทธิพลอำนาจของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 โดยการผ่านกลไกรัฐระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเพื่อเข้าสู่รัฐสภา คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องในฐานะเป็นผู้อนุมัตินโยบายรัฐ

การใช้สิทธิพลอำนาจผ่านกลไกรัฐระดับนโยบาย การใช้สิทธิพลของชาวไร่อ้อยในรูปของการให้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นการถ่ายทอดความต้องการผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และนายกรัฐมนตรี เพื่อช่วยผลักดันเข้าสู่สภาผ่านมติคณะรัฐมนตรี พิจารณากำหนดออกมาเป็นนโยบายที่เป็นประโยชน์กับฝ่ายชาวไร่อ้อยมากที่สุด

นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นำชาวไร่อ้อยไปพบกับ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี และนายก ฯ ได้รับปากชาวไร่จะดูแลส่วนนี้ให้ โดยเกษตรกรส่วนหนึ่งต้องการให้นำส่วนต่างทั้งหมดแทนที่จะส่งคืนกองทุนตามมติ ครม. เพื่อไปเสริมสภาพคล่องในสถานะเศรษฐกิจชะลอตัว แต่หลังจากหารือกันพบว่าทั้ง 3 ฝ่ายคือชาวไร่ ส่วนราชการ โรงงาน ยังมีความเห็นแตกต่าง เช่น มีทั้งให้ทำตามมติคณะรัฐมนตรีหรือส่งเงินเพียงส่วนหนึ่งแล้วให้คืนชาวไร่อ้อยส่วนหนึ่งเป็นต้น (<http://industry.go.th>)

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงข่าวภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี ว่า ครม. ยังได้มีการพิจารณาถึงราคาสินค้าเกษตรและเกษตรกรเรื่องแรกคือการคืนเงินส่วนต่างราคาอ้อยที่มีส่วนต่างอยู่ 34 บาท คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้ส่วนต่าง 34 บาทนั้นคืนชาวไร่อ้อยทั้งหมดด้วยเหตุผลที่ว่าเงินกองทุนขณะนี้ที่ไหลเข้ามาหลังจากการปรับราคาน้ำตาลเมื่อ

ปีที่แล้วน่าจะทำให้กองทุนกลับมาสู่สภาพที่ไม่ติดลบได้ภายในประมาณปีครึ่ง เพราะฉะนั้นส่วนของเงินชาวไร่อ้อยที่จะไปสมทบคิดว่าไม่มีความจำเป็น (<http://www.bangkokbiznews.com>)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2552 อนุมัติให้มีการคืนเงินส่วนต่างราคาอ้อย ขึ้นสุดท้ายกับขึ้นต้นจำนวน 34 บาทให้กับชาวไร่อ้อย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของชาวไร่อ้อยให้มีเงินหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายบริหารจัดการไร่อ้อย และดำรงชีพต่อไปจากเดิมที่มติกรม กำหนดให้คืนเงินจำนวนดังกล่าวให้กับกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ซึ่งเงินส่วนต่างดังกล่าวนี้เชื่อว่าจะไม่กระทบกับแผนการคืนเงินสมทบเข้ากองทุนที่ขณะนี้สถานภาพติดลบประมาณ 1.5 หมื่นล้านบาท นอกจากนี้คณะรัฐมนตรียังอนุมัติกำหนดราคาอ้อยขึ้นสุดท้าย และผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขึ้นสุดท้ายในฤดูกาลผลิตปี 2550/51 เป็นรายเขตเฉลี่ยทั่วประเทศที่ตันละ 672.43 บาท ที่ระดับความหวาน 10 ซีซีเอส อัตราขึ้นลงของราคาอ้อยเท่ากับ 40.35 บาทต่อ 1 หน่วยซีซีเอส และกำหนดผลตอบแทนการผลิต และจำหน่ายน้ำตาลทรายขึ้นสุดท้ายฤดูกาลผลิตปี 2550/51 ที่ 288.9 บาท/ตันอ้อย (<http://www.oae.go.th>)

การรักษาเสถียรภาพอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย และการแก้ไขปัญหากรณีโรงงานน้ำตาลกลุ่มวังขนายไม่จ่ายเงินค่าอ้อยขึ้นต้น ฤดูกาลผลิตปี 2549/2550 ให้กับชาวไร่อ้อยครบถ้วน มติคณะรัฐมนตรี วันพุธที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2550 เวลา 09:14 น.คณะรัฐมนตรีอนุมัติตามที่ กระทรวงอุตสาหกรรม เสนอให้กองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายกู้เงินจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในวงเงิน 752 ล้านบาท โดยใช้น้ำตาลทรายที่ซื้อจากโรงงานน้ำตาลกลุ่มวังขนายประกอบด้วย บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาล ที.เอ็น.จำกัด บริษัทน้ำตาลรีไฟน์ซึ่มงคลจำกัด และบริษัทอุตสาหกรรมอ้อยแองเวียนจำกัด จำนวนเป็นหลักประกันภายใต้เงื่อนไขดังนี้

1. กองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายต้องมีกรรมสิทธิ์ในน้ำตาลทรายที่นำไปจำหน่ายเป็นหลักประกันกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
2. กองทุนฯ มอบให้กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายจัดการดำเนินการ และควบคุมกำกับดูแลในการจัดเก็บ และการจำหน่ายน้ำตาลทราย เพื่อชำระหนี้ให้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรโดยกำหนดเวลาดำเนินการไม่เกิน 8 เดือนตามงวดการจำหน่ายน้ำตาลทราย โควต้า ก. กระทรวงอุตสาหกรรมชี้แจงว่า คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) ได้รับการร้องเรียนว่า ชาวไร่อ้อยในสังกัดสมาคมชาวไร่อ้อยลพบุรี สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 และสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานใต้ จำนวนกว่า 6,600 ราย ซึ่งส่งอ้อยให้กับโรงงานน้ำตาลกลุ่มวังขนาย ประกอบด้วย บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาล ที.เอ็น. จำกัด บริษัทน้ำตาลรีไฟน์ซึ่มงคลจำกัด และบริษัทอุตสาหกรรมอ้อยแองเวียนจำกัด ตามลำดับ ไม่ได้

รับเงินค่าอ้อยขั้นต้นครบถ้วนในฤดูกาลผลิต 2549/2550 คิดเป็นมูลค่าหนี้จำนวน 752 ล้านบาท ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชาวไร่อ้อยเป็นอย่างมาก (<http://www.ryta.com>)

การใช้สิทธิพลอำนาจผ่านกลไกของรัฐระดับปฏิบัติการ การใช้สิทธิพลอำนาจของชาวไร่อ้อยเขต 7 ในรูปของการให้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นการถ่ายทอดความต้องการ ผ่านบุคคลสำคัญ และองค์กรหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ธนาคารเพื่อการเกษตรและข้าราชการประจำ เพื่อนำความต้องการดังกล่าวเข้าสู่สภา ผ่านมติคณะรัฐมนตรีพิจารณาออกมาเป็นนโยบาย

คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) ในที่ประชุมครั้งที่ 2/2550 เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2550 ได้พิจารณาการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้กับชาวไร่อ้อย และมีมติให้คณะกรรมการบริหารกองทุน (กท.) พิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยเร็วโดยโอนน้ำตาลทรายของโรงงานน้ำตาลกลุ่มวังขนายทั้ง 3 โรงงานในจำนวนที่ค้ำมูลค่าหนี้ให้กับ กท. เพื่อนำไปจำหน่ายกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) และให้จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติในการกำกับดูแล การขนย้ายและการจำหน่ายน้ำตาลทรายจำนวนดังกล่าว พร้อมทั้งให้จัดทำรายละเอียดข้อตกลง 5 ฝ่าย เพื่อให้มั่นใจว่าชาวไร่อ้อยจะได้รับเงินค่าอ้อยขั้นต้นในฤดูกาลผลิตปี 2549/2550 ได้ครบถ้วน โดยเร็วในขณะเดียวกัน ธ.ก.ส. จะได้รับการชำระหนี้คืนจากการจำหน่ายน้ำตาลทรายดังกล่าวซึ่ง กท. ในการประชุมครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2550 ได้มีมติเห็นชอบตามที่ คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) เสนอ และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป (<http://www.ryta.com>)

ภาวะราคาอ้อยตกต่ำเป็นปัญหาที่เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเผชิญกันยาวนานล่าสุดหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอน.) เสนอราคาอ้อยต้น ฤดูกาลการผลิตปี 2550/2551 ที่ 617.41 บาทต่อตัน ส่งผลให้ชาวไร่อ้อยออกมาเรียกร้องให้มีการ ทบทวนราคาอ้อยขั้นต้นใหม่อีกครั้งเพราะราคาที่คำนวณยังออกมาต่ำกว่าต้นทุนกว่า 200 บาท/ตัน และราคาที่ควรจะเป็นคือ 807.07 บาทต่อตันตามที่คณะกรรมการบริหารอ้อย (กบ.) เสนอราคา ดังกล่าวให้คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) พิจารณาอีกครั้ง แต่ก็ กอน. ไม่เห็นด้วย และได้มีมติเห็นชอบตามที่ สอน. เสนอ แต่ทั้งนี้เพื่อลดผลกระทบที่เกิดกับชาวไร่ ทำให้กระทรวง อุตสาหกรรมและกระทรวงการคลังต้องหารือกันว่าจะหาทางช่วยเหลือราคาอ้อยให้เกษตรกรอย่างไรต่อไป โดยทั้งหมดจะต้องได้ข้อสรุปก่อนที่จะมีการเปิดหีบอ้อยในเดือนพฤศจิกายนนี้

นายกัทร กิตติโชติทรัพย์ เลขานุการสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 กล่าวถึงสาเหตุที่ ชาวไร่อ้อยมีข้อเรียกร้องให้มีการทบทวนราคาอ้อยขั้นต้นฤดูกาลการผลิตปี 2550/2551 ที่ สอน.

เสนอไว้ที่ 617.47 บาทต่อตันนั้น เนื่องจากที่ต้นทุนในการผลิตอ้อยเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะราคาน้ำมันทำให้ต้นทุนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 800 บาทต่อตัน

อย่างไรก็ตามในการประชุม ก่อน. ที่นายคำริ สุโขชนัง รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน ได้มีมติอนุมัติราคาอ้อยตามการคำนวณของ สอน. ที่พิจารณาจากรายได้ของระบบอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการคำนวณจากราคาน้ำตาลทรายตลาดโลกที่ 10.6 เซนต์ต่อปอนด์ กากน้ำตาลที่ 70 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน และค่าเงินบาทที่ 34 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ราคาอ้อยขึ้นตันที่ทาง กบ. เสนอที่ 807.07 นั้นทาง ก่อน. ไม่สามารถยอมรับได้เนื่องจากเป็นเพียงราคาค้นทุนในการผลิตอ้อยที่กำหนดโดยคณะกรรมการอ้อยเท่านั้น ไม่ใช่ราคาที่คำนวณมาจากรายได้ระบบอย่างแท้จริง

ค่านายคำริ สุโขชนัง รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกล่าวว่า ก่อน. จะมีการรายงานผลราคาอ้อยขึ้นตันดังกล่าวต่อ นายโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ รองนายกรัฐมนตรี กระทรวงอุตสาหกรรมในเร็ว ๆ นี้ เพื่อพิจารณา และเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณามติ และประกาศราคาอ้อยขึ้นตันอย่างเป็นทางการต่อไป อย่างไรก็ตามทาง ก่อน. จะมีการหารือร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการหาเงินมาอุดหนุนส่วนเพื่อช่วยเหลือชาวไร่ให้ได้ราคาอ้อยตามต้นทุนที่ 800 บาทต่อตันซึ่งเป็นการลดผลกระทบจากกรณีที่ราคาอ้อยขึ้นตันต่ำกว่าต้นทุน

ทั้งนี้หากคำนวณจากส่วนต่างราคาอ้อยขึ้นตัน และต้นทุนการผลิตจริงแล้วรัฐบาลจะต้องหาเงินมาช่วยอุดหนุนมากถึง 14,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตามนอกจากการช่วยเหลือในระยะสั้นแล้วจะต้องคำนึงถึงปัญหาราคาอ้อยตกต่ำในระยะยาวด้วย เช่นการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตโดยแนวทางการช่วยเหลือต่าง ๆ จะต้องได้ข้อสรุปก่อนที่จะมีการประกาศราคาอ้อย และเข้าฤดูหีบอ้อยในเดือนพฤศจิกายนนี้ โดยชาวไร่อ้อยได้มีการกดดันรัฐบาลว่าหากไม่ได้ข้อสรุปที่น่าพอใจจะมีการนัดชาวไร่อ้อยกว่า 100,000 คนทั่วประเทศมาชุมนุมที่กระทรวงอุตสาหกรรมหรือทำเนียบรัฐบาลต่อไป (<http://www.thannew.th.com>)

นายไพโรจน์ จันทรไทย รองผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเปิดเผยกับ “ฐานเศรษฐกิจ” ว่าขณะนี้ทางธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ตัดสินใจชดเชยการปล่อยเงินเช็คเขียว (เงินปลูกอ้อยล่วงหน้า สำหรับใช้ในฤดูการผลิตใหม่ปี 2549/2550) ให้กับกลุ่มน้ำตาลวังขนายไว้ก่อน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มวังขนายยังไม่มาเคลียร์หนี้เก่าซึ่งเป็นเช็คค้างเงินเขียวอ้อยในฤดูการผลิตปี 2548/2549 ที่มีวงเงินสูงถึง 1,162 ล้านบาท ที่เกิดขึ้นจากโรงงานในกลุ่มวังขนายคือโรงงานน้ำตาล ที.เอ็น จ.ลพบุรี จำนวน 300 กว่าล้านบาท และโรงงานน้ำตาลอ่าวเวียง ที.จ.นครราชสีมาอีก 800 ล้านบาท

อย่างไรก็ตามขณะนี้ทางธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รอคอยผลการแก้ปัญหาหนี้กลุ่มวังขนายไม่จ่ายค่าอ้อยให้กับชาวไร่ ซึ่งเป็นส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ก่อนว่าจะยุติอย่างไร หลังจากนั้น ธ.ก.ส. จะเข้าไปเคลียร์ปัญหาหนี้ของ ธ.ก.ส. เป็นลำดับต่อไป

“มติในเบื้องต้น เราจะยังไม่ปล่อยเงินเช็คเกี่ยวกับรถดูการผลิตใหม่ให้กับกลุ่มวังขนาย จนกว่าหนี้เก้ทั้ง 2 ส่วนที่เกิดขึ้นกับวังขนายจะมีความชัดเจนในการแก้ปัญหาส่วนการสนับสนุนเงินเช็คเกี่ยวกับโรงงานน้ำตาลกลุ่มอื่น ๆ จะยังคงดำเนินการต่อไปเพราะไม่ได้เป็นกลุ่มที่มีปัญหาแบบวังขนาย”

นายนาธิป อนันตสุข ผู้จัดการสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 ที่ระบุว่า เวลาที่ชาวไร่อ้อยจำนวนหนึ่งจากจำนวน 650 ราย ที่เป็นคู่สัญญากับ โรงงานน้ำตาลรีไฟน์ซังมงคลที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็น โรงงานน้ำตาลในกลุ่มวังขนายได้ถอนตัว จากการเป็นคู่สัญญากับบริษัทดังกล่าวแล้ว โดยยอมแบกต้นทุนที่เพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย ในการขนน้ำตาลป้อนให้กับกลุ่ม โรงงานน้ำตาลค่ายอื่นแทน เพราะไม่ต้องการเจอปัญหาซ้ำรอยเดิมอีก

“ขณะนี้ชาวไร่อ้อยเขต 7 มีความกังวลมาก หลังจากที่โรงงานน้ำตาลวังขนายที่ จ.กาญจนบุรี กำลังจะขนย้ายเครื่องจักร ไปอยู่ที่ จ.มหาสารคาม และมีการย้ายที่เก็บน้ำตาล โควต้า ก. ไปอยู่ที่อื่น ยิ่งทำให้ชาวไร่กลัวว่าจะได้เงินค่าอ้อยยากขึ้น”

ขณะที่แหล่งข่าวผู้บริหารระดับสูงจากกลุ่มวังขนาย ชี้แจงกับ “ฐานเศรษฐกิจ” ถึงหนี้ติดค้างค่าอ้อยที่ต้องจ่ายให้กับชาวไร่กว่า 1,000 ราย ในส่วนของโรงงานน้ำตาลวังขนายที่ จ.กาญจนบุรี โรงงานน้ำตาล ที.เอ็น. จ.ลพบุรี และ โรงงานน้ำตาลรีไฟน์ซังมงคลที่ จ.สุพรรณบุรี เป็นเงินกว่า 200 ล้านบาทนั้น ขอยืนยันว่าบริษัทพร้อมที่จะชำระเงินค่าอ้อยทั้งก้อน ภายในระยะเวลาที่คณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหากลุ่มวังขนาย ที่มี นายอำนาจ ปะติเส นิ่งเป็นประธาน กำหนดไว้ ซึ่งการหาข้อยุติกันอีกครั้งในวันที่ 6 มิถุนายน ที่กระทรวงอุตสาหกรรม

ส่วนปัญหาหนี้ของ ธ.ก.ส. วังขนายกำลังอยู่ในช่วงที่เข้าไปตรวจสอบชาวไร่ก่อน เนื่องจากชาวไร่เป็นผู้ขายลคเช็คให้ ธ.ก.ส. โดยโรงงานค้าประกันเป็นมูลค่าเงินกว่า 1,162 ล้านบาท

ด้านนางรัตนาภรณ์ จึงสงวนสิทธิ์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล (กอน.) กล่าวว่า การแก้ปัญหาหนี้ระหว่างโรงงานน้ำตาลในกลุ่มวังขนายกับชาวไร่ น่าจะได้ข้อยุติในเร็ว ๆ นี้ เพราะมั่นใจว่าน้ำตาล โควต้า ก. (จำหน่ายในประเทศ) ของกลุ่มวังขนายที่ยังไม่ขึ้นงวดทั้ง 4 โรงงานมีมูลค่าเกินหนี้ที่ติดค้างอยู่กับชาวไร่อ้อย ส่วนประเด็นปัญหาเรื่องเงินเช็คเกี่ยวกับวังขนายเป็นหนี้ ธ.ก.ส. นั้นทาง กอน. จะเกี่ยวข้องด้วยเฉพาะเช็คเกี่ยวกับ กอน. ดูแลอยู่เท่านั้น

“ถ้าเป็นส่วนของเงินเกี่ยวอ้อยที่เกิดการรับผิดชอบของ กอน. ก็จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับซึ่งทั้งหมดนี้ กอน. จะเข้าไปดูปัญหานี้ให้ชัดเจนคาดว่าจะหาหรือภายในสัปดาห์หน้า เพราะที่

ผ่านมา ธ.ก.ส. ไม่เคยส่งรายงานในส่วนเกี่ยวอ้อยให้ กอน. ซึ่งจริง ๆ แล้วจะต้องส่งรายงานทุกเดือน”

ค่านายอำนวย ปะติเส กล่าวในฐานะประธานคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหากลุ่มวังขนาย กล่าวว่า การที่วังขนายขอขยายวงเงินหักจำนอง (แพคกิ้ง) โดยขอขยายวงเงินกู้เพิ่มจากสถาบันการเงินเจ้าหนี้ (ธ.นครหลวงไทย ฯ) ก็จัดทำค่าอ้อยสูงขึ้นจาก 1,100 บาท/ตัน เป็น 1,400 บาท/ตัน แล้วดึงส่วนต่าง 300 บาท/ตัน มาจ่ายค่าอ้อยให้กับชาวไร่ซึ่งเงินก้อนดังกล่าวนี้ยังไม่ได้เงินทันที เนื่องจากน้ำตาลโคเวต้า ก. ต้องขายเป็นงวด ๆ ไป ซึ่งปีหนึ่งมี 52 งวด/โรงงาน จากปริมาณน้ำตาล 22 ล้านกระสอบ ดังนั้นเมื่อมีการขายออกไปเป็นงวด ๆ ชาวไร่ก็จะไม่ได้เงินออกเป็นก้อนทั้งหมด ซึ่งเวลานี้ทางคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหากลุ่มวังขนายก็มีการประสานกับสถาบันการเงินและวังขนายว่าจะมีแนวทางใดให้มีการจ่ายเงินก้อนนี้ทั้งหมดในลักษณะเป็นก้อนเดียวจบ โดยไม่ต้องการให้มีการชำระหนี้ออกไปเป็นงวด

อีกหนึ่งกลุ่มน้ำตาลวังขนาย มีโรงงานผลิตน้ำตาลทั้งหมด 4 แห่ง ประกอบด้วย โรงงานน้ำตาลวังขนาย จ.กาญจนบุรี โรงงานน้ำตาล ที.เอ็น. จ.ลพบุรี โรงงานน้ำตาลรีไฟน์ชัยมงคล จ.สุพรรณบุรี และ โรงงานน้ำตาลอ่างเวียน จ.นครราชสีมา ซึ่งล่าสุด โรงงานน้ำตาลวังขนายอยู่ระหว่างการขนย้ายเครื่องจักรเพื่อย้ายไปอยู่ที่ จ.มหาสารคาม

ปัจจุบันกลุ่มวังขนายมีภาระหนี้สินที่ติดค้างอยู่กับธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย ธนาคารนครหลวงไทยกว่า 4,000 ล้านบาท ธนาคารกรุงเทพ ฯ 7,000 ล้านบาท รวมถึงการติดค้างหนี้ ธ.ก.ส. กรณีจ่ายเช็คค้างเงินเกี่ยวอ้อยสำหรับฤดูกาลผลิตปี 2548/2549 จำนวน 1,162 ล้านบาท และค้างชำระหนี้ชาวไร่อ้อยอีกประมาณ 200 ล้านบาทที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ในขณะนี้

(<http://www.ust.co.th>)

นายคำริ สุโขชนัง ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะประธานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) เปิดเผยว่า กอน. ยังไม่ได้ข้อยุติถึงแนวทางการเพิ่มราคาอ้อยขึ้นต้นปี 51/52 ที่คำนวณไว้เบื้องต้น 800 บาทต่อตัน ซึ่งจะทำให้การประชาพิจารณ์วันที่ 10 พฤศจิกายนนี้โดยชาวไร่อ้อยเสนอให้นำเงินส่วนต่างที่ได้จากการคำนวณราคาอ้อยขึ้นต้นปีประมาณ 30 บาทหรือวงเงินประมาณ 2,000 กว่าล้านบาทมาคำนวณเพื่อเพิ่มราคาอ้อยขึ้นต้นปี 51/52 ให้สูงกว่า 800 บาทต่อตัน

“ยังไม่ได้ข้อสรุปถึงแนวทางดังกล่าวเพราะคงต้องรอฟังการประชาพิจารณ์ราคาอ้อยก่อนขณะเดียวกันตามมติคณะรัฐมนตรี ราคาอ้อยขั้นสุดท้ายที่สูงกว่าขึ้นต้นจะต้องนำเข้ากองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย (กท.) เพื่อชำระหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ดังนั้นแนวทางก็เป็นไปได้ทั้ง 2 แนวทางคือการใช้หนี้คืนกับการเพิ่มค่าอ้อย จึงมอบหมาย

ให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอ้อย และน้ำตาลทราย (สอน.) ไปจัดทำรายละเอียดเพื่อพิจารณาต่อไป” นายคำริกล่าว (<http://www.pandinthong.com>)

กระทรวงอุตสาหกรรมเดินสายชี้แจงระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติให้กับชาวไร่อ้อย จังหวัดกาญจนบุรี หลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติในที่ประชุมเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2551 ให้มีระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติขึ้นเป็นแผนปฏิบัติการพัฒนาด้านอ้อย โดยมีเกษตรกรชาวไร่อ้อยกว่า 3,000 คนเข้ารับฟัง

นายคำริ สุโขชนัง รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ได้เดินทางมาเป็นประธานชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติ ครั้งที่ 3 ณ หอประชุมสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ต.ท่าไม้ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี โดยมี นายอำนาจ ผการัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี และนางรัตนาภรณ์ จึงสงวนสิทธิ์ เลขาธิการคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ผู้แทนโรงงาน และคณะอนุกรรมการบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้แทนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และชาวไร่อ้อยเข้าร่วมรับฟังการบรรยายชี้แจงดังกล่าวกว่า 3,000 คน

หลังจากนั้น นางรัตนาภรณ์ จึงสงวนสิทธิ์ เลขาธิการคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรมเปิดเผยว่า วัตถุประสงค์ในการจัดงานในครั้งนี้ ก็เพื่อทำความเข้าใจให้กับชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้รับทราบถึงระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติและแผนปฏิบัติการพัฒนาด้านอ้อยว่า หลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติในที่ประชุมเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2551 ให้ระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติขึ้นเป็นแผนปฏิบัติการพัฒนาด้านอ้อยและเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2551 ที่ผ่านมามีมติคณะรัฐมนตรีได้ประชุมและได้พิจารณาตามระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติดังกล่าวเห็นชอบแผนปฏิบัติการพัฒนาด้านอ้อยระยะ 3 ปี (2552-2554) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย และในวันนี้ทางคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายจึงได้กำหนดการประชุมชี้แจง เรื่องแผนปฏิบัติการพัฒนาด้านอ้อยตามระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติในส่วนภูมิภาคจำนวน 3 ครั้ง ครั้งแรกที่ จ.ขอนแก่น ครั้งที่ 2 จ.นครสวรรค์ และครั้งที่ 3 จ.กาญจนบุรี นางรัตนาภรณ์ กล่าวต่อว่า การประชุมชี้แจงครั้งนี้ ยังเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวไร่อ้อยอย่างยั่งยืน และชาวไร่อ้อยยังได้รับรายได้จากการปลูกอ้อยในระดับคุ้มทุน เราจึงจำเป็นต้องมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต เพื่อลดต้นทุนลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับชาวไร่อ้อย ทางกระทรวงอุตสาหกรรมเราได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติขึ้น

โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยตลอดทั้งกระบวนการผลิต ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาพันธุ์อ้อย การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ปุ๋ย การบริหารจัดการน้ำในไร่อ้อย

การจัดการเก็บเกี่ยวและขนส่ง การส่งเสริมการผลิตเอทานอลจากอ้อย และการสร้างมูลค่าการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย รวมไปถึงการปรับปรุงทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องและระบบการแบ่งปัน(<http://www.boydream.com>)

นายสมาน บุญจำ ประธานสาขา ที่ 15 สมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 กาญจนบุรีพร้อมตัวแทนชาวไร่อ้อยเขต อ.พนมทวน จ. กาญจนบุรี และอุทอง จ.สุพรรณบุรี ประมาณ 700 คน เดินทางมารวมตัวกันที่บริเวณศาลากลาง จ.สุพรรณบุรี เพื่อยื่นหนังสือร้องเรียนกับนายสมศักดิ์ กุริศรีศักดิ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอความช่วยเหลือเนื่องจากได้รับความเดือดร้อนโรงงานน้ำตาลอุทอง ยังไม่ดำเนินการเปิดหีบอ้อย ทั้ง ๆ ที่ถึงกำหนดฤดูกาลตัดอ้อยแล้ว

ทั้งนี้ตามปกติโรงงานน้ำตาลจะเริ่มดำเนินการหีบอ้อย ตั้งแต่ต้นเดือนธันวาคมเป็นประจำทุกปี แต่จนกระทั่งบัดนี้ โรงงานน้ำตาลอุทองก็ยังไม่เปิด สาเหตุเนื่องมาจากโรงงานกำลังอยู่ระหว่างถูกฟื้นฟูกิจการเพราะมีปัญหาหนี้สินที่มีอยู่กับธนาคารนครหลวงไทย

“หากเป็นเช่นนี้ชาวไร่อ้อยต้องเดือดร้อนอย่างหนัก เพราะอ้อยเมื่อครบกำหนดอายุถึงกำหนดตัด หากไม่ตัดปล่อยทิ้งไว้ อ้อยจะมีน้ำหนักลดลง ไร่อ้อยจะกลวง ความหวานก็ลดลง ในขณะที่ราคาอ้อยในขณะนี้ อยู่ที่ตันละ 600 บาท ถ้าส่งโรงงานอื่น ต้องเสียค่าใช้จ่ายโดยเฉพาะค่าขนส่งเพิ่มขึ้น และโรงงานแต่ละแห่งก็มีโควตาของชาวไร่ ประจำอยู่แล้วจึงไม่ทางที่จะเป็นไปได้ การช่วยเหลือในครั้งนี้ต้องหาทางให้ โรงงานน้ำตาลอุทอง เปิดดำเนินการเพียงประการเดียวถึงจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้”

ด้านนายวันชัย โอสถคุณธิพิย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นตัวแทนรับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแทนผู้ว่าราชการจังหวัดได้มาพบกับชาวไร่พร้อมกับชี้แจงทางจังหวัด ได้เตรียมมาตรการช่วยเหลือ และเชิญตัวแทนหลายฝ่ายทั้งของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โรงงานน้ำตาล กระทรวงอุตสาหกรรม ธนาคาร และหน่วยงานของราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อหาทางออกกับปัญหาดังกล่าวเชื่อว่าสามารถที่จะช่วยเหลือชาวไร่อ้อยได้อย่างแน่นอน (<http://www.naewna.com>)

รายงานข่าวจากกระทรวงอุตสาหกรรม เปิดเผยว่า วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 เกษตรกรชาวไร่อ้อย 29 สมาคม จะเข้าพบนายคำริ สุโขชนัง ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะประธานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล (กอน.) เพื่อเรียกร้องให้ 47 โรงงานน้ำตาลนำเงินส่วนต่างของราคาอ้อยขั้นสุดท้ายที่สูงกว่าราคาอ้อยขั้นต้นปี 50/51 ในอัตรา 34 บาทต่อตันเงินรวม 2,500 ล้านบาทคืนให้แก่ชาวไร่อ้อย โดยการยกเลิกมติ ครม. ที่กำหนดว่าส่วนต่างราคาอ้อยต้องมอบให้กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย (กท.) เพื่อนำไปชำระหนี้เงินกู้ที่ชาวไร่กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) วงเงินหมื่นล้านบาท

ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมต้องการให้ทุกอย่างดำเนินการตามมติ ครม. ที่กำหนดไว้ไม่เช่นนั้นจะผิดระเบียบ แต่หากไม่ต้องการคืนหนี้โดยการเสนอเรื่องให้ที่ประชุม ครม. แก้ไขมติ ครม. ก่อนหน้านั้น ก็ไม่ใช่วิธีที่ดีเนื่องจากจะทำให้ชาวไร่ผิควินัยในการชำระหนี้ ธ.ก.ส. ที่สำคัญกระทรวงการคลังคงไม่ยินยอมกรณีที่ไม่ชำระเงินแก่สถาบันการเงินแน่นอนซึ่งแนวทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด และกระทรวงการคลังไม่คัดค้านคือ ราคาส่วนต่าง 17 บาทต่อตันอ้อยแรกให้นำไปใช้หนี้ และอีก 17 บาทที่เหลือคืนให้ชาวไร่ได้ (<http://www.industry.go.th>)

นายนาธิป อนันตสุข หัวหน้าสำนักงานสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 เปิดเผยว่าวันนี้ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ตัวแทนชาวไร่อ้อยเขต 7 ประมาณ 40-50 คนเดินทางเข้าพบ นายคำริ สุโขชนัง ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมในฐานะประธานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) เพื่อที่จะขอให้พิจารณาแนวทางช่วยเหลือปัญหาการค้างจ่ายเงินค่าอ้อยขั้นต้นฤดูกาลผลิต 51/52 ของโรงงานรีไฟน์ซังมงคล (อู่ทอง) ของกลุ่มวังขนาย ซึ่งล่าสุดไม่สามารถเบิกจ่ายเช็คที่จ่ายมาได้ และเกรงว่าหากปล่อยไว้จะเกิดขึ้นอีกในงวดถัดไป “การจ่ายค่าอ้อยปกติจะมีการจ่ายเป็นเงินสด 50 %จ่ายเป็นเช็คอีก 50% โดยโรงงานนี้เปิดหีบอ้อยมาตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2551 แต่ปรากฏว่าการจ่ายเป็นเช็คไม่เข้าเมื่อครบกำหนดเบิกจ่ายได้ในเดือนกุมภาพันธ์ และงวดต่อไปคือวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ชาวไร่อ้อยก็กังวลจะเบิกไม่ได้อีก จึงเห็นว่าฝ่ายราชการควรจะต้องเข้ามาดูแลปัญหานี้ซึ่งเกิดขึ้นอีก ซึ่งเบื้องต้นที่สอบถามไปยังโรงงานระบุว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่คือธนาคารนครหลวงไทย ไม่ปล่อยสินเชื่อหรือแพกเกจเครดิตให้แก่โรงงานนี้” นายนาธิปกล่าว

นายวิมล พาณิชย์วงศ์ ประธานกรรมการบริษัทใหญ่ไทยชูการ์ มิลเลอร์ จำกัด กล่าวว่า ขณะนี้โรงงานน้ำตาลทรายกำลังรอความชัดเจนการจ่ายเงิน 5,277 ล้านบาทจากกองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายคืน โรงงานทั้งหมดจากกรณีราคาอ้อยขั้นต้นท้ายปี 2549/50 ต่ำกว่าขั้นต้นเพื่อที่จะนำมาเสริมสภาพคล่องทางการเงินแก่โรงงานทั้งหมดในการจ่ายค่าอ้อยขั้นต้นปี 51/52 ส่วนใหญ่มีการทยอยจ่ายแล้วจะเริ่มจ่ายในวันที่ 22 กุมภาพันธ์นี้

นายอนุสรณ์ เนื่องผลมาก รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย กอน. ขณะนี้ได้ประสานไปยังธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อให้ทบทวนมติบอร์ด ธ.ก.ส. ที่อนุมัติปล่อยกู้วงเงิน 5,277 ล้านบาทให้กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย เนื่องจากไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2551 ที่กำหนดไว้ให้ทำ กองทุน ฯ ยังไม่สามารถเซ็นสัญญาการกู้เงินกับ ธ.ก.ส. ได้ในปัจจุบัน

“วงเงินดังกล่าวเกิดจากราคาอ้อยปี 2549/50 ต่ำกว่าขึ้นซึ่งตามระเบียบแล้วกองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายจะต้องจ่ายคืนกลับโรงงานซึ่งคิดเป็นวงเงิน 5,277 ล้านบาทตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2551 ขณะนี้กำหนดไว้ชัดเจนให้คลังหาแหล่งเงินกู้ให้กับ ธ.ก.ส. และกำหนดการใช้หนี้เงินกู้ระยะยาวเวลา 12 ปีแล้วให้กระทรวงอุตสาหกรรมตั้งตัวงบประมาณปีละ 540 ล้านบาททยอยจ่ายคืนแต่ปรากฏว่าบอร์ด ธ.ก.ส. ให้กู้เพียง 4 ปีซึ่งขัดมติ ครม. ดังนั้นจึงต้องขอให้บอร์ด ธ.ก.ส. ทบทวนใหม่” นายอนุสรณ์กล่าว

แหล่งข่าวจากบอร์ด ธ.ก.ส. กล่าวว่า บอร์ด ธ.ก.ส. จะไม่ทบทวนมติการปล่อยกู้สินเชื่อดังกล่าวเนื่องจากการชำระหนี้เงินกู้ภายใน 4 ปี พิจารณารู้นะกองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายแล้วมีความสามารถจ่ายคืนหนี้ได้ในเวลา 4 ปี จึงไม่เห็นความจำเป็นจะต้องจ่าย 12 ปี แต่อย่างไรก็ตามทั้งหมดคงจะขึ้นอยู่กับ นโยบายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังว่าจะให้ทบทวนหรือไม่อย่างไร มีผลมาจากความไม่ชัดเจนดังกล่าวทำให้สัญญาเงินกู้ไม่เกิดขึ้น โดยฝ่ายราชการกระทรวงอุตสาหกรรมไม่ยอมลงนาม เพราะเกรงว่าจะขัดมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

(<http://www.industry.go.th>)

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสื่อมวลชน

ค่านายหน้ารายปี อดิษฐ์ หัวหน้าสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 จังหวัดกาญจนบุรีเปิดเผยกับ “สยามธุรกิจ” ว่าก่อนหน้านี้กลุ่มเกษตรกรเคยมีความพยายามที่จะขอปรับสูตรการแบ่งผลประโยชน์ดังกล่าว เนื่องจากปัจจุบันโรงงานสามารถนำอ้อยไปจำหน่ายเพิ่มมูลค่าได้มากมาย นอกเหนือจากการทำน้ำตาลทรายดิบ อาทิ การทำเป็นพลังงานทดแทน การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งควรจะนำรายได้จากส่วนนี้มาจัดสรรแบ่งปันให้กับกลุ่มเกษตรกรด้วย แต่ข้อเสนอดังกล่าวก็ไม่สัมฤทธิ์ผล เนื่องจากการปรับเปลี่ยนจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล พ.ศ. 2527 ซึ่งมีกระบวนการมากมายโดยเฉพาะประเด็นทางการเมือง ทำให้ทุกวันนี้ยังใช้ระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ตามพระราชบัญญัติเดิม (<http://www.siamturakij.com>)

นายกัทร กิตติโชติทรัพย์ เลขาธิการสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 เปิดเผย

“ฐานเศรษฐกิจ” ถึงการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในฤดูกาลผลิตปี 2550/2551 ที่จะเริ่มในเดือนพฤศจิกายนนี้ว่า จะเป็นจังหวะของการเผชิญศึกปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกที่ท้าทาย เริ่มตั้งแต่ผลผลิตน้ำตาลในตลาดโลกที่ล้นต่อเนื่อง โดยมีปริมาณรวมกัน 165 ล้านตัน น้ำตาล/ปี ขณะที่การบริโภคน้ำตาลอยู่ที่ 153 ล้านตันน้ำตาล/ปี หรือมีปริมาณส่วนเกินอยู่ที่ 11-12 ล้านตันน้ำตาล ซึ่งหากปริมาณน้ำตาลไม่สามารถระบายได้หมดก็จะเกิดปัญหาตามมา จนอาจทำให้ราคาน้ำตาลในตลาดโลกตกต่ำลงไปอีก จากราคาเฉลี่ยปัจจุบันที่ 9-10 เซนต์/ปอนด์อาจมีแนวโน้ม

ทรงตัวหรืออ่อนลงได้ระดับไม่ถึง 10 เซนต์/ปอนด์ ในปีนี้ พ.ศ. 2551 เทียบกับราคาน้ำตาลเมื่อปลายฤดูการผลิตปี 2548/2549 จนถึงฤดูการผลิตปี 2549/2550 ที่ราคาน้ำตาลในตลาดโลกยังทะยานสูงต่อเนื่องที่ 17-18 เซนต์/ปอนด์

สำหรับปัจจัยภายในที่มีแนวโน้มว่าจะกระทบต่อเนื่องไปถึงฤดูการผลิตหน้า (2550/2551) คือปัจจัยค่าเงินบาทแข็ง ซึ่งคิดเป็นเงินที่หายไปจากระบบอ้อยและน้ำตาลแล้ว 4,900 ล้านบาท และยังผลต่อเนื่องจากนโยบายส่งเสริมการใช้เอทานอลของรัฐบาลที่กำหนดว่าจะยกเลิกการใช้น้ำมันเบนซิน 95 เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 ก็ไม่ยกเลิก จนทำให้โรงงานผลิตเอทานอลหลายรายต้องหยุดการผลิตหรือลดการลงทุนลง “ผมมองว่า 2-3 ปีข้างหน้าเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ฤดูการผลิตใหม่ที่จะเปิดหีบในเดือนพฤศจิกายนนี้ ตกอยู่ในสภาพที่สาหัสกว่าทุกปี และอาจส่งผลให้ชาวไร่อ้อยรวมตัวกันเรียกร้องเพื่อต้องการให้ราคาสูงขึ้นไปอีก”

(<http://vatjanapukka.apaces.live.com>)

หลังจากที่สมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 ออก “แฉ” กรณีโรงงานน้ำตาลในกลุ่มวังขนายจ่าย “เช็คแดง” เงินค่าอ้อยขั้นต้นในฤดูกาลผลิตปี 2548/49 ให้กับชาวไร่อ้อยคิดเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 300 ล้านบาท ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของกลุ่มวังขนายที่มีต่อสาธารณะชนลดลงทันที

“มีการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่หัวหน้าโควต้าอ้อยว่า วังขนายจ่ายค่าอ้อยพิเศษสูงกว่าโรงงานน้ำตาลอีก 15 โรงงานในพื้นที่เขต 7 ด้วยกัน จากการนำเงินที่ได้จากแพ็คเกจกับธนาคารไทยพาณิชย์ ไปจ่ายเพิ่มให้ชาวไร่อ้อย จนส่งผลให้โรงงานน้ำตาล 2 แห่งใน เขต 7 คือโรงงานน้ำตาลรีไฟน์ซังมงคลกับโรงงานวังขนายมีปริมาณอ้อยเข้าหีบเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 49 สูงกว่าปริมาณน้ำตาลในเขต 7 ทั้งหมดที่เฉลี่ยเพิ่มร้อยละ 15 อีก แต่เมื่อปิดหีบไปแล้วปรากฏว่าปริมาณน้ำตาลที่กลุ่มวังขนายผลิตได้ทั้งหมดโดยรวม ลดลงส่งผลให้ไม่มีเงินไปจ่ายค่าอ้อยงวดที่เหลือให้กับชาวไร่” หัวหน้าโควต้ารายหนึ่งกล่าว (<http://www.ust.co.th>)

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสื่อมวลชนเป็นรูปแบบหนึ่งที่ชาวไร่อ้อยมักนิยมใช้ เพราะคิดว่าสื่อมวลชนสามารถกระจายข่าวสารข้อมูลความเดือดร้อนของชาวไร่เผยแพร่ให้รัฐบาลทราบ รวมถึงกลไกของรัฐระดับปฏิบัติ กลไกรัฐระดับนโยบาย ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพื่อที่จะได้ช่วยเหลือพวกตน วิธีที่ทางชาวไร่อ้อยดำเนินการนี้ เป็นรูปแบบของการเปิดเผยแถลงข่าวกับสื่อมวลชนในลักษณะของความเดือดร้อนของตนให้สื่อมวลชนทราบถึงปัญหาของชาวไร่อ้อย

ส่วนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection) ปฐมภูมิ (primary data) ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยเน้นเป้าหมายจากผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่ อ้อยเขต 7 จำนวน 40 ชื่อ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายพื้นที่เขต 7 จำนวน 37 ชื่อ แบบสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นบทบาทของสมาคมกลุ่มชาวไร่ อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 นำมาสนับสนุนข้อมูลทฤษฎีที่ได้จากเอกสาร

ผู้วิจัยได้กำหนดแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มที่สัมภาษณ์ดังนี้

กลุ่มที่ 1. ผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่ อ้อยเขต 7 จำนวน 14 คน

กลุ่มที่ 2. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายพื้นที่เขต 7

จำนวน 5 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรวม 19 คน ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีข้อมูลดังนี้ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล 2. บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ อ้อยเขต 7 ข้อมูลดังกล่าวนี้ครอบคลุมถึงการใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล ผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง ผ่านสภานิติบัญญัติโดยผ่านกลไกรัฐระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ผ่านสื่อมวลชน ที่เป็นบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล

“โดยภาพรวมแล้วข้อเรียกร้องที่ทางสมาคม ฯ เสนอต่อรัฐส่วนใหญ่ได้รับการเห็นชอบ และมีการแก้ไขบ้าง หากไม่ได้การตอบสนองก็จะเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอใหม่”

(วรกริช เลาวิชุกรนกุล 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ปัจจุบันนี้หากมีปัญหาที่มีผลกระทบต่อชาวไร่ อ้อยหรือสมาคม ฯ ของเรา เราก็จะเข้าพบนายกรัฐมนตรีอันดับแรก ในช่วง 2-3 ที่ผ่านมาจากสมาคม ฯ ของเราได้เข้าพบรัฐมนตรี 7-8 ครั้งเพื่อชี้แจงปัญหาเรื่องราคาอ้อยที่ไม่คุ้มต้นทุน และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชาวไร่ อ้อย เพราะที่รัฐบาลนั้นเป็นตัวกลางระหว่างชาวไร่ อ้อยกับโรงงานน้ำตาลทราย หากข้อเรียกร้องที่ทางสมาคม เสนอรัฐไม่ได้ผลก็จะใช้ความรุนแรงกดดัน อยากให้รัฐแก้ไขนโยบายมีผลในทางลบต่อชาวไร่ อ้อยเสียใหม่”

(พนม ตะโกเมือง 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ในช่วงเปิดหีบอ้อยทางสมาคม ฯ ของเราเคยเชิญรัฐมนตรีมาร่วมหารือเรื่องราคาอ้อย เพื่อต้องการให้รัฐบาลแก้ไขนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อชาวไร่อ้อยมากที่สุด”

(นัด ปลื้มจิต 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ที่ผ่านมามีการเข้าพบรัฐมนตรีของชาวไร่อ้อยก็เพื่อขอให้ช่วยแก้ไขปัญหาค่าส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราคาอ้อย”

(สมจิต อุดมลินคำ 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ปัจจุบันการเรียกร้องของชาวไร่อ้อยเขต 7 ต่อรัฐมีบ้างพอสมควรส่วนใหญ่นี้เป็นเรื่องราคาอ้อย”

(ไม่เปิดเผยนามคนที่ 1 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“การเข้าพบผู้บริหารรัฐบาลของชาวไร่อ้อย ก็เพื่อผลักดันให้รัฐสนับสนุนข้อเรียกร้อง ส่วนมากจะประสบผลสำเร็จ เช่นการขอเพิ่มเงินขึ้นต้น และการขอเพิ่มเงินพิเศษเพื่อเพิ่มราคาอ้อย ภาครัฐได้เข้าไปดูแลในเรื่องการจดทะเบียนของชาวไร่อ้อย และหัวหน้ากลุ่ม การจดทะเบียนเป็นสถาบันชาวไร่อ้อย การกำหนดสัดส่วนคณะกรรมการตาม พรบ. และปริมาณอ้อย”

(ไม่เปิดเผยนามคนที่ 3 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ข้อเรียกร้องของสมาคม ฯ จะเป็นเรื่อง การเพิ่มราคาอ้อยส่วนใหญ่ได้รับการตอบสนองจากรัฐบาล”

(ไม่เปิดเผยนามคนที่ 4 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมือง และรัฐบาล โดยการใช้พลังความเข้มแข็งขององค์กรขับเคลื่อนความต้องการที่เป็นข้อเรียกร้องโดยมุ่งหวังให้รัฐทราบถึงปัญหา และดำเนินการแก้ไข ส่วนใหญ่ได้รับการตอบสนองจากผู้นำทางการเมืองและรัฐบาลด้วยดี

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านนักรการเมืองและพรรคการเมือง

“ทางสมาคมของเราเคยเชิญ สส. สว. เคยเชิญมาเข้าร่วมในงานของสมาคม เพื่อเหตุผลในการประสานงานในอนาคตในเรื่องการช่วยเหลือชาวไร่อ้อย”

(วรกริช เลาวิชุกรนกุล 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ทางสมาคม ฯ ของเราไม่สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมืองใด ส่วนตัวผมเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ และในส่วนตัวของผู้บริหารสมาคม ฯ ของเรามีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับนักรการเมืองนั้นมีแน่นอนก็เพราะสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์”

(พนม ตะโกเมือง 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“สำหรับทางสมาคม ฯ เราไม่เคยสนับสนุนพรรคการเมืองใด แต่ปัจจุบันทางสมาคม ฯ ของเรามีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับ สส. และผู้นำบางคนก็ควบตำแหน่งทางการเมืองด้วย”

(สุทิน ชฎาคำ 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ทางสมาคม ฯ ของเราเคยเชิญนักรการเมืองมาร่วมเป็นเกียรติในงานที่ทางสมาคม จัดขึ้น เพื่อพบปะกับชาวไร่อ้อย”

(อดุลย์ เลียงอาจ 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“สมาคม ฯ ของเราไม่สนับสนุนพรรคการเมือง แต่ประธานของเราเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์”

(นัค ปลื้มจิต 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ผมว่าทางสมาคม ฯ ของเราก็มียางครั้งที่สนับสนุนพรรคการเมืองบ้าง เพราะปัจจุบันนี้ มีการเชิญ นักรการเมือง สส. มาร่วมในงานของสมาคมบ่อยครั้ง”

(เทียม กาฬภักดี 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้ใหญ่ในสมาคม ฯ กับนักรการเมืองก็น่าจะมีบ้าง เห็นว่าพรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของทางสมาคม ฯ มากกว่าเดิม”

(นรินทร์ ปทุมสูตร 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ทางสมาคม ฯ ไม่มีนโยบายสนับสนุนพรรคการเมือง แต่ในระดับแกนนำผมคิดว่ามี”

(สมชาย ฉายแสง 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“นั่นคิดว่าสมาคม ฯ ของเราน่าจะสนับสนุนพรรคการเมือง และต้องมีความสัมพันธ์กับนักการเมือง เพราะลูกชายนายกสมาคม ฯ ก็เป็น สส. อยู่เขต 1 กาญจนบุรี”

(สมจิต อุดมสินคำ 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ทางสมาคม ฯ เวลาจัดงานก็จะมี นักการเมือง สส. สว. มาร่วมงานเสมอ”

(ภาคภูมิ เมฆประยูร 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ทางสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ใช้อิทธิพลอำนาจของกลุ่มในการผลักดันนโยบายที่ผ่านนักการเมือง และพรรคการเมือง โดยสามารถใช้นักการเมือง และพรรคการเมืองเป็นสื่อกลางเพื่อนำข้อเรียกร้องของสมาคม ฯ ไปสู่รัฐ ด้วยวิธีการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้มีระดับสูง ที่มีความผูกพันอย่างลึกซึ้งยาวนานกับนักการเมืองและพรรคการเมือง

การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสภานิติบัญญัติ

ผ่านกลไกรัฐระดับนโยบาย

“การประชุมหารือร่วมระหว่างสมาคม ฯ กับกระทรวงอุตสาหกรรมนั้นมีส่วนช่วยเหลือชาวไร่อ้อยได้มาก”

(วรกริช เลาวิชูวกรกุล 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“การประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับทางสมาคม ฯ ที่เกิดขึ้นนั้นเพื่อสร้างความเข้าใจ ส่วนใหญ่มาจากกระทรวงอุตสาหกรรม รองลงมากระทรวงพาณิชย์”

(สุทิน ชฎาคำ 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“การประชุมร่วมระหว่างชาวไร่อ้อยกับเจ้าหน้าที่จากกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นการทำงานแนวทางร่วมกันแก้ไขปัญหาของชาวไร่อ้อย”

(อคุศลย์ เลียงอาจ 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“การที่ทางสมาคมประชุมร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่จาก กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ช่วยแก้ปัญหาต่างของชาวไร่อ้อยได้มาก”

(นัค ปลื้มจิต 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า การใช้สิทธิพลอำนาจผ่านกลไกรัฐระดับนโยบายของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ใช้รูปแบบการประชุมหาแนวทางร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อถ่ายทอดความต้องการของชาวไร่อ้อยให้กับสถาบันหรือองค์กรของรัฐ รายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้องหรือนายกรัฐมนตรี เพื่อนำข้อมูลของชาวไร่อ้อยเข้าสภา และมีมติเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีกำหนดความต้องการของชาวไร่อ้อยออกมาเป็นนโยบาย

ผ่านกลไกรัฐระดับปฏิบัติการ

“สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย นั้นมีความสำคัญกับทางสมาคม ๗ เรามากในเรื่องการจัดการ การขายอ้อย”

(สุทิน ชญาคำ 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ปัจจุบันนี้ทางสมาคม ๗ เราหากเกิดปัญหา องค์กรแรกที่จะเข้าไป คือสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย และเห็นว่าทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับชาวไร่อ้อยได้ให้ความสำคัญมาก เพราะส่วนใหญ่ข้อเสนอจากชาวไร่อ้อยได้รับการเห็นชอบ”

(อคุศลย์ เลียงอาจ 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย มีความสำคัญมากที่ช่วยในเรื่องการบริหารจัดการเรื่องอ้อยให้กับชาวไร่”

(เทียม กาพักดี 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“ปัญหาทุกปัญหาทางสมาคม ๗ เราได้พยายามหาทางแก้ไข และทางสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายก็ช่วยได้มากในการแก้ไขปัญหาของชาวไร่อ้อย”

(นรินทร์ ปทุมสูตร 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย มีบทบาทอย่างมากต่อทางสมาคมของเราที่ได้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา ในเรื่องเศรษฐกิจ การบริหารจัดการ และวิชาการผลิต”

(ประสงค์ นวธรรมพิเชษฐ์ 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“หน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ของเรามีส่วนเกี่ยวข้องกับสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 คือการดูแลผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยในระบบแบ่งปันผลประโยชน์ เป็นแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ให้กับชาวไร่อ้อย หน่วยงานของเราให้ความสำคัญกับสมาคม ฯ ในด้านความคิดการพัฒนาอุตสาหกรรมอ้อยเพื่อรักษาผลประโยชน์ให้กับชาวไร่อ้อย”

(ธงชัย สุขจิตยง 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เกี่ยวข้องกับสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ในเรื่องแบ่งปันผลประโยชน์ ระบบ 70:30 ระหว่างชาวไร่อ้อย และ โรงงานน้ำตาลทราย มีส่วนช่วยเหลือเป็นผู้ให้ข้อมูล ทางด้านปริมาณการผลิตอ้อย และน้ำตาลทราย”

(ไม่เปิดเผยนามคนที่ 1 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย มีส่วนสนับสนุนช่วยเหลือชาวไร่อ้อยได้มากในฐานะผู้แทนส่วนราชการที่ต้องเป็นกลาง และให้ความเป็นธรรมกับชาวไร่อ้อย โรงงาน และผู้บริโภค ชื่อเรียกร้องของชาวไร่อ้อยที่เกี่ยวข้อง เป็นเรื่องการกำหนดราคาอ้อยเบื้องต้น และขั้นสุดท้าย รูปแบบการเสนอชื่อเรียกร้องของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย 7 ต่อภาครัฐใช้คือการเสนอชื่อเรียกร้องผ่านคณะกรรมการ พรบ. อ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 และเข้าพบผู้บริหารของกระทรวงและรัฐบาล เพื่อผลักดันและขอให้ภาครัฐสนับสนุนชื่อเรียกร้อง ส่วนใหญ่ที่ทางสมาคม ฯ เสนอให้แก่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์ ข้อเสนอที่สำเร็จเช่นการขอเงินเพิ่มราคาขั้นต้น และการขอเพิ่มพิเศษเพื่อเพิ่มราคาอ้อย”

(ไม่เปิดเผยนามคนที่ 2 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ให้ความสำคัญกับสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ในเรื่องการดูแลผลประโยชน์ระบบแบ่งปัน 70:30 ระหว่างชาวไร่อ้อยกับโรงงานช่วยเหลือในเรื่องข้อมูล การจำหน่าย การขนย้ายน้ำตาล รายงานการผลิต วิเคราะห์คุณภาพอ้อย”

(ไม่เปิดเผยนามคนที่ 3 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

“สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายมีความเกี่ยวข้องกับสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ให้ความเป็นธรรมแก่ชาวไร่อ้อย ดูแลผลประโยชน์ในระบบแบ่งปัน 70:30 ตามระเบียบ ช่วยในเรื่องเป็นข้อมูลให้กับชาวไร่อ้อย และยังเป็นฐานข้อมูลเพื่อให้รัฐพิจารณาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอ้อย”

(ไม่เปิดเผยนามคนที่ 4 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า การใช้สิทธิพลอำนาจผ่านกลไกรัฐระดับปฏิบัติของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 มีรูปแบบการใช้สิทธิพลผ่านหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารโดยตรงกับหน่วยงานราชการ ถ่ายทอดความต้องการ ให้ข้าราชการหรือหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบรายงานให้กระทรวงทราบเพื่อให้รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องหรือนายกรัฐมนตรี นำข้อมูลของชาวไร่อ้อยเข้าสู่สภา และมีมติเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีพิจารณา กำหนดออกมาเป็นนโยบาย

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสื่อมวลชน

“ข้อเรียกร้องส่วนใหญ่เป็นเรื่องราคาอ้อยรูปแบบการนำเสนอข้อเรียกร้องที่ได้ผลอีกวิธีหนึ่งคือ การให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนเพื่อให้เสนอข้อเท็จจริง เกี่ยวกับปัญหาข้อเรียกร้ององค์กรที่ตอบสนองมากที่สุดคือหน่วยงานราชการ”

(วรกริช เลาวีชุกรนกุล 2553: ตอบแบบสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า การใช้สิทธิพลอำนาจเรียกร้องผ่านสื่อมวลชนของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เป็นช่องทางเสนอข้อเรียกร้องอีกช่องทางหนึ่งที่ได้ผล โดยสื่อได้ถ่ายทอดความต้องการกระจายความคิดเห็นของชาวไร่อ้อย ไปสู่สาธารณะเพื่อให้ประชาชน รัฐ องค์กร หรือสถาบันอื่นทราบ สื่อมวลชนมักจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้วยดี เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาช่วยรับผิดชอบในปัญหา

ผลการวิเคราะห์บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบาย

สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 แสดงบทบาททางการเมือง โดยการใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายโดยผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล ผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง ผ่านสภานิติบัญญัติโดยผ่านกลไกรัฐธรรมนูญ นโยบาย และปฏิบัติ ผ่านสื่อมวลชน ที่มีรูปแบบของการชักชวนที่เป็นการคาดหวัง เป็นข้อเสนอ การให้ข้อมูลข่าวสาร การโฆษณาชวนเชื่อ และการกดดันที่เป็นการใช้กำลัง การออกคำสั่ง การสร้างสถานการณ์ การต่อรอง เป็นการเสนอข้อเรียกร้องต่อ รัฐบาล สถาบันหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้กระทำการตามความต้องการ และร่วมรับผิดชอบกับปัญหาที่เกิดขึ้น ที่เป็นการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 มีดังนี้

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล

ผู้นำสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เรียกร้องต่อรัฐให้ส่งเสริมสนับสนุนการนำอ้อยไปผลิตเป็นเอทานอล อย่างจริงจัง เพื่อที่ชาวไร่อ้อยจะได้รับประโยชน์มากกว่าการที่นำอ้อยไปผลิตเป็นน้ำตาลอย่างเดียว เพราะจะทำให้อ้อยมีราคามูลค่าเพิ่มกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ชาวไร่อ้อยเสนอขอผ่อนผันการหักเงินส่วนเกิน จากการขายอ้อยขั้นสุดท้ายเพื่อนำไปชำระหนี้ โดยเรียกร้องเสนอไม่ให้หักเงินส่วนเกินทั้งหมด หากทางรัฐไม่รับข้อเสนอของชาวไร่อ้อยก็จะกดดันชุมนุมประท้วงใหญ่

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาลของชาวไร่อ้อยเขต 7 ต้องการให้ผู้นำทางการเมืองหรือรัฐบาล รับรู้ และเห็นว่าเป็นหน้าที่ต้องรับผิดชอบกับปัญหาของชาวไร่อ้อยโดยตรง มาร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ปัจจุบันนี้ผู้นำทางการเมืองและรัฐบาลได้ตอบสนองข้อเรียกร้องของชาวไร่อ้อย และได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ด้วยดี

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง

การที่ชาวไร่อ้อยเสนอข้อมูล เรื่องการประกันราคาพืชผลการเกษตร และผลการดำเนินการให้นักการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ ผู้นำทางการเมืองพร้อมด้วยข้าราชการ รับทราบข้อมูล การเสนอข้อมูลของชาวไร่อ้อยที่ได้ผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง โดยเฉพาะนักการเมืองและพรรคการเมืองที่มีแนวทางสนับสนุนกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้นำข้อเสนอดังกล่าวรวบรวมผลประโยชน์ เพื่อเป็นนโยบายของพรรคผลักดันเข้าสู่สภาเพื่อเป็นนโยบายรัฐ

การที่นักการเมืองและพรรคการเมืองที่มีแนวทางเดียวกันชาวไร้อ้อยเข้ามาสนับสนุน เป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน การสนับสนุนนักการเมืองและพรรคการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร้อ้อยเขต 7 มีอยู่ในรูปแบบของการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้นำสมาคม ๆ กับนักการเมือง และพรรคการเมือง

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสถานีบัญญัติ

ผ่านกลไกรัฐระดับนโยบาย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้นำชาวไร้อ้อยไปพบนายกรัฐมนตรีได้รับปากกับชาวไร้อ้อยจะดูแลในเรื่อง การคืนส่วนต่างที่จะเก็บเข้ากองทุนเพื่อนำไปใช้หนี้กับ ธกส. โดยชาวไร้อ้อยต้องการจะขอชดเชยการใช้หนี้การประชุมคณะรัฐมนตรี ได้เห็นชอบตามข้อเรียกร้องของชาวไร้อ้อยในเรื่องการคืนเงินส่วนต่าง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับชาวไร้อ้อย ชาวไร้อ้อยเขต 7 เข้าร้องเรียนในเรื่องไม่ได้รับเงินค่าอ้อยขั้นต้นจากโรงงานน้ำตาลทรายต่อกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องดังกล่าวได้เข้าคณะรัฐมนตรี และมีมติให้แก้ไขโดยให้กองทุนอ้อยกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) โดยใช้เงินน้ำตาลทรายจากโรงงานดังกล่าวจํานาเป็นหลักประกันกับ ธกส. เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนช่วยเหลือชาวไร้อ้อย

การที่ชาวไร้อ้อยได้แสดงความคิดเห็นร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดแนวทางร่วม และเป็นผลสำเร็จในการแก้ปัญหา ในระดับนโยบายที่พึงพอใจแก่ชาวไร้อ้อยที่รัฐตอบรับข้อเสนอและนำไปเป็นมติ ครม. ในเรื่องผลประโยชน์ของชาวไร้อ้อย

ผ่านกลไกรัฐระดับปฏิบัติการ

ชาวไร้อ้อยร้องเรียนเรื่องราคาขั้นต้นมีราคาต่ำกว่าทุนโดยให้ทบทุนใหม่ หลังจากที่สำคัญงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ประกาศเสนอราคาออกมา กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการคลังต้องหารือร่วมกันก่อนที่จะเปิดหีบอ้อย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมพยายามหาแนวทางข้อยุติในปัญหาเรื่องการเพิ่มเงินขั้นต้นที่จะต้องทำพิจารณาพร้อมปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมได้มาชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องระเบียบวาระอ้อยแห่งชาติขึ้นเป็นแผนปฏิบัติการพัฒนาด้านอ้อย ชาวไร้อ้อยเข้าพบปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อขอให้ช่วยเหลือปัญหาเงินค้ำจ่ายค่าอ้อยจากโรงงานน้ำตาลกลุ่มวังขนาย คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายพยายามหาแนวทางแก้ไขให้กับชาวไร้อ้อย ในเรื่องที่โรงงานกลุ่มวังขนายค้ำจ่ายชำระเงินค่าอ้อยขั้นต้นให้กับชาวไร้อ้อย ชาวไร้อ้อยที่เป็นคู่สัญญากับโรงงานกลุ่มวังขนายได้ถอนตัวจากการเป็นคู่สัญญากับโรงงานดังกล่าว ชาวไร้อ้อยยื่นหนังสือร้องเรียนผู้ว่าราชการจังหวัด ในเรื่องที่ทางโรงงาน

น้ำตาลทรายที่ยังไม่ดำเนินการเปิดหีบทั้งที่ถึงฤดูการแล้ว รองผู้ว่าราชการจังหวัดรับเรื่องแทนพร้อม กับเตรียมแนวทางช่วยเหลือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ชาวไร่อ้อยเข้าพบ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะประธานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) ขอชลอการหักเงินขั้นสุดท้ายเข้า กองทุนเพื่อนำไปใช้หนี้กับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

หน่วยงานราชการเป็นหน่วยงานที่ตอบสนองต่อการเรียกร้องของสมาคมกลุ่ม ชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้ดีที่สุด และให้ความสำคัญกับชาวไร่อ้อยเป็นอย่างมาก ได้รวบรวมข้อเสนอ และปัญหาต่าง ๆ ของชาวไร่อ้อย รายงานข้อมูลถ่ายทอดความต้องการของชาวไร่ให้กระทรวง ทราบเพื่อดำเนินการเข้าสู่ระบบ และกระบวนการกำหนดนโยบาย โดยเฉพาะสำนักงาน คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม ที่ช่วยเหลือดูแลชาวไร่อ้อยในด้าน ต่างๆ

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสื่อมวลชน

หัวหน้าสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เปิดเผยเรียกร้องผ่านหนังสือพิมพ์สยาม ธุรกิจว่า ทางชาวไร่อ้อยเคยมีความพยายามปรับสูตร 70:30 เนื่องจากโรงงานน้ำตาลทรายสามารถ นำผลพลอยได้จากอ้อย ไปจำหน่ายเพิ่มมูลค่าได้มากกว่านอกเหนือจากการทำน้ำตาลทราย ควร จัดสรรแบ่งปันให้ชาวไร่อ้อยด้วย แต่ก็ไม่ได้ผลเพราะต้องแก้ที่กฎหมาย พรบ.อ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ.2527 เลขานุการสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เปิดเผยกับหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ การเกิด ค่าเงินบาทแข็งตัว จะทำให้เงินในระบบอ้อยหายไปจำนวนมาก และเป็นสาเหตุต่อเนื่องจากรัฐบาล ไม่ยกเลิกการใช้น้ำมันเบนซิล 95 ที่ทำให้การผลิตเอทานอลต้องหยุดชงัก ที่ส่งผลต่อราคาอ้อยและ จะทำให้ชาวไร่อ้อยรวมตัวกันเรียกร้องเรื่องราคาอ้อยเพื่อให้สูงขึ้นอีก ทางสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 ออกมาให้ข่าว ในเรื่องสถานภาพทางการเงินของโรงงานน้ำตาลกลุ่มวังขนาย ทำให้ขาดความ น่าเชื่อถือ และความเชื่อมั่นของโรงงานน้ำตาลดังกล่าวในวงการอ้อยและน้ำตาลทราย ที่เป็นการ สื่อสารให้กับโรงงานน้ำตาลทรายอื่นป้องกัน ไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้

การเรียกร้องที่เป็นการใช้สิทธิพลอำนาจของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ที่ได้รับความ สนใจจากสังคม คือการให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนเพื่อให้เสนอข้อเท็จจริง เกี่ยวกับข้อเสนอ และปัญหาของชาวไร่ เป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพิ่มความสนใจ เข้ามาร่วมรับผิดชอบแก้ไขกับปัญหาของชาวไร่อ้อย

จากการศึกษาบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้พบว่าลักษณะ หน้าที่ บทบาท การดำเนินการทางการเมือง การดำเนินกิจกรรมที่เป็นการรักษาผลประโยชน์ ส่งเสริมผลประโยชน์ และการเสนอข้อเรียกร้องมีดังนี้

ลักษณะ ของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มผลักดันจริง เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งมาด้วยความสมัครใจ สามารถจัดการองค์การกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และมีพลังบังคับในทางการเมือง เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อรัฐบาลผู้บริหารประเทศมีอิทธิพลต่อองค์กรนิติบัญญัติของรัฐ คือรัฐสภา มีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการจัดการสายงานบริหารภายในที่เป็นระบบ จัดตั้งขึ้นโดยไม่มีเป้าหมายเข้าบริหารประเทศแต่ต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจในนโยบายรัฐ เป็นกลุ่มผลักดันที่มีกิจกรรมบางส่วนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองและนโยบายรัฐ คือการบีบบังคับให้รัฐปฏิบัติตาม มีจุดหมายที่แท้จริงก็เพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อย

มีหน้าที่ ถ่ายทอดความต้องการป้อนข้อมูลของชาวไร่อ้อยไปสู่รัฐ เชื่อมระหว่างชาวไร่อ้อยกับรัฐ ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองช่วยทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองขึ้น

มีบทบาท เป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างสถาบันองค์กรภาคประชาชนกับสถาบันอื่น และเชื่อมประสานกับสถาบันทางการเมือง ขับเคลื่อนข้อเรียกร้องหรือความต้องการที่เป็นผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยออกมาเป็นนโยบายสาธารณะ

การดำเนินการทางการเมือง ของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้สนับสนุนและเป็นพันธมิตรกับพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่มีแนวทางเดียวกันกับชาวไร่อ้อยป้อนข้อมูลข่าวสารของชาวไร่อ้อย ให้กับผู้กำหนดนโยบายรัฐเพื่อเข้าสู่รัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดเป็นนโยบายรัฐ สร้างความเห็นชอบจากมติมหาชนเพื่อให้สนับสนุนข้อเสนอของชาวไร่อ้อย การเรียกร้องทางการเมืองใช้รูปแบบวิธีการของการชักชวน และการกดดันเพื่อให้รัฐมีความสนใจในข้อเสนอ

การดำเนินกิจกรรม การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล ผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง ผ่านสภานิติบัญญัติโดยผ่านกลไกรัฐระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ ผ่านสื่อมวลชน ชาวไร่อ้อยได้ถ่ายทอดความต้องการ โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ นำพาเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง เพื่อให้นโยบายที่ออกมาเป็นประโยชน์กับตนมากที่สุด ได้พบว่าการดำเนินกิจกรรมสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้รักษาผลประโยชน์ส่งเสริมผลประโยชน์ และการเสนอข้อเรียกร้อง ดังนี้

การรักษาผลประโยชน์ของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7

1. เรียกร้องให้รัฐแก้ไขเรื่องราคาอ้อยเพราะราคาอ้อยที่ได้รับไม่คุ้มทุน
2. ชาวไร่อ้อยขอเงินส่วนต่างที่ได้จากอ้อยขั้นสุดท้ายคืน ชลอการชำระหนี้เข้ากองทุนอ้อย เนื่องจากต้องการเงินส่วนนี้มาลงทุนในการผลิตอ้อยของฤดูกาลต่อไป
3. ชาวไร่อ้อยพยายาม เสนอขอส่วนแบ่งในส่วนของผลพลอยได้ที่เกิดจากการผลิตอ้อย
4. เร่งให้รัฐแก้ปัญหาเรื่อง ค่าเงินบาทแข็ง ทำให้ชาวไร่อ้อยสูญเสียรายได้ เพราะการส่งออกต้องชั่งทำให้ราคาอ้อยตกต่ำ
5. ให้รัฐแก้กฎหมาย พรบ.อ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ในเรื่อง อัตราส่วนของคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลให้มีตัวแทนจากชาวไร่อ้อยมากกว่าที่เป็นอยู่ และกำหนดส่วนแบ่งผลพลอยได้จากอ้อยให้กับชาวไร่อย่างเป็นธรรม
6. เรียกร้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือชาวไร่อ้อย ที่ประสบภัยหรือได้ผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

การส่งเสริมผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยเขต 7

1. การประชุมบอร์ดของแกนนำสมาคม ฯ ระดมความคิดเห็นแนวทางที่จะพัฒนาศักยภาพวิชาการ การผลิตอ้อย และการประชุมหาแนวทางร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเป็นการเพิ่มความสามารถให้กับชาวไร่อ้อยเขต 7
2. เสนอให้รัฐสนับสนุนการนำอ้อยไปผลิตเอทานอลอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มราคา และมูลค่าอ้อยให้มีความมั่นคง
3. เสนอข้อมูล เรื่องการประกันราคาอ้อยให้แก่รัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความมั่นคงของราคาอ้อย

4. เป็นพันธมิตรกับพรรคการเมืองที่มีแนวทางเดียวกัน เพื่อต้องการ การสนับสนุนสมาคม ฯ ในทางการเมือง
5. การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางร่วมในการพัฒนาความสามารถการผลิต และการจัดการด้านอ้อยที่มีคุณภาพให้แก่ชาวไร่อ้อย
6. เสนอให้รัฐยกเลิกน้ำการใช้ น้ำมันเบนซิล 95 เพื่อที่จะได้มาใช้ น้ำมันแก๊สโซฮอล์อย่างจริงจังแทน จะทำให้อ้อยมีราคามั่นคงสูงขึ้น

การเสนอข้อเรียกร้อง ต่อรัฐ สถาบัน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 โดยมีวิธีการดังนี้

1. ประชุมบอร์ดสมาคม ฯ ระดมความคิดเพื่อมีมติแนวทางในการเรียกร้องต่อภาครัฐ สถาบัน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา
2. นำเสนอประเด็นปัญหาของชาวไร่อ้อย ต่อสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายที่รับผิดชอบเพื่อรายงานให้กระทรวงอุตสาหกรรมทราบ
3. นำประเด็นปัญหาเข้าบอร์ดคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมโดยเสียงข้างมาก
4. นำประเด็นปัญหาเข้าเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
5. รวมตัวเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยการชุมนุมประท้วงกดดันรัฐบาลภายใต้กรอบกฎหมาย

จากหลักการการนำเสนอข้อเรียกร้องของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 มีการจัดการที่เป็นขั้นเป็นตอน โดยมีผู้นำสมาคม ฯ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากที่กำหนดแนวทางในการต่อสู้เรียกร้องผลประโยชน์ต่อภาครัฐ การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้นำสมาคม ฯ กับนักการเมือง ข้าราชการระดับสูงที่มีอำนาจหน้าที่การตัดสินใจ ในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับชาวไร่อ้อยเขต 7 ก็เพื่อผลประโยชน์ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ที่จะได้รับสนับสนุนข้อเรียกร้องของชาวไร่อ้อยเขต 7 การแถลงข่าวของผู้นำสมาคมที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้อเรียกร้องของชาวไร่อ้อยเขต 7 ให้สังคมภายนอกได้รับทราบถึงเหตุผล สาเหตุ ผลกระทบที่มาจากการบริหารงานของรัฐต่อสื่อ เป็นการกระตุ้นให้รัฐเห็นความสำคัญสนใจในการพิจารณาแก้ไขปัญหากับชาวไร่อ้อยที่เกิดจากความเดือดร้อนจริง ผลประโยชน์จากข้อเรียกร้องของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภาครัฐนั้นก็เพื่อสมาชิกชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนแก้ไขปัญหากจากทางรัฐ

จากการวิเคราะห์พบว่าการใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันความต้องการ เพื่อให้รัฐพิจารณา กำหนดออกมาเป็นนโยบายของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 นั้นเป็นการแสดงออกทางการเมือง เป็นผลมาจาก ประวัติความเป็นมาของสมาคม ฯ สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้มีดังนี้

ประวัติความเป็นมาของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ในอดีตระยะแรกทางฝ่าย โรงงานน้ำตาลทรายกำหนดราคาอ้อยและระยะเวลาการเปิดหีบเอง ซึ่งเกิดปัญหาความขัดแย้งเป็น อย่างมาก ทางรัฐเข้ามาแก้ไขโดยจัดตั้งองค์กรน้ำตาลขึ้นเพื่อควบคุม ก็ยังมีปัญหาอื่น ๆ ตามมา มากมาย จากความกดดันที่มีมานานของชาวไร่อ้อยในเขตพื้นที่เขต 7 ที่ถูกการเอารัดเอาเปรียบและ ขาดความสนใจจากภาครัฐ จึงเกิดการรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรของชาวไร่อ้อย เพื่อต่อสู้ปัญหาด้วย ตนเอง และเพื่อความอยู่รอดในอาชีพนี้ เป็นสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ที่ทำหน้าที่ให้การ ช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องอ้อยรวมทั้งสวัสดิการของสมาชิก

สภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจุบันนี้มีความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมที่เกิดขึ้นมีอยู่ มาก รวมทั้งสังคมของเกษตรกรชาวไร่ปลูกอ้อยกับนายทุนโรงงานน้ำตาลทราย ที่ชาวไร่อ้อยรู้สึกว่ รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญกับชาวไร่อ้อย ทั้งที่ เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบในการผลิตน้ำตาลทราย เกิด ปัญหาความขัดแย้งกับโรงงานน้ำตาลทรายที่เห็นว่าโรงงานน้ำตาลดำเนินกิจการอย่างไม่เป็นธรรมกับ ชาวไร่ เช่นการประชุมบอร์ด คณะกรรมการอ้อย และน้ำตาลทราย เพื่อหาข้อยุติในปัญหา มีสาม ฝ่ายได้แก่ 1. ตัวแทนชาวไร่อ้อย 9 คน 2. ตัวแทนฝ่ายโรงงาน 7 คน 3. ตัวแทนฝ่ายราชการ 5 คน เวลาลงมติของที่ประชุมโดยถือเสียงข้างมากปรากฏว่าทางฝ่ายชาวไร่อ้อยแพ้ทุกที เพราะทางฝ่าย โรงงานกับฝ่ายราชการมีมติร่วมกันเสมอ

เศรษฐกิจ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวไร่อ้อย เนื่องจากขายผลผลิตแล้วไม่คืนค้ำ มทุน ขณะนี้ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยนั้นมีต้นทุนสูงขึ้นมากเช่น ยาปราบวัชพืช ปุ๋ย เครื่องมือ แรงงาน ถึงแม้ว่าราคาอ้อยจะ ได้เพิ่มขึ้น แต่ก็จะไม่คุ้มทุนที่ลงไปหากปีไหนประสบเหตุโรคระบาด ภัยธรรมชาติ ภัยแล้งหรืออ้อยเกินกำหนดระยะเวลาเก็บเกี่ยว คุณภาพ และน้ำหนักอ้อยจะลดลง มีสาเหตุมาจากขาดแคลนแรงงาน และ โรงงานอ้อยไม่เปิดหีบ ส่วนการเรียกร้องของชาวไร่จะเป็น เรื่องส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ เช่นของเพิ่มราคาอ้อยขึ้นต้น และขึ้นสุดท้าย ขอคืนเงินส่วนต่าง การขอเพิ่มราคาจากการผลิตผลพลอยได้จากการหีบอ้อย

การเมือง นโยบายรัฐที่ขาดการเอาใจใส่สนใจ และเข้าใจในปัญหาของชาวไร่อ้อย อย่างแท้จริง อย่างเช่นการผลิตพลังงานทดแทนเอทานอล ที่ได้จากอ้อย รัฐควรจะส่งเสริมอย่าง จริงจังจัดทำให้เข้าสู่ระบบอย่างแท้จริง เพื่อที่จะเป็นรายได้อีกช่องทางหนึ่งของชาวไร่ ปัญหาการเงิน

บาทแข็งค่านั้นส่งผลต่อผลกำไรของการจำหน่ายอ้อยโคเวต้า ข. และ ค. ที่ส่งขายต่างประเทศและ
ปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินของโรงงานน้ำตาล ปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อชาวไร่โดยตรง

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ฉบับปัจจุบันนี้ได้ให้
เสรีภาพในการชุมนุม และการสมาคม เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์
สหกรณ์ เป็นการให้สิทธิการรวมตัวกันของชาวไร่อ้อยเป็นสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ที่แสดง
บทบาททางการเมืองเรียกร้องสิทธิอันควรได้ให้กับชาวไร่อ้อยอันเป็นผลประโยชน์จากการ
ประกอบอาชีพ ภายใต้กรอบของกฎหมาย การใช้สิทธิชุมนุมตามรัฐธรรมนูญของชาวไร่อ้อยและ
ความเท่าเทียมเสมอภาค ในการรับผลประโยชน์จากการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าจากรัฐ การ
ปฏิบัติจริงที่เป็นรูปธรรม รัฐให้ความสำคัญส่งเสริมสนับสนุนกับกลุ่มนายทุนอุตสาหกรรมมากกว่า
กลุ่มเกษตรกรที่เป็นชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ในท้องถิ่นชนบท

พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 เป็นกฎหมายที่มีการใช้มาถึง
ปัจจุบัน ซึ่งบทบัญญัติในเนื้อหา พรบ.ฉบับนี้ ที่ไม่ได้กล่าวถึงการกำหนดเรื่องส่วนแบ่งผลพลอยได้
ที่ได้จากการหีบอ้อย ซึ่งปัจจุบันนี้ผลพลอยได้ดังกล่าวมีคุณค่าราคา จึงเกิดแย่งชิงพิพาทขึ้นระหว่าง
ชาวไร่อ้อยกับโรงงานหีบอ้อยที่ต่างฝ่ายต่างอ้างในสิทธิของทรัพยากรที่ควรได้ ปัจจุบันนี้ยังไม่ได้
รับการแก้ไข

จากสมมติฐานการวิจัยชี้ให้เห็นว่าจากประวัติความเป็นมาของชาวไร่อ้อยเขต 7 นั้นถูก
กดขี่เอารัดเอาเปรียบจากผู้ที่เกี่ยวข้องมานาน ขาดการให้ความสนใจจากภาครัฐ เกิดความเหลื่อมล้ำ
ไม่เท่าเทียมกันทางสังคมระหว่างนายทุนโรงงานน้ำตาลทรายกับชาวไร่อ้อย การกำหนดนโยบายที่
ออกมามีผลประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่กับทางนายทุน เพราะผู้กำหนดนโยบายรัฐนั้นมีความสัมพันธ์
เกี่ยวข้องกับธุรกิจและนายทุน ฉะนั้นผลประโยชน์ต่าง ๆ ตกอยู่กับนายทุนโรงงานน้ำตาลแทบ
ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นไปตามทัศนะของมาร์กซิสต์ที่เห็นว่า “ชนชั้นปกครองของสังคมทุนนิยมก็คือชนชั้นที่
เป็นเจ้าของ และควบคุมปัจจัยการผลิต และเป็นชนชั้นที่สามารถใช้รัฐเป็นเครื่องมือในการคงความ
เหนือกว่าของพวกตนในสังคมไว้ได้ เพราะมีอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นฐานอำนาจ” (ชัยอนันต์
สมุทรวณิช 2535: 53) จากบทบาทของผู้นำทางการเมืองหรือผู้มีอำนาจรัฐคือ เป็นทั้งผู้กำหนด
นโยบายรัฐ และเป็นนักธุรกิจ ที่ควบคุมปัจจัยทางเศรษฐกิจ การออกนโยบายต่าง ๆ ก็จะเอื้อ
ประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจที่เป็นกลุ่มของตน ชาวไร่อ้อยนั้นไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายรัฐ
จากสภาพแวดล้อมทางสังคมของชาวไร่อ้อยทำให้รู้สึกว่ารัฐไม่ให้ความสำคัญกับตน จากการ
บริหารงานของรัฐส่งผลให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจในเรื่องราคาอ้อยที่ขาดเสถียรภาพ ชาวไร่อ้อยจึง
ได้รวมตัวกันแสดงบทบาทเพื่อปกป้องผลประโยชน์ การเปิดโอกาสของรัฐธรรมนูญฉบับ
ประชาชน ที่ให้ชาวไร่อ้อยสามารถรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสถาบันองค์กรกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ขึ้นมา

เรียกร้องสิทธิอันชอบธรรม สำหรับกฎหมาย พรบ. อ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 เป็นกฎหมายที่ก่อให้เกิดการพิพาทระหว่างชาวไร่อ้อย และ โรงงานน้ำตาลทรายในเรื่องผลพลอยได้จาก การผลิตน้ำตาลทราย ที่ไม่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้เป็นปัจจุบันจึงทำชาวไร่อ้อย ต้องต่อสู้เรียกร้องใน แนวทางของคนที่เป็นการแสดงออกในบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

ปัญหาอุปสรรคการใช้อำนาจรัฐผลักดันนโยบาย

ผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล รัฐบาลที่มาจากคณะรัฐประหารพยายามควบคุม การแสดงบทบาทที่แสดงในทางการเมือง เพราะมีแนวทางการบริหารรัฐที่เน้นทางด้านความมั่นคง เป็นหลัก ถึงจะให้เสรีในการเสนอข้อเรียกร้องแต่ก็ไม่ตอบสนองในข้อเรียกร้อง เพราะว่าคณะ รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเมืองแบบมีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาชน พบเห็นได้ในช่วง หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ระยะเวลาแรก

ผ่านนักการเมืองและพรรคการเมืองสมาคม ฯ เป็นพันธมิตรกับพรรคประชาธิปัตย์ นักการเมืองที่สังกัดเพราะเป็นพรรคที่มีอุดมการณ์ลักษณะเดียวกันกับผู้นำสมาคม ฯ ที่มีลักษณะ อนุรักษ์นิยมขณะที่ชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่ต้องการการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีอุดมการณ์ที่ขัดแย้งกันกับ ผู้นำสมาคม และพรรคการเมืองทำให้อุดมการณ์ของสมาชิกชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่กับพรรคการเมือง มีแนวทางที่ไม่ตรงกัน ฉะนั้นการถ่ายทอดความต้องการที่เป็นของสมาชิกชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่ที่ ผ่านนักการเมืองและพรรคการเมืองจึงถูกควบคุมจำกัด

ผ่านสภานิติบัญญัติโดยผ่านกลไกรัฐระดับนโยบาย การกำหนดนโยบายที่ลงมาสู่ ประชาชน ผู้กำหนดนโยบายคือผู้นำทางการเมืองซึ่งอยู่ในกลุ่มของนักธุรกิจ ดังนั้นการตัดสินใจ ใด ๆ ที่จะพิจารณากำหนดออกมาเป็นนโยบายรัฐ หากมีผลกระทบต่อธุรกิจ ก็จะไม่ได้รับความ เห็นชอบเป็นนโยบาย ผ่านกลไกรัฐระดับปฏิบัติ ข้าราชการระดับสูงหรือหน่วยงานราชการ การตัดสินใจใด ๆ ในการเห็นชอบของข้อเรียกร้องของชาวไร่อ้อยไม่สามารถตัดสินใจได้ จะต้อง รายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบก่อนเพื่อปฏิบัติตามระเบียบขั้นตอนของระบบราชการซึ่งมี ลักษณะที่ล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ปัญหา

ผ่านสื่อมวลชน สื่อไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาของชาวไร่อ้อยเท่าที่ควร การ นำเสนอข่าวสารจะเป็นแนวทางที่สนับสนุนรัฐบาลเสียเป็นส่วนใหญ่ อย่างเช่นทางโทรทัศน์ ทาง

วิฤกษ์ที่เสนอข่าวเกี่ยวกับการเรียกร้องเสนอปัญหาของชาวไร่ไถ่ยนั้นน้อย จะมีก็แต่ทางหนังสือพิมพ์ที่ให้ความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวรายงานข้อมูลชาวไร่ไถ่ยให้สังคมทราบ

จากปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ไถ่ยเขต 7 มีสาเหตุดังนี้

ปัญหาภายใน

การยึดติดกับพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง ของผู้นำสมาคม ฯ การแสดงออกทางการเมืองที่สามารถมีผลถึง การแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ไถ่ยเขต 7 หากอยู่ฝ่ายพรรครัฐบาล กรณีที่สมาชิกชาวไร่ไถ่ยเกิดความเดือดร้อนในปัญหาต่าง ๆ ซึ่งทางสมาคม ฯ จะต้องประชุมมีมติกำหนดเป็นประเด็นเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลตามบทบาทหน้าที่แนวทางผู้นำสมาคม ฯ จะทำการคัดค้านข้อเสนอขอเรียกร้องทันที เพราะถ้าขอเรียกร้องดังกล่าวมีผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาล และส่งผลต่อการเลือกตั้งครั้งหน้าอาจจะไม่ได้รับเลือกตั้งเข้าเป็นรัฐบาล ขณะที่สมาชิกชาวไร่ไถ่ยได้รับความเดือดร้อนจริง แต่ถูกปิดกั้น และควบคุมโดยเหตุผลส่วนตัวของผู้นำที่หวังผลทางการเมืองเป็นหลัก

ผู้นำสมาคม ฯ ควบตำแหน่งทางการเมือง จะทำให้ยากที่จะให้แนวทางในการทำงานกับสมาคมที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งบางครั้งผู้นำสมาคม ฯ จะต้องแสดงบทบาททางการเมืองในฐานะนักการเมือง บางครั้งขัดแย้งกับอุดมการณ์ของสมาคม ฯ ขาดจุดยืนที่ชัดเจนในการทำงานให้กับสมาคม ฯ มีผลต่อบทบาททางการเมืองของสมาคม ฯ

การผูกขาดในตำแหน่ง ของผู้นำสมาคม ฯ ระดับสูง ในวาระที่ผ่านมา นายกสมาคมกลุ่มชาวไร่ไถ่ยเขต 7 จะดำรงตำแหน่งวาระละ 2 ปี แต่ปัจจุบันนี้ เปลี่ยนมาเป็นวาระละ 4 ปี เลือกโดยการ โหวดลงคะแนนเสียงข้างมาก จากคณะกรรมการ ปัจจุบันนี้มีการเลือกนายกสมาคม ฯ ครั้งใดก็ได้บุคคลเดิม ผูกขาดในตำแหน่งมานาน ทำให้สมาคม ฯ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แนวคิด อุดมการณ์ ทักษะคติ ความเชื่อ มีผลทำให้สมาคม ฯ ขาดการพัฒนาการในการแสดงบทบาททางการเมือง

องค์กรขาดความเข้มแข็ง สาเหตุมาจากความแตกแยกภายในสมาคม ฯ ที่เป็นผลมาจากเกิดความแนวความคิดและอุดมการณ์ที่เห็นแตกต่างกันของผู้นำและสมาชิกส่วนใหญ่หรือผลประโยชน์อื่นเข้ามา ขาดผลประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ไม่มีความหนึ่งเดียว ขาดพลังที่จะนำพาสมาคม ฯ เข้าสู่สู่ในกระบวนการทางการเมือง

ปัญหาภายนอก

สถานการณ์ทางการเมืองไทยปัจจุบัน หลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน เกิดความขัดแย้งทางการเมืองที่ประชาชนแบ่งออกเป็นสองฝ่ายที่เป็นรูปธรรมอย่างเด่นชัด ชาวไร่ฮ้อย และทางสมาคม ฯ เองก็ยังมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน เกิดสถานการณ์ความรุนแรงทางการเมืองทั้งเมืองหลวง และต่างจังหวัดที่ลุกลามทั่วประเทศ รัฐได้ประกาศใช้กฎหมายพิเศษ ประกาศเคอร์ฟิว ออกพระราชกำหนดฉุกเฉิน ควบคุมสถานการณ์ ขณะนั้นทำให้สมาคม ฯ ไม่สามารถที่จะเสนอข้อเรียกร้องใด ๆ ต่อรัฐได้

รัฐเข้ามาควบคุมแทรกแซง โดยผ่านหน่วยงานราชการในโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชาวไร่ฮ้อยเอง และสมาคม ฯ ขาดพลังในการต่อสู้ด้วยตนเองในฐานะกลุ่มผลประโยชน์กลายเป็นกลุ่มที่จัดตั้งโดยรัฐ แก้ไขปัญหาไม่จำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากภาครัฐเสมอ ทำให้การแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคม ฯ ที่แท้จริงหมดไป

นักการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเข้ามาเป็นนักไกล่เกลี่ยให้กับทางสมาคม ก็เพื่อที่จะโน้มน้าวชักจูงชาวไร่ฮ้อย โดยหวังผลประโยชน์ทางการเมืองจากกลุ่มชาวไร่ฮ้อยหรือใช้ชาวไร่ฮ้อยเป็นเครื่องมือในแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองของตน มีผลทำให้การเรียกร้องต่อภาครัฐของสมาคมชาวไร่ฮ้อยเขต 7 ไม่ได้เกิดจากปัญหาของชาวไร่ฮ้อยอย่างแท้จริง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550” ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อสรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550” ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัยเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับ ผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 จำนวน 40 ชื่อ เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องได้แก่เจ้าหน้าที่จาก สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายที่รับผิดชอบในพื้นที่เขต 7 จำนวน 37 ชื่อ จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม แยกดังนี้

(1) กลุ่มผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคม ฯ	จำนวน 14 คน
- รองเลขาธิการ	„ 1 คน
- กรรมการบริหาร/ประชาสัมพันธ์สมาคม ฯ	„ 1 คน
- กรรมการบริหาร/ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์สมาคม ฯ	„ 1 คน
- นักวิชาการประจำสมาคม ฯ	„ 1 คน
- หัวหน้าโควต้า	„ 10 คน

- (2) กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน
 - เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ,, 5 คน

เครื่องมือวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการช่วยรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยได้เข้าไปในพื้นที่เป้าหมาย และได้เข้าประชุมร่วมกับตัวแทนสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย 7 พร้อมกับตัวแทนสถาบันชาวไร่อ้อยอื่นทั่วประเทศรวม 29 สถาบัน ในวันพิธีมอบรางวัลชาวไร่อ้อยดีเด่นประจำปี พ.ศ.2553 เพื่อรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 วิธี

การศึกษาเอกสาร เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ในการใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบาย ที่เป็นบทบาททางการเมือง และปัญหาอุปสรรคในแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

จากการใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ครอบคลุมถึง การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ที่เป็นบทบาททางการเมือง และปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และการบันทึกเพิ่มเติมในสมุดจดบันทึกในระหว่างสนทนากับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการตีความวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อค้นหาบทบาททางการเมือง และปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ. 2550

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์พบว่าบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ดังนี้

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล ชาวไร่
อ้อยได้แสดงบทบาทในการเสนอให้รัฐสนับสนุนการผลิตเอทานอลอย่างจริงจัง เพื่อที่จะได้ใช้อ้อย
เป็นวัตถุดิบ อ้อยจะได้มีราคาที่มั่นคง และการร้องขอผ่อนผันชำระหนี้เข้ากองทุนอ้อย โดยการ
ต่อรองกับรัฐหากไม่รัฐรับข้อเสนอก็จะชุมนุมประท้วง

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง สมาคม
กลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เป็นพันธมิตรกับพรรคประชาธิปัตย์เพราะมีแนวทางเดียวกัน ผู้นำสมาคม ๗ มี
ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองและพรรคการเมือง เพื่อถ่ายทอดความต้องการให้นักการเมือง
และพรรคการเมืองนำเข้าสู่สภา

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสภานิติบัญญัติที่ผ่านกลไกรัฐระดับ
นโยบาย กลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เข้าพบนายกรัฐมนตรีเพื่อขอชลอการใช้หนี้ ได้นำเรื่องเข้าสู่สภา
คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ตามข้อเรียกร้องของชาวไร่อ้อย การผ่านกลไกรัฐระดับปฏิบัติ การเข้าพบ
ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมของชาวไร่อ้อย ขอความช่วยเหลือในเรื่องการกำหนดราคาอ้อยที่ต่ำกว่า
ทุน การค้างจ่ายค่าอ้อยของโรงงานน้ำตาลทราย เพื่อให้กระทรวงทราบ และนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่
สภา

การใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายผ่านสื่อมวลชน ชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้
ร้องเรียนผ่านสื่อ หนังสือพิมพ์ในเรื่อง ระบบแบ่งปันผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยกับโรงงาน
น้ำตาลทรายว่าไม่เป็นธรรม เสนอให้รัฐยกเลิกการใช้น้ำมันเบนซิล 95 เพื่อให้มาใช้น้ำมันที่ผลิตใช้
เอทานอลจากอ้อย และแถลงข่าวเรื่อง โรงงานน้ำตาลกลุ่มวังขนาย ขาดสภาพคล่องทางการเงินเป็น
การสื่อให้กับโรงงานน้ำตาลอื่นป้องกันเรื่องนี้

สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นกลุ่มผลักดัน มีสิทธิพล
ต่อรัฐ และรัฐสภาเป็นกลุ่มสิทธิพล มีพลังบังคับทางการเมืองมีกิจกรรมบางส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับ
การเมือง มีหน้าที่ป้องกันการใช้อำนาจรัฐที่มากเกินไปหรือคานกับอำนาจรัฐ มีบทบาทส่งความ
ต้องการของกลุ่มให้เป็นเป็นนโยบายรัฐ การดำเนินการทางการเมืองสร้างมติมหาชนให้สนับสนุน
ข้อเรียกร้อง เป็นพันธมิตรกับพรรคการเมืองที่มีแนวทางเดียวกัน การเรียกร้องที่เป็นการชักชวน
หรือกดดันก็เพื่อให้รัฐมีความสนใจในข้อเสนอ

การดำเนินกิจกรรมในการรักษาผลประโยชน์ เรียกร้องเรื่องราคาอ้อยให้สูงขึ้น
ชลอการชำระหนี้กองทุนอ้อย เสนอขอมีส่วนแบ่งในผลพลอยได้จากอ้อย ต้องการให้รัฐดำเนินการ
เรื่องผลิตพลังงานทดแทนจากอ้อยอย่างเป็นจริง ขอให้รัฐแก้ปัญหาค่าเงินบาทแข็งตัวทำให้อ้อย
ส่งออกไม่ได้ แก้กฏหมายอ้อยให้ในส่วนที่ชาวไร่เสียเปรียบ ให้รัฐเข้าดูแลชาวไร่ที่ประสบภัย
ธรรมชาติ

การดำเนินกิจกรรมในการส่งเสริมผลประโยชน์ การประชุมร่วมแบบบูรณาการ กับหน่วยราชการเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตอ้อย การนำอ้อยไปผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อเพิ่มคุณค่า ราคาอ้อย สนับสนุนพรรคการเมืองที่มีแนวทางเดียวกัน การประกันราคาอ้อยเพื่อความมั่นคงใน ด้านราคา

ปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้แก่

ปัญหาอุปสรรคในการใช้สิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบาย

ผ่านผู้นำทางการเมืองและรัฐบาล รัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองปิดกั้นบทบาท การแสดงออกทางการเมืองของชาวไร่อ้อย ไม่ตอบสนองในข้อเรียกร้อง

ผ่านนักการเมืองและพรรคการเมือง มีอุดมการณ์ที่ขัดแย้งกับสมาชิกชาวไร่อ้อย ส่วนใหญ่

ผ่านสภานิติบัญญัติ ผ่านกลไกรัฐระดับนโยบาย ผู้มีอำนาจกำหนดนโยบายให้ ความสำคัญกับกลุ่มนายทุนมากกว่าชาวไร่อ้อย ผ่านกลไกรัฐระดับปฏิบัติ ระบบราชการมีความ ล่าช้าในการนำพาข้อเสนอของชาวไร่อ้อย

สื่อมวลชน ส่วนใหญ่ขาดการให้ความสำคัญกับปัญหาของชาวไร่อ้อยในการ นำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะ

ปัญหาภายใน

การฝึกฝนการเมืองแบบยี่ดัดดิดของผู้ในระดับสูงสมาคม ฯ หากสมาชิกหรือ กรรมการสมาคมท่านใดมีอุดมการณ์ที่แตกต่าง หรือคนละฝ่าย ก็จะมีอคติกับผู้นั้นเด่นชัด

ผู้นำหรือกรรมการบริหารสมาคม ฯ บางท่านควบตำแหน่งทางการเมืองทำให้ยาก ในการที่จะแสดงบทบาทเป็นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างเด่นชัด

การผูกขาดอำนาจในตำแหน่งผู้นำระดับสูงมานาน สร้างฐานอำนาจรองรับ ไม่มี ผู้ใดสามารถเสนอชื่อเข้าแข่งขันเพื่อเป็นทางเลือกใหม่ได้ ทำให้ขาดการพัฒนาขององค์กรที่เป็น แบบบูรณาการ

เกิดความคิดแตกแยกความเห็นแตกต่างภายใน ระหว่างผู้นำและสมาชิก ทำให้เกิด แนวทางร่วมไม่ได้ เป็นผลทำให้องค์กรไม่สามารถทำหน้าที่แทนชาวไร่อ้อยได้อย่างแท้จริง

ปัญหาภายนอก

ความขัดแย้งทางการเมืองของสถานการณ์ปัจจุบัน ก่อให้เกิดรัฐพยายามควบคุมการรวมตัวเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ

ข้าราชการ และรัฐเข้าแทรกแซงเป็นการทำให้สมาคม ฯ ขาดอิสระในการบริหารจัดการองค์กร

นักการเมืองเข้าแทรกแซงทำให้สมาคม ฯ เป็นเครื่องมือทางการเมืองขาดอุดมการณ์ในการเสนอข้อเรียกร้องที่แท้จริง

2. อภิปรายผล

จากการทดสอบสมมติฐาน ประวัติความเป็นมา สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีผลต่อการแสดงบทบาททางการเมือง และปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ผลการทดสอบพบว่า

สมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 มีประวัติความเป็นมา เกิดความทุกข์ยาก การเสียเปรียบต่อนายทุนในการทำอาชีพชาวไร่ฮ้อย ขาดการให้ความสำคัญจากรัฐ พยายามต่อสู้แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จึงรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสถาบันองค์กรชาวไร่ฮ้อยที่มีความเข้มแข็งมีพลังในการขับเคลื่อน สามารถผลักดันนโยบายที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มตนได้

สถานภาพแวดล้อมทางสังคม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสมาคม ฯ ทั้งฝ่ายรัฐและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ต่างมุ่งที่จะได้ประโยชน์จากชาวไร่ฮ้อยทั้งนั้น ชาวไร่ฮ้อยจึงต้องพยายามปกป้องเพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนให้ได้มากที่สุด โดยการมอบหมายภาระหน้าที่ให้สถาบันองค์กรของชาวไร่ฮ้อย ทำหน้าที่แทนตนในการต่อสู้ทางสังคม

สถานภาพทางเศรษฐกิจ การลงทุนในอาชีพการเกษตรทำไร่ฮ้อย มีการใช้ทุนอย่างมากหากการขายผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มค่าทุนค่าแรงที่ลงไป ก่อให้เกิดความทุกข์ยากลำบาก ชาวไร่ฮ้อยจึงพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวจากสาเหตุของปัญหา ที่เป็นผลมาจากเงื่อนไข และปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจกับชาวไร่ฮ้อย

สถานภาพทางการเมือง จากการพยายามนำพาตัวเองเพื่อให้เข้าสู่ในระบบการเมือง เพื่อที่จะเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของตนจากผู้มีอำนาจรัฐ จัดการแก้ไขปัญหา ด้วยเหตุผลจากความด้อยโอกาสทางการเมืองของตน โดยการรวมตัวกันเพื่อเพิ่มพลังอำนาจการต่อรองกับรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เปิดโอกาสเอื้อประโยชน์ในการให้สิทธิ เสรีภาพในการรวมกลุ่ม การจัดตั้ง สถาบัน หรือองค์กรเพื่อแสดงบทบาททางการเมืองให้กับกลุ่มชาวไร่ฮ้อย ในการแสดงพลังเพื่อรักษาสิทธิอันชอบธรรมของผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพชาวไร่ฮ้อย ภายใต้กรอบของกฎหมาย ในการเมืองระบอบประชาธิปไตย

พระราชบัญญัติฮ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ได้ตราเป็นกฎหมายเฉพาะขึ้น เพื่อควบคุมรักษาความสงบเรียบร้อยทางสังคม ที่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของชาวไร่ฮ้อยสถาบันชาวไร่ฮ้อย และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับฮ้อย ให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ขจัดปัญหาการขัดแย้งทางสังคม

จากสมมติฐานจะเห็นว่าการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวชาวไร่ฮ้อยเขต 7 จะมีผลขึ้นอยู่กับ ประวัติความเป็นมาของสมาคม ฯ สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และพรบ.ฮ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 เป็นกรอบกำหนดความสามารถ การใช้อิทธิพลอำนาจผลักดันนโยบายโดยผ่านรัฐ สถาบันหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องที่เป็นบทบาททางการเมือง เพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม และเข้าใจถึงปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จะมีผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยเหล่านี้เป็นสำคัญ

3. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 มีส่วนที่จะขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ให้เกิดการพัฒนาการเมือง สมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นตัวแทนสาขาอาชีพ มีบทบาทสำคัญต่อระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เสมือนการตรวจสอบการทำงานของรัฐ เพื่อให้รัฐจัดสรรทรัพยากรที่มีคุณค่าให้กับสังคมอย่างเป็นธรรม ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มความสามารถของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 ในการเป็นองค์กรเอกชนที่ช่วยเหลือประชาชนเกษตรกรชาวไร่ฮ้อย โดยมิได้หวังผลประโยชน์อื่นใดนอกจาก การดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพในอาชีพชาวไร่ฮ้อยมีดังนี้

1. สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 มีอิสระในการดำเนินการ และบริหารงาน ของสมาคม ฯ อย่างไม่มีการแทรกแซงจากหน่วยงานอื่นใดหรือของรัฐ

หลักการเหตุผล

สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นจากชาวไร่อ้อยเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาในอาชีพ มีการบริหารงานภายในองค์กรที่มีสายงานการบังคับบัญชา และการจัดการอย่างมีระบบ มีพลังในการขับเคลื่อน ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในทุก ๆ ด้าน ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพชาวไร่อ้อย บางครั้งมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ หรือขอความช่วยเหลือจากรัฐ รัฐอาจมองว่าเป็นการสร้างควมวุ่นวายในสังคม ทำให้บ้านเมืองไม่สงบสุข ทำลายความน่าเชื่อถือการบริหารงานของรัฐ จึงพยายามเข้าควบคุมแทรกแซง โดยเข้ามามีส่วนรวมในการบริหารจัดการสมาคม ฯ หรือพยายามป้องกันโดยออกกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นการควบคุม รัฐไม่ควรหวาดระแวง ควรเปิดโอกาสให้องค์กรประชาชนบริหารตนเองอย่างมีอิสระเสรีภาพ รัฐควรเป็นรัฐที่เลี้ยงที่คอยแนะนำ และสนับสนุนในแนวทางที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อที่ชาวไร่อ้อยจะได้มีความเข้มแข็งแบบยั่งยืน และสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง ทำหน้าที่ดูแลรักษาผลประโยชน์ให้กับสมาชิกอย่างแท้จริง

2. นักการเมืองไม่ควรใช้สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เป็นเครื่องมือ ทางการเมือง เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตน

หลักการเหตุผล

การรวมกลุ่มของชาวไร่อ้อยเขต 7 จัดตั้งเป็นสถาบันสมาคมมีสมาชิกเป็นจำนวนมาก มีความเข้มแข็ง และมีอำนาจการต่อรองกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นสถาบันองค์กรที่มีพลัง นักการเมืองบางคนเห็นถึงประโยชน์ในทางการเมืองของตน จึงพยายามเข้ามาเกี่ยวข้องในทุก ๆ ด้านทั้งในรูปแบบการช่วยเหลืออุปถัมภ์แสดงความเห็นใจ ปลุกกระดม โจมตีฝ่ายตรงข้าม โดยใช้สถานการณ์จากความเดือดร้อนของชาวไร่ เพื่อหวังผลทางการเมืองแอบแฝง ทำให้การเรียกร้องผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยไม่ได้เกิดจากความเดือดร้อนที่แท้จริง เกิดจากการปลุกกระดมของนักการเมืองที่อยู่เบื้องหลัง กลายเป็นเครื่องมือของนักการเมือง มีผลทำให้การเรียกร้องผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยเป็นการเรียกร้องที่ขาดพลังอำนาจ

3. ผู้นำสมาคม ฯ ควรใช้แนวทางประชาธิปไตย ในการบริหารควบคุมปกครอง และบังคับบัญชา ในองค์กรสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7

หลักการเหตุผล

ผู้นำสมาคม ฯ เป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการบริหารจัดการหรือขับเคลื่อน เรื่องต่าง ๆ ของสมาคม ฯ ถ้าหากผู้นำบริหารงานองค์กรในรูปแบบเผด็จการ รวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ ตนผู้เดียว ทำให้สถาบันชาวไร่ฮ้อยมีผู้นำเป็นผู้กำหนดทิศทางแต่ผู้เดียว โดยไม่มีอำนาจอื่นใดมา ถ่วงดุล ทั้งที่ในการเมืองการปกครองประเทศเป็นระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นการขัดแย้งที่เด่นชัด ซึ่งเป็นการยากที่สถาบันหรือองค์กรดังกล่าวจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ควรเปิดรับหรือให้โอกาส สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาข้อเท็จจริงที่หลากหลายโดยไม่มีการบิดเบือน จะได้แก้ปัญหาที่ตรงประเด็น และยังสามารช่วยในการยอมรับการบริหารงานของผู้นำที่มีคุณภาพ และมติเสียงส่วนใหญ่ก่อให้เกิดความสามัคคีเข้มแข็ง และการคงอยู่ที่ยั่งยืนถาวรของสถาบัน องค์กรชาวไร่ฮ้อย เพื่อที่มีพลังอำนาจในรักษาผลประโยชน์ให้กับชาวไร่ฮ้อย

4. ผู้นำสมาคม ฯ เป็นกลางทางการเมือง เพื่อที่เป็นอิสระในการบริหารจัดการ สถาบันองค์กรอย่างมีคุณภาพ โดยมีต้องมีความโน้มเอียงหรืออคติกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

หลักการเหตุผล

ผู้นำสมาคม ฯ ควรมีความเป็นกลางทางการเมืองไม่ควรยึดติดกับการเมือง ควร ทำหน้าที่ในการบริหารสถาบันองค์กรชาวไร่ฮ้อยปลอดการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำเพื่อประโยชน์ ของชาวฮ้อยเป็นสำคัญจะทำให้การต่อสู้เคลื่อนไหวทางการเมืองหรือเรียกร้องเรื่องใด ๆ สามารถ กระทำการได้อย่างเต็มที่สมบูรณ์โดยไม่ต้องเกรงว่าความสัมพันธ์ของตนกับพรรคการเมืองหรือ รัฐมนตรีจะบาดหมางใจกันกับตน หากผู้นำไม่มีความเป็นกลางทางการเมืองจะทำให้การแสดงผล บทบาทของสถาบันองค์กรชาวไร่ฮ้อยไม่เป็นไปในแนวทางที่เป็นจริง ทั้งที่ชาวไร่ฮ้อยได้รับความ เดือดร้อน แต่ถูกปิดกั้นบทบาท และการแสดงออกจากผู้นำสถาบันองค์กรเนื่องจากเหตุผลส่วนตัว ของผู้นำ

5. สร้างการประสานงานระหว่างสถาบันองค์กรชาวไร่ฮ้อยทั่วประเทศ 29 สถาบันประสานงานระหว่างสถาบันองค์กรแบบบูรณาการ

หลักการเหตุผล

ร่วมสร้างความสัมพันธ์ประสานงานและส่งเสริมของสถาบันองค์กรชาวไร่ ฮ้อยทั่วประเทศ เพื่อดำเนินการในบทบาทการที่มีทิศทางเดียวกัน เป็นการเพิ่มพลังอำนาจการ

ต่อรองในการเรียกร้องผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อย สร้างความแข็งแกร่งในการเป็นสถาบันของชาวไร่อ้อย ทำให้มีแนวทางร่วมช่วยเหลือในการแก้ปัญหาทาง สังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นกับสมาชิก และเป็นการสร้างพัฒนาการที่ดีของแต่ละสถาบันองค์กรชาวไร่อ้อยทั่วประเทศไปพร้อมกันสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไร่อ้อยทั่วประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเหมือนกัน

6. สร้างเครือข่ายชาวไร่อ้อยในภูมิภาคอาเซียน เพื่อเพิ่มศักยภาพทางวิชาการการผลิตแลกเปลี่ยนความรู้ภูมิปัญญาของชาวไร่อ้อยแต่ละประเทศในอาเซียน

หลักการเหตุผล

เนื่องจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของสถาบันองค์กรชาวไร่อ้อยระหว่างประเทศในภูมิภาคแถบเดียวกัน การมีลักษณะพื้นที่และภูมิอากาศที่ใกล้เคียงคล้ายคลึงกัน การส่งเสริมหรือการพัฒนาในการเสริมสร้างผลผลิต สามารถทำได้สะดวกเพราะไม่มีความแตกต่างกันมากในเรื่องสภาพแวดล้อม สำหรับการจัดตั้งองค์การร่วมระหว่างประเทศของชาวไร่อ้อยในอาเซียน จะเป็นการช่วยเหลือสร้างความเข้มแข็งให้กับชาวไร่อ้อยในอาเซียนให้มีอำนาจการต่อรองเรื่องผลประโยชน์ในเวทีการแข่งขันกับตลาดการค้าโลก

7. ศึกษาดูงานต่างประเทศ รัฐหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนจัดการสัมมนาของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย ฯ ศึกษาดูงานในต่างประเทศทั้งในยุโรป และในเอเชีย

หลักการเหตุผล

เป็นการเปิดโลกทัศน์ทางความคิดให้มีความกว้างไกล ทำให้สามารถมองเห็นแนวทางการพัฒนาในอาชีพชาวไร่อ้อย และการบริหารจัดการสถาบันองค์กรชาวไร่อ้อยที่มีคุณภาพความสามารถ จากประเทศที่พัฒนา แล้วนำมาใช้เพิ่มพูนพัฒนาความรู้ความสามารถในการผลิตอ้อยและวิธีการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์พร้อมกับการใช้ประโยชน์จากอ้อยให้มีคุณค่ามากที่สุด นำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของไทยในเรื่องต่าง ๆ ในการพัฒนาศักยภาพของชาวไร่อ้อยให้มีความสามารถบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. วิจัยค้นคว้าประดิษฐ์กรรมผลผลิตจากอ้อย อ้อยเป็นพืชที่ใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนควรมีการค้นคว้าวิจัยอย่างจริงจัง

หลักการเหตุผล

การนำมาใช้ประโยชน์จากอ้อยให้สมคุณค่า โดยการค้นคว้าวิจัยสร้างสิ่ง

ใหม่ ๆ จากจากอ้อยหรือวัสดุเหลือใช้จากอ้อยมาเป็นของใช้หรืออื่น ๆ ที่หลากหลายกว่าปัจจุบันนี้ เช่นการนำมาทำผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน หรือพัฒนาในเรื่องการนำอ้อยมาใช้เป็นพลังงานทดแทนอย่างจริงจัง นำมาเป็นอาหารสัตว์ ผลิตเป็นปุ๋ยชีวภาพ เชื้อเพลิง ฯลฯ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางสร้างรายได้ ดีกว่าการหวังขายให้กับโรงงานน้ำตาลทรายเพียงเพื่อผลิตเป็นน้ำตาลทรายเพียงช่องทางเดียว ที่ไม่มีทางเลือกอื่นทำให้เกิดการเอาเปรียบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับอ้อย

9. สร้างยุทธศาสตร์ชาวไร่อ้อย ปลุกจิตสำนึกของเยาวชนรุ่นใหม่ ให้มีทัศนคติที่ดีในการเป็นอาชีพเกษตรกรชาวไร่อ้อย ถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้ความสามารถจากรุ่นต่อรุ่น

หลักการเหตุผล

ให้เยาวชนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญ และคุณค่าในอาชีพว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง อิสระ หากมีการพัฒนาอย่างจริงจัง ทั้งทางด้านวิชาการผลิต และอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย เหมือนอย่างในยุโรป ถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีรายได้ดี ไม่ต้องเข้ามารับใช้นายทุนในสังคมเมือง มีความสำนึกรักท้องถิ่น มีความมุ่งมั่นที่จะร่วมพัฒนาภูมิปัญญาของตนเอง การสร้างคนรุ่นใหม่เพื่อเป็นกำลังต่อไปในอาชีพเกษตรกรชาวไร่อ้อยนับว่าเป็นการสำคัญยิ่ง เพื่อเป็นการสานต่อ หากคนรุ่นใหม่ไม่เห็นความสำคัญหรือไม่ต้องการเป็นชาวไร่อ้อยเนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ หันไปประกอบอาชีพอื่น ๆ แทน อนาคตก็จะทำให้การพัฒนาการในอาชีพชาวไร่อ้อยได้หยุดลง และทำให้สถาบันองค์กรชาวไร่อ้อยลดบทบาทความสำคัญลงทันที ทำให้ชาวไร่อ้อยขาดความสามารถในเรื่องของการรักษาผลประโยชน์จากอาชีพชาวไร่อ้อย

10. แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชาวไร่อ้อยให้มีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

หลักการเหตุผล

สาเหตุขัดแย้งระหว่างชาวไร่อ้อยกับโรงงานน้ำตาลทรายส่วนหนึ่งมาจากปัญหาความไม่ชัดเจนในข้อกำหนดของการแบ่งปันผลประโยชน์ ควรช่วยกันเร่งหาแนวทางร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตกลงหาข้อสรุปที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย และปรับปรุงให้ทันต่อสมัยและเหตุการณ์บ้านเมืองปัจจุบันอย่างจริงจัง จากผู้มีอำนาจ โดยไม่หวังผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อที่ชาวไร่อ้อยจะได้รับประโยชน์จากกฎหมาย พรบ.อ้อยและน้ำตาลทรายอย่างเป็นธรรมมากที่สุด รัฐถ้ามีการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมกับทุกฝ่ายแล้วจะก่อให้เกิดความสงบสุขแก่บ้านเมืองได้ในที่สุด โดยปราศจากความขัดแย้ง

11. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในเรื่อง “การแทรกแซงทางการเมืองของรัฐในกลุ่มผลประโยชน์”

หลักการเหตุผล

เพื่อศึกษาถึงการบริหารประเทศของรัฐ ว่ามีลักษณะเช่นใด และได้ทราบว่าการปกครองของนั้นเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด เปิดโอกาสให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ มีความพร้อมในการเปิดเสรีภาพให้โอกาสหรือว่ามีความหวาดระแวง เห็นว่าเป็นอุปสรรคในการใช้อำนาจรัฐ กับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มต่าง ๆ ในการแสดงบทบาท ทำหน้าที่ของตน ที่มีผลต่อการทำงานของรัฐเป็นการค้นหาคำตอบ จากการบริหารงานของรัฐที่มีต่อกลุ่มผลประโยชน์ โดยศึกษาจากพฤติกรรมในการใช้อำนาจของรัฐว่ามีการใช้อำนาจไปในทิศทางใด และมีความพยายามเข้าครอบงำ ควบคุมกลุ่มผลประโยชน์ในรูปแบบใด และมากน้อยเพียงใด พร้อมกับสาเหตุ และผลกระทบที่เกิดขึ้น มาจากการเข้าแทรกแซงของรัฐว่ามีผลเป็นอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การประชุมวุฒิสภา (2547) “อ้อยและน้ำตาล” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน 2552

จาก http://www.senate.go.th/senate/report_detail.php?repoet_id=47

กรุงเทพออนไลน์ (2552) “กรม.คืนเงินส่วนต่าง 34 บาทให้ชาวไร่อ้อย” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน

2552 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/20090805/6240>

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2549, 4 มกราคม) “น้ำตาลทรายจะขึ้นราคาหรือ” *มติชนรายวัน* หน้า 6

ข่าวสด (2551) “ชาวไร่อ้อยฝืนหวาน ปีหน้าราคาตันละพัน” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน 2552

จาก <http://www.giggog.com/economic/cat5/news20112>

_____.(2551) “สมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 จัดประชุมใหญ่” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน 2552

จาก http://news.sanook.com/region/region_326162.php

จุมพล หนิมพานิช (2529) “ชนชั้นนำทางการเมืองไทยกับการกำหนดนโยบาย : ศึกษาเฉพาะกรณี

การผลิตและการจำหน่ายน้ำตาลทราย 2522-2525” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร

ดุสิตบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2535) “รัฐทุนนิยม” กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฐานเศรษฐกิจ (2550) “กลับสู่วงจรเดิม ๆ ของปัญหาอ้อยและน้ำตาลอีกแล้ว” คืบคืบวันที่ 24

กันยายน 2552 จาก <http://www.thannews.th.com/detialnews.php?T0822691>

_____.(2549) “ธ.ก.ส.หุดซ้ำกลุ่มวังขนาย ชูตัดเงินเกี่ยวอ้อยฤดูใหม่” คืบคืบวันที่ 24

กันยายน 2552 จาก <http://www.ust.co.th/perssroom.php?Id=80&page=News>

_____.(2551) “อ้อยน้ำตาลโคมา บีบน้ำตาอ้อยรัฐ หนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ” คืบคืบวันที่ 24

กันยายน 2552 จาก [http://vatjanapukka.spaces.live.com/blog/cns!](http://vatjanapukka.spaces.live.com/blog/cns!51DB51ABB18CD5FB!1376.entry)

[51DB51ABB18CD5FB!1376.entry](http://vatjanapukka.spaces.live.com/blog/cns!51DB51ABB18CD5FB!1376.entry)

ณรงค์ เพชรประเสริฐ (2518) “กลุ่มทุนนิยมผูกขาดในไทย” กรุงเทพมหานคร ปุณชน

เดลินิวส์ (2552) “ชาวไร่-อุตสาหกรรมเปิดศึกราคาอ้อย” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน 2552

จาก http://www.industry.go.th/ops/Lists/clipping_new/Disp.acpx?List=7fa83ce

ไทยรัฐ (2552) “กอร์ปศักดิ์ ลงพื้นที่เมืองกาญฯ รับฟังปัญหาเกษตรกร” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน

2552 จาก <http://news.nipa.co.th/news.action?newsid=118548>

เทียม กาฬภักดี (2553, 9 สิงหาคม) หัวหน้าโควต้าตัวแทนสมาชิกชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์โดย

วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 75/1 ม.8 ต.หนองกระทุ่ม อ.เดิมบางนางบวช

จ.สุพรรณบุรี

ธงชัย สุขจิตษ์ (2553, 16 กรกฎาคม) เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย
สัมภาษณ์โดย วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 72/19 ม.1 ต.ท่าไม้ อ.ท่ามะกา
จ.กาญจนบุรี

ธวัช น้าเกตุ (2553, 3 กันยายน) หัวหน้าโควต้าตัวแทนสมาชิกชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์
โดย วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 124 ม.8 ต.ศรีมงคล อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี

นัค ปลื้มจิตร (2553, 7 กรกฎาคม) หัวหน้าโควต้าตัวแทนสมาชิกชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์
โดย วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 83/1 ม.2 ต.ท่าไม้ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี

นรินทร์ ปทุมสูตร (2553, 9 สิงหาคม) หัวหน้าโควต้าตัวแทนสมาชิกชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์
โดย วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 797 ม.19 ต.หนองมะค่าโมง อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี

นาวิน เจียมอยู่ (2553, 3 กันยายน) หัวหน้าโควต้าตัวแทนสมาชิกชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์
โดย วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 357/19 ม.1 ต.ด่านมะขามเตี้ย อ.ด่านมะขามเตี้ย
จ.กาญจนบุรี

แนวหน้า (2551) “ชาวไร่อ้อยร้องผู้ว่าฯ สุพรรณ โรงงานน้ำตาลไม่เปิดหีบ” คืบคืบวันที่ 24
กันยายน 2552 จาก <http://www.naewna.com/news.asp?ID=89307>

ปัญญา จันทร์คงสุวรรณ (2553, 9 สิงหาคม) หัวหน้าโควต้าตัวแทนสมาชิกชาวไร่อ้อยเขต 7
สัมภาษณ์โดย วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 56 ม.1 ต.หนองมะค่าโมง อ.ด่านช้าง
จ.สุพรรณบุรี

ประกายเพชร นิษานนท์ (2538) “กลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการทางการเมืองไทย : ศึกษากรณี
สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์การประสานครหลวง” วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

ประชาชาติธุรกิจ (2549) “จับดาวังขนาย เงินขาดมือ บัวหลวงก็กัไม่ยอมปล่อยผู้” คืบคืบวันที่ 24
กันยายน 2552 จาก <http://www.ust.co.th/pressroom.pha?Id=60&page>

ประสงค์ นวธรรมพิเชษฐ์ (2553, 7 กรกฎาคม) หัวหน้าโควต้าตัวแทนสมาชิกชาวไร่อ้อยเขต 7
สัมภาษณ์โดย วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 199 ม.3 ต.จรเข้เผือก อ.ด่านมะขามเตี้ย
จ.กาญจนบุรี

ผู้จัดการออนไลน์ (2551) “ก.อูดเคินสายชี้แจงชาวไร่อ้อยตามมติ ครม.ที่กาญจน์” คืบคืบวันที่ 24
กันยายน 2552 จาก [http://boydream.com/manager-news-
content.php?newid=84579](http://boydream.com/manager-news-content.php?newid=84579)

ผู้จัดการรายวัน (2551) “ชาวไร้อ้อยดินขอเพิ่มค่าอ้อย 850บ/ตัน” คืบค้นวันที่ 24 กันยายน 2552

จาก <http://www.pandinthong.com/ViewContent.php?Content Id=1782>

_____.(2552) “รง.กลุ่มวังขนายเบี้ยวจ่ายค่าอ้อยชาวไร่อ้อยรัฐช่วยวันนี้” คืบค้นวันที่ 24 กันยายน 2552 จาก

http://www.industry.go.th/ops/Lists/cipping_news/Disp.aspx?list7fa83ce

พนม ตะโกเมือง (2553, 8 สิงหาคม) กรรมการบริหาร ประชาสัมพันธ์ ผู้นำสมาคมกลุ่มชาวไร้อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์โดย วรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 57 ม.15 ต.สระสี่มุม อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526) *การศึกษารัฐศาสตร์แนวทงอำนาจ หลักการและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

“พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย ฉบับพิเศษ พ.ศ. 2527” (2527, 8 สิงหาคม)

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 101 ตอนที่ 103 หน้า 1-23

พฤทธิสถาน ชุมพล,ม.ร.ว. (2531) *ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคภูมิ เมฆประยูร (2553, 7 กรกฎาคม) หัวหน้าโคเวต้าตัวแทนสมาชิกชาวไร้อ้อยเขต 7

สัมภาษณ์โดย วรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 232/2 ม.2 ต.บ้านเก่า อ.เมือง

จ.กาญจนบุรี

มติคณะรัฐมนตรี (2550) “การรักษาเสถียรภาพอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายและการแก้ไขปัญหากรณีโรงงานน้ำตาลกลุ่มวังขนายไม่จ่ายเงินค่าอ้อยขั้นต้น ฤดูกาลผลิตปี 2549/2550 ให้กับเกษตรกรชาวไร้อ้อยครบถ้วน” คืบค้นวันที่ 24 กันยายน 2552

จาก <http://www.ryta.com/s/cabt/100184>

มติชนออนไลน์ (2552) “ชาวไร้อ้อยประท้วงหน้าทำเนียบร้องรัฐบาลแก้ราคาตก” คืบค้นวันที่ 24 กันยายน 2552 จาก

http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1248758848

มนตรี เจนวิทย์การ (2517) “กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย”

วารสารธรรมศาสตร์ 3, 2 (กุมภาพันธ์) : 65

_____.(2522) กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ข้อคิดบางประการในแง่กฎหมายสาธารณะและกระบวนการเมือง ใน *นโยบายรัฐ อะไรทำไมอย่างไร* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

-(2527) *สังคมิวิทยาการเมือง การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
-(2528) “บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อรัฐบาล ระบบราชการ ประชาชน และ
การพัฒนาประเทศ” เอกสารทางวิชาการหมายเลข 13 กรุงเทพมหานคร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
-(2541) “สังคมิวิทยาการเมือง : การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม” ใน *เอกสารการสอน
ชุดวิชาหลักและวิธีศึกษาทางรัฐศาสตร์* หน่วยที่ 11 หน้า 547-549 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยโทยัฒนราชราษ สาขาวิชารัฐศาสตร์
- ไมตรี อินทสุด (2521) “กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง : ความหมายและแนวทางการศึกษา”
ใน *รัฐศาสตร์นิเทศ* 13 (มิถุนายน): 74-75
- ไม่เปิดเผยนามคนที่ 1 (2553, 16 กรกฎาคม) เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล
ทราย สัมภาษณ์โดย วรรณรัชต์ แพงหนู สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและ
น้ำตาลทราย อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
- ไม่เปิดเผยนามคนที่ 2 (2553, 16 กรกฎาคม) เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล
ทราย สัมภาษณ์โดย วรรณรัชต์ แพงหนู สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและ
น้ำตาลทราย อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
- ไม่เปิดเผยนามคนที่ 3 (2553, 16 กรกฎาคม) เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล
ทราย สัมภาษณ์โดย วรรณรัชต์ แพงหนู สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและ
น้ำตาลทราย อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
- ไม่เปิดเผยนามคนที่ 4 (2553, 16 กรกฎาคม) เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล
ทราย สัมภาษณ์โดย วรรณรัชต์ แพงหนู สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและ
น้ำตาลทราย อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
- ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2550) ฉบับลงประชามติ 19 สิงหาคม
พ.ศ.2550 หน้า 24-25
- รังสรรค์ ธนะพรพันธ์ (2532) “การกำหนดนโยบายเศรษฐกิจในประเทศไทย บทวิเคราะห์เชิง
ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจการเมือง พ.ศ.2575-2530” กรุงเทพมหานคร สมาคม
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

วงศ จันทพานิช (2534) “บทบาทและอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว” วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

วรกิจ เลาวิชุกรนกุล (2553, 7 กรกฎาคม) รองเลขาธิการ ผู้นำสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์โดย วรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 98 ม.4 ต.ท่าไม้ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, ธโสธร ตู้อองคำ (2547) “พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์” ใน *ประมวลสารชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย* หน่วยที่ 12 หน้า 72-74 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์

สมจิตร อุดมสินค้า (2553, 7 กรกฎาคม) หัวหน้าโศกต้าวตัวแทนสมาชิกชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์โดย วรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 19/11 ม.3 ต.จรเข้เผือก อ.ด่านมะขามเตี้ย จ.กาญจนบุรี

สมพงษ์ ชูมาก (2517) “กลุ่มอิทธิพลคืออะไร” *รัฐศาสตร์นิเทศ* 9 (กรกฎาคม): 18

สมภพ โหตระกิตย์ (2505) กฎหมายรัฐธรรมนูญ คำบรรยาย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย หน้า 25-28

สยามธุรกิจ (2551) “อุตสาหกรรมอ้อยร้าวชาวไร่ลอยแพโรงงาน” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน 2552 จาก http://www.siamturakij.com/home/news/print_news.php?news_id=10828

_____ (2552) “อ้อยถึงคิวรวย” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน 2552 จาก http://www.siamturakit.com/home/news/display_news.php?news_id=413087

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2552) “สรุปสภาพการผลิต การตลาดและราคาในประเทศ” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน 2552 จาก

http://www.oae.go.th/ewt_news.php?nid=6902&filename=news

สังข์ พัฒโนทัย (2511) “กลุ่มอิทธิพล” ใน *ปทานุกรมศัพท์ทางการเมืองอังกฤษ-ไทย* พระนคร การพิมพ์ หน้า 752

สุทิน ชฎาดำ (2553, 28 สิงหาคม) กรรมการบริหาร ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ ผู้นำสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์โดย วรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 61 ม.5 ต.ปากแสด อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี

- สุนทร ลิขิตวน (2528) “กระบวนการเกิดกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย: ศึกษากรณีสหพันธ์
ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุรพล ราชภัณฑารักษ์ (2539) *พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์* พิมพ์ครั้งที่ 8
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สมชาย ฉายแสง (2553, 7 กรกฎาคม) หัวหน้าโคเวต้าตัวแทนสมาชิกชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์
โดย วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 11/1 ม.3 ต.จรเข้เผือก อ.ด่านมะขามเตี้ย
จ.กาญจนบุรี
- แสวง รัตนมงคลมาศ, ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2514) “กลุ่มอิทธิพล กำเนิดบทบาท ผู้สร้างและทัศนะ
ต่อการเปลี่ยนแปลง” ใน *สัปดาห์การเมือง* พระนคร ไทยวัฒนาพานิช หน้า 213
_____. (2541) “กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดัน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา
สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย* หน่วยที่ 13 หน้า 784-786
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- อดุลย์ เลียงอาจ (2553, 30 กรกฎาคม) นักวิชาการสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 สัมภาษณ์โดย
วรรณรัชต์ แพงหนู เลขที่ 14 ม.3 ต.อุโลกสีห์หมื่น อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
- อภิชัย สรสิริ (2518) “บทบาทของกรรมกรในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย”
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Almond, Gabriel A. and Colesman, James S. (1960) *The Politics of Developing Areas*.
Princeton, N.J : Princeton University Press, pp. 11-13, 36-37
- Almond, Gabriel A. and Powell, Bingham G, Jr. (1966) *Comparative Politics*. Boston: Little
Brown.
_____. (1980) *Comparative Politics Today : A World view* Little, Brown.
- Bachrach, Peter and Baratz, Morton S. (1963) “Decisions and Nondecisions: An Analytical
Framework” *The American Political Science Review* 57 (September), pp. 633-
635, 637.
- Dahl, Robert A. (1984) *Modern Political Analysis*, Englewood Cliffs, New Jersey Prentice-Hall.
- Duverger, Maurice. (1972) *Party Politics and Pressure Group*. Translated by Robert Wagoner.
Sheffield: Nelson’s University Paperback, pp. 101-102, 104-105.

- Finer, S.E. (1958) "Interest Groups and Political Progress in Great Britain." In *Interest Group on Four Continents*, edited by H.W. Ehrmann. Pittsburgh: University of Pittsburgh press, p. 237.
- Hunt N.C. (1956) "Pressure Group in the U.S.A." *Occident*, Vol. XII, p. 114.
- Lasswell, Harold D. and Kaplan, Abraham. (1976) *Power and Society: A Framework for Political Inquiry*. New Haven: Yale University Press, p. 87.
- Salisbury, Robert H. (1969) "An Exchange Theory of Interest Group." *Midwest Journal of Political Science*, pp. 3-5.
- Truman, David B. (1955) *The Governmental Process: Political Interest and Public Opinion*. New York: Alfred A. Knopf.
- Wootton, Graham. (1978) *Interest-Groups*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง

- แบบสัมภาษณ์นี้สำหรับ ผู้นำและตัวแทนสมาชิกสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7
- แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่องบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถามนี้แบ่งออก 5 ตอน จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้าน ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้าน บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้าน ประวัติความเป็นมาด้านการเมือง

ตอนที่ 5 การแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคม ฯ

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ.....อายุ.....ตำแหน่ง.....
ที่อยู่.....เบอร์โทร.....

1. ท่านเป็นสมาชิกในสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 ตั้งแต่.....ถึง.....

2. ท่านดำรงตำแหน่งในสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต เขต 7 ตั้งแต่.....ถึง.....
.....มาแล้วกี่สมัย.....ปัจจุบันเป็นสมัยที่.....

3. ระดับการศึกษาของท่าน

ประถม

มัธยม

อาชีวะ

ปริญญาตรี

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ต่ำกว่า 10,000 10,000-19,999
 20,000-29,999 30,000-39,999
 40,000 ขึ้นไป อื่นๆ(โปรดระบุ).....
5. ท่านประกอบอาชีพอื่นด้วยหรือไม่ นอกจากการทำไร่อ้อย
- ทำไร่อ้อยอย่างเดียว
 ประกอบอาชีพอื่นด้วย (โปรดระบุ).....
6. ท่านเดินทางมารวมกลุ่มพบปะทำกิจกรรมกัน ที่สมาคมชาวไร่อ้อย 7 มากน้อยเพียงใด
- ทุกสัปดาห์
 ทุกเดือน
 2-3 เดือน/ครั้ง
 4-5 เดือน/ครั้ง
 อื่น(โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

7. ท่านคิดว่าสังคมชนบทที่เป็นสังคมเกษตรกรรมความเป็นอยู่มีความแตกต่างกับสังคมเมืองด้านใดบ้าง
- สังคม
 เศรษฐกิจ
 การเมือง
 อื่น (โปรดระบุ).....
8. ท่านคิดว่าเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกอ้อย กับเกษตรกรด้านอื่นๆมีวิถีความเป็นอยู่ เหมือนหรือแตกต่างกันเพียงใด
- เหมือนกัน
 ใกล้เคียงกัน
 แตกต่างกัน
 ไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9. เกษตรกรที่มีอาชีพปลูกอ้อย ส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านใดมากที่สุด
- ภัยธรรมชาติ ดิน ฟ้า อากาศ
 - เศรษฐกิจ
 - วิชาการการผลิต
 - นโยบายรัฐ
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
10. สมาคมของท่านส่วนใหญ่ นำปัญหาด้านใดมาเข้าที่ประชุมเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา
- เศรษฐกิจ
 - นโยบายของรัฐ
 - วิชาการการผลิต
 - ดิน ฟ้า อากาศ
 - อื่นๆ (โปรดระบุ)
11. ในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลมีความสำคัญกับสมาคมของท่านเพียงใด
☐ น้อยมาก	☐ มาก
☐ น้อย	☐ ปานกลาง
☐ มากที่สุด	
12. สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลมีความสำคัญกับสมาคมของท่านด้านใดมากที่สุด
- เศรษฐกิจ
 - วิชาการการผลิต
 - ด้านการบริหารจัดการ
 - นโยบายรัฐ
 - อื่นๆ (โปรดระบุ)
13. สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลมีบทบาทและสามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาให้กับสมาคมเพียงใด
☐ น้อยมาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ มาก
☐ มากที่สุด	

14. ปัจจุบันการประชุมสัมมนาร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับสมาคม ท่านคิดว่าได้ช่วยแก้ไข
ปัญหาให้กับสมาคมของท่านเพียงใด
- น้อยมาก ปานกลาง
 น้อย มาก มากที่สุด
15. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าร่วมประชุมกับสมาคมของท่านส่วนมากมาจากหน่วยงานใด
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 กระทรวงพาณิชย์
 กระทรวงอุตสาหกรรม
 อื่น (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านบทบาทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

16. ปัจจุบันนี้หลังจากที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ส่งผลกระทบต่อ
บทบาทของสมาคมท่านหรือไม่และเป็นเรื่องใด
- ส่งผลในเรื่อง.....
 ไม่ส่งผล.....
17. ท่านคิดว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ใช้อำนาจต่อการเสนอข้อเรียกร้อง
หรือข้อเสนอแนะของสมาคมของท่านมากน้อยเพียงใด
- น้อยมาก ปานกลาง
 น้อย มาก
 มากที่สุด
 อื่น (โปรดระบุ).....
18. ตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน สมาคมของท่าน
ประสบปัญหาด้านใดมากที่สุด
- ด้านเศรษฐกิจ การเมือง
 สังคม
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

19. ตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน สมาคมของท่าน
ได้มีกิจกรรมที่แสดงออกทางการเมืองอย่างน้อยเพียงใด (หากมีโปรดระบุประเภทกิจกรรมใน
ช่องอื่นๆ)

- ไม่มีเลย มีพอสมควร
 มีน้อยมาก มีมาก
 อื่นๆ.....

20. การจัดกิจกรรมของสมาคมของท่านส่วนใหญ่เป็นเรื่องใด (โปรดอธิบาย)

.....
.....

21. ปัจจุบันหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีส่วนสนับสนุนหรือคัดค้านการจัดกิจกรรมทางการเมือง
ของสมาคมหรือไม่ (โปรดระบุชื่อหน่วยงานในช่องอื่น)

- คัดค้าน หนึ่งเฉย
 ไม่เห็นด้วย เห็นชอบด้วย
 เข้าร่วมกิจกรรม สนับสนุน
 อื่น (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 4 ประวัติความเป็นมาด้านการเมือง

22. สมาคมของท่านได้ให้การสนับสนุนกิจการต่างๆ ของพรรคการเมืองบ้างหรือไม่

- ไม่มีเลย
 เป็นบางครั้ง
 เป็นประจำ
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

23. ท่านเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดบ้างหรือไม่

- เป็น (โปรดระบุ).....
 ไม่เป็นเพราะ (โปรดระบุ).....

24. ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสมาคมของท่านมีความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับบุคคลต่อไปนี้บ้างหรือไม่ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- สส. ข้าราชการระดับสูงในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 สว. รัฐมนตรี
 นายกรัฐมนตรี
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
25. ท่านเห็นด้วยกับ พ.ร.บ.อัยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 หรือไม่ เพราะเหตุใด
- เห็นด้วยเพราะ (โปรดระบุ).....
 ไม่เห็นด้วยเพราะ (โปรดระบุ).....
26. สมาคมของท่านได้เคยเชิญบุคคลต่อไปนี้เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษา หรือกรรมการบ้างหรือไม่ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- สส. ข้าราชการระดับสูง
 สว. รัฐมนตรี
 นายกรัฐมนตรี อื่นๆ (โปรดระบุ).....
27. ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสมาคมของท่านได้เคยเชิญ บุคคลในข้อ 26 มาร่วมงานเป็นเกียรติในงาน ของสมาคมที่จัดขึ้นเนื่องในโอกาสต่างๆ บ้างหรือไม่
- ไม่เคยเพราะเหตุใด.....
 เคยเพราะเหตุใด.....

ตอนที่ 5 การแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคม

28. ในปัจจุบันหากเกิดปัญหาอันมีผลกระทบต่อสมาคมของท่าน องค์กรใดที่ท่านจะเข้าพบ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- พรรคการเมือง ทำเนียบรัฐบาล
 รัฐสภา สำนักงานคณะกรรมการอัยและน้ำตาล
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

29. ปัจจุบันนี้ท่านคิดว่า สมาคมของท่านสามารถ โน้มน้ำวการตัดสินใจขององค์กรใด ได้มากที่สุด
- หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง พรรคการเมือง
 รัฐสภา รัฐบาล
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
30. ท่านคิดว่าในปัจจุบันองค์กรใดที่สามารถมีอิทธิพลและที่ส่งผลกระทบต่อสมาคมของท่าน (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล รัฐสภา
 พรรคการเมือง รัฐบาล
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
31. ปัจจุบันนี้ หลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 สมาคมของท่านได้มีการเสนอข้อเรียกร้องต่อองค์กรของรัฐ บ้างหรือไม่ เพียงใด
- น้อยมาก น้อย
 ปานกลาง มาก
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
32. ข้อเรียกร้องที่สมาคมของท่านเสนอข้อเรียกร้อง ต่อองค์กรของรัฐส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใด (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- เรื่องผลผลิต เรื่องการตลาด
 เรื่องราคา เรื่องการจัดการจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
33. ในปัจจุบันข้อเรียกร้องหรือข้อเสนอแนะที่เสนอต่อองค์กรของรัฐ ส่วนใหญ่มีผลประการใด
- ได้รับการเห็นชอบแต่ไม่มีการแก้ไข
 ได้รับการเห็นชอบ มีการแก้ไขบ้าง
 ได้รับการเห็นชอบ มีการแก้ไขมาก
 ได้รับความเห็นชอบ มีการแก้ไขทั้งหมด
 ไม่ได้รับการเห็นชอบ
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

34. หากข้อเรียกร้องหรือข้อเสนอแนะที่ทางสมาคมเสนอกับองค์กรของรัฐไม่ได้รับการตอบสนอง หรือเห็นชอบด้วยทางสมาคมสมาคมจะใช้วิธีการใดในการกดดันหรือเชิงบังคับองค์กรนั้นๆ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- ทบทวนข้อเสนอเพื่อเสนอใหม่ เปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอใหม่
 ใช้ความรุนแรงบีบบังคับ ยื่นยื่นเจตนาเดิม
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
35. ปัจจุบันทางสมาคมต้องการที่จะให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงแก้ไขนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทางสมาคมบ้างหรือไม่
- ไม่ต้องการ (ระบุเหตุผล).....
 ต้องการ (ระบุเหตุผล).....
36. ปัจจุบันสมาคมของท่านต้องการที่จะเข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาล เพื่อผลประโยชน์ต่อทางสมาคมของท่านหรือไม่เพราะเหตุใด
- ไม่ต้องการ (ระบุเหตุผล).....
 ต้องการ (ระบุเหตุผล).....
37. ปัจจุบันสมาคมของท่านต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เพื่อผลประโยชน์ต่อทางสมาคมของท่านหรือไม่เพราะเหตุใด
- ไม่ต้องการ (ระบุเหตุผล).....
 ต้องการ (ระบุเหตุผล).....
38. ท่านคิดว่าความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเรียกร้องผลประโยชน์ของสมาคมต่อภาครัฐเกิดจากข้อใด (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- ความชัดเจนของข้อเรียกร้อง
 ความเข้มแข็งของสมาคม
 นโยบายของรัฐ
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

39. ปัจจุบันนี้องค์กรภาครัฐได้เข้ามาสนับสนุนสมาคมของท่านบ้างหรือไม่ และส่วนใหญ่เป็นเรื่องอะไร

(โปรดอธิบาย).....

40. การพยายามเข้ามาเกี่ยวข้องกับของภาครัฐท่านคิดว่าเจตนาที่แท้จริงคืออะไร

เพื่อสนับสนุนสมาคม เพื่อควบคุมสมาคม

เพื่อสร้างความชอบธรรมแก่รัฐ

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

แบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง

- แบบสัมภาษณ์นี้สำหรับ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล
- แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่องบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550
- ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถามนี้แบ่งออก 5 ตอน จำนวน 37 ข้อ

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้าน บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้าน ประวัติความเป็นมา

ตอนที่ 5 การแสดงบทบาททางการเมือง

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ.....อายุ.....ตำแหน่ง.....
ที่อยู่.....เบอร์โทร.....

1. ท่านทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล เป็นเวลาที่ปี.....
ตั้งแต่..... ถึง..... ทำหน้าที่.....

2. ระดับการศึกษาของท่าน

- มัธยม
- อาชีวะ
- ปริญญาตรี
- ปริญญาโท
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

3. ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่า 10,000
- 10,000-19,999
- 20,000-29,999
- 30,000-39,999
- 40,000 ขึ้นไป

4. ท่านประกอบอาชีพอาชีพอื่นด้วยหรือไม่

- ประกอบอาชีพนี้อาชีพเดียว
- ประกอบอาชีพอื่นด้วย (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง

5. ท่านคิดว่าเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกอ้อย นั้นมีสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง แตกต่างกับเกษตรกรด้านอื่นๆ หรือไม่

- เหมือนกัน (โปรดระบุ).....
- แตกต่างกัน (โปรดระบุ).....

6. ท่านคิดว่าเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกอ้อย นั้นส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านใดมากที่สุด

- ภัยธรรมชาติ
- เศรษฐกิจ
- นโยบายของรัฐ
- การตลาด
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. หน่วยงานของท่าน นั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ในเรื่องใดบ้าง

- (โปรดอธิบาย).....

8. หน่วยงานของท่านให้ความสำคัญกับสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 ในด้านใดมากที่สุด

- (โปรดอธิบาย).....

9. ท่านคิดว่าสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 มีอิทธิพลต่อหน่วยงานของท่านนั้นเพียงใด

- น้อยมาก ปานกลาง
 น้อย มาก
 มากที่สุด อื่น (โปรดระบุ).....

10. ปัจจุบันนี้ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของท่านกับทางสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 มีความสัมพันธ์ดีหรือไม่เพียงใด

- น้อยมาก ปานกลาง
 น้อย ดี
 ดีมาก

11. ท่านคิดว่าทางหน่วยงานของท่าน มีส่วนช่วยเหลือกับทางสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 หรือไม่มากนักเพียงใดและส่วนใหญ่เป็นเรื่องอะไร

- (โปรดอธิบาย).....

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

12. หลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของท่านกับทางสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 มีการเปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

- (โปรดอธิบาย).....

13. ท่านคิดว่าหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 ได้เปลี่ยนแปลงหรือไม่ เปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

- (โปรดอธิบาย).....

14. ท่านคิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้ ได้ให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนมากน้อยเพียงใด
- น้อยมาก ปานกลาง
- น้อย มาก
- มากที่สุด

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมาทางการเมือง

15. ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันการรวมตัวกันของเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกอ้อยจัดตั้งเป็นสมาคมขึ้นเพื่อเหตุผลทางด้านใด (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม
- ด้านการเมือง ด้านการจัดการเพื่อการผลิต
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....
16. ท่านคิดว่าตั้งแต่หลังการประกาศใช้ พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาล พ.ศ.2527 เป็นกฎหมายที่ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ที่มีอาชีพปลูกอ้อยมากน้อยเพียงใด
- น้อยมาก ปานกลาง
- น้อย มากที่สุด
- มาก อื่นๆ (โปรดระบุ).....
17. ท่านคิดว่า พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาล พ.ศ.2527 ฉบับนี้ ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่และควรแก้ไขในส่วนใด
- ไม่ควรแก้ (โปรดอธิบาย).....
-
- ควรแก้ไข (โปรดอธิบาย).....
-
18. ทางหน่วยงานของท่านเคยมีความขัดแย้งกับทางสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 หรือผู้นำสมาคมบ้างหรือไม่ หากขัดแย้งเป็นเรื่องอะไร
- ไม่เคยมีความขัดแย้ง
- เคยมีความขัดแย้ง (โปรดระบุเรื่อง).....

19. หากมีความขัดแย้งกัน ตามข้อ 18 ใช้วิธีการใดในการแก้ไข

(โปรดอธิบาย).....

.....

.....

.....

20. ทางหน่วยงานของท่าน เคยมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 บ้างหรือไม่

ไม่มี

มี (โปรดอธิบายลักษณะความสัมพันธ์).....

.....

.....

ตอนที่ 5 ปัจจัยด้านบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7

21. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการรวมตัวของชาวไร่อ้อย จัดตั้งเป็นสมาคมเพื่อสร้างพลังและความเข้มแข็งให้กับอาชีพชาวไร่อ้อยเพื่อต่อรองกับอำนาจรัฐ

เห็นด้วย (โปรดอธิบาย).....

.....

.....

ไม่เห็นด้วย (โปรดอธิบาย).....

.....

.....

22. การเสนอข้อเรียกร้องผลประโยชน์ของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 ต่อภาครัฐนั้นมีความมากน้อยเพียงใด

น้อยมาก

ปานกลาง

น้อย

มาก

มากที่สุด

23. ชื่อเรียกร้องของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อย เขต 7 ส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของท่านเป็น
เรื่องอะไร

○ (โปรดอธิบาย).....

.....

24. รูปแบบการเสนอชื่อเรียกร้องผลประโยชน์ของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อย เขต 7 ต่อดังค์กรรัฐมี
ลักษณะ

○ (โปรดอธิบาย).....

25. ส่วนใหญ่การเสนอชื่อเรียกร้องของสมาคมชาวไร่ฮ้อยเขต 7 ได้เสนอกับหน่วยงานใดบ้าง

○ (โปรดอธิบาย).....

.....

26. ส่วนใหญ่การเรียกร้องผลประโยชน์ของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อย เขต 7 ประสบผลสำเร็จหรือไม่
เรื่องใดบ้าง

○ สำเร็จ (เรื่องอะไรบ้างโปรดอธิบาย).....

.....

○ ไม่สำเร็จ (เรื่องอะไรบ้างโปรดอธิบาย).....

.....

27. การรวมกันของสมาคมกลุ่มชาวไร่ฮ้อยเขต 7 นั้นมีความเข้มแข็งมากน้อยเพียงใด

○ น้อยมาก ○ น้อย

○ ปานกลาง ○ มาก

○ มากที่สุด

28. หน่วยงานภาครัฐได้เข้าไปดูแลสนับสนุนสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 มากน้อยเพียงใด

น้อยมาก

ปานกลาง

น้อย

มาก

ที่สุด

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

29. ส่วนใหญ่เรื่องที่ภาครัฐเข้าไปดูแลสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 เป็นเรื่องอะไร

(โปรดอธิบาย).....

30. ท่านคิดว่า สมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 มีอิทธิพล ต่อหน่วยงานใด ของรัฐมากที่สุดที่สามารถ
โน้มน้าวให้กระทำตามความต้องการของสมาคมได้

(โปรดอธิบาย).....

31. ท่านคิดว่า ตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 รัฐบาล ได้ให้
ความสำคัญต่อการแสดงบทบาททางการเมืองของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 หรือไม่ และ
เพียงใด

น้อยมาก

ปานกลาง

น้อย

มากที่สุด

มาก

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

32. ท่านคิดว่า รัฐบาลควรเข้ามาควบคุมกำกับการสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 หรือไม่ เพราะเหตุ
ใด

ควรควบคุม (อธิบายเหตุผล).....

ไม่ควรควบคุม (อธิบายเหตุผล).....

33. ท่านคิดว่าการเรียกร้องผลประโยชน์ของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 ที่จะส่งผลสำเร็จหรือล้มเหลวมาจากปัจจัยใดบ้าง
- ความชัดเจนของข้อเรียกร้อง
 - ความเข้มแข็งของสมาคม
 - นโยบายรัฐ
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
34. ท่านคิดว่าการเรียกร้องผลประโยชน์ของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อย เขต 7 แต่ละครั้งนั้นเกิดจากปัญหาความเดือดร้อนจริงของสมาชิก หรือเป็นสถานการณ์ทางการเมือง
- (โปรดอธิบาย).....
35. ท่านคิดว่าเพราะเหตุใด รัฐจึงให้ความสำคัญกับสมาคมชาวไร่อ้อยเขต 7 เป็นพิเศษ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง
 - เป็นผู้ควบคุมทรัพยากรที่มีค่า
 - มีพลังในการโต้แย้ง
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
36. ท่านคิดว่า สมาคมชาวไร่อ้อย เขต 7 นั้นมีความสำคัญต่อหน่วยงานของท่านอย่างไร
- (โปรดอธิบาย).....
37. ท่านคิดว่าการเรียกร้องผลประโยชน์หรือการเสนอข้อเรียกร้องของสมาคมกลุ่มชาวไร่อ้อยเขต 7 นั้นใครได้รับผลประโยชน์เป็นส่วนใหญ่ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
- นายทุน
 - นักการเมือง
 - แกนนำกลุ่ม
 - สมาชิกส่วนใหญ่
 - อื่น (โปรดระบุ)

ภาคผนวก ข

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์)

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์)

1. ชื่อ ดร. ทวีศักดิ์ สุรชาติดำรงศรีรัตน์
 สถานที่ทำงาน สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตำแหน่งอาจารย์ ระดับ 7
 วุฒิการศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ความเชี่ยวชาญ/ความถนัด รัฐประศาสนศาสตร์

2. ชื่อ ผศ. เชิดชาย ดวงกมล
 สถานที่ทำงาน สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตำแหน่งอาจารย์ ระดับ 8
 วุฒิการศึกษาปริญญาโท หลักสูตร พบ.ม. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 ความเชี่ยวชาญ/ความถนัด รัฐประศาสนศาสตร์

3. ชื่อ นางสาวกมล เจริญสูง
 สถานที่ทำงาน สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตำแหน่งอาจารย์ ระดับ 6
 วุฒิการศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ความเชี่ยวชาญ/ความถนัด รัฐศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายวรรณรัชต์ แพงหนู
วัน เดือน ปีเกิด	19 มีนาคม 2516
สถานที่เกิด	อำเภอสรรพพยา จังหวัดชัยนาท
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2544
สถานที่ทำงาน	บริษัทเมืองไทยประกันภัย ห้วยขวาง กทม.
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่

